

Til
Børne- og Socialministeriet
Att. Charlotte Meibom og Thomas Rasmussen
Holmens Kanal 22
1060 København K

KL's høringssvar på ny lovgivning på dagtilbudsområdet september 2017

KL har den 21. september 2017 modtaget udkast til forslag til Lov om ændring af dagtilbudsloven (Styrket kvalitet i dagtilbud, øget fleksibilitet og frit valg til forældre mv) med høringsfrist den 22. oktober 2017.

Generelle bemærkninger

KL er overordnet positiv over for det fremsendte forslag. KL deler fuldt ud ambitionen om at styrke kvaliteten i dagtilbud. Ligeledes er det KL og kommunernes tilgang til opgaveløsningen, at der skal skabes mest mulig fleksibilitet for forældre med børn i dagtilbud indenfor de givne rammer.

KL ser det som en unik situation, at alle væsentlige aktører på dagtilbudsområdet står sammen om en styrket pædagogiske læreplan.

KL vil gerne slå fast, at det er helt afgørende, at dagtilbudslovgivningen fastholder det kommunalpolitiske råderum til at foretage prioriteringer i overensstemmelse med lokale behov og hensyn. Ligeledes vil KL påpege nødvendigheden af en systematisk iagttagelse og vurdering af tegn på børns udvikling, læring og trivsel for løbende at kunne justere praksis og udvikle kvaliteten i den lokale praksis. Samtidigt er det helt centralt at undgå unødvendige dokumentationskrav på dagtilbudsområdet.

KL vil også i dette høringssvar fastslå, at flere af forslagene vil have økonomiske konsekvenser for kommunerne. Høringssvaret bygger på en forudsætning om, at kommunerne kompenseres herfor.

Kommunalbestyrelsen har ansvaret for dagtilbud

I § 3a fremgår det, at kommunalbestyrelsen har ansvaret for dagtilbud. Dagtilbud er en kommunal kerneydelse. Det er helt centralt, at lovændringerne understøtter kommunalbestyrelsens ansvar for at lede området og ikke indskrænker det kommunale råderum. Derfor finder KL det bemærkelsesværdigt og bekymrende, at der i lovforslaget lægges op til, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte *mål og rammer* for fritids- og klubtilbud, men udelukkende *rammer og eventuelle prioriterede indsatser* for dagtilbud. Derfor er det helt centralt, at det også i bemærkningerne til loven præciseres, at det fortsat er et kommunal ansvar og opgave at sætte retning og foretage prioriteringer i overensstemmelse med lokale behov og hensyn.

Dato: 10. november 2017

Sags ID: SAG-2017-04889
Dok. ID: 2414921

E-mail: LDPE@kl.dk
Direkte: 3370 3316

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 5

Krav til en skriftlig pædagogisk læreplan

I § 8 er det nu præciseret, at kravet om en skriftlig pædagogisk læreplan gælder alle dagtilbud efter § 19, stk. 2-5 og § 21, stk. 2 og 3. KL er enig i præciseringen af, at private dagtilbud dermed også skal udarbejde en skriftlig pædagogisk læreplan.

I § 8 stk. 7 fremgår det, at den pædagogiske læreplan udgør rammen for det pædagogiske arbejde. KL er fuldt ud enig i dette. Det fremgår ligeledes, at kommunalbestyrelsen skal sikre, at dagtilbuddene ledes alene med udgangspunkt i den pædagogiske læreplan og i overensstemmelse med den pædagogiske læreplans børnesyn og brede læringsforståelse. KL er enig i, at ledelse af dagtilbudsområdet skal bygge på læreplanens børnesyn og læringsforståelse. Ledelsen af dagtilbuddene er kommunalbestyrelsens ansvar. Der skal derfor være et kommunalpolitisk råderum til ledelse af området, herunder at sætte retning for kommunens prioriterede indsatser og skabe et fælles afsæt for arbejdet med kvalitet stående på den pædagogiske læreplan. KL ser det som en naturlig tilgang for implementering af læreplanerne, at dette sker på baggrund af tæt inddragelse og samarbejde, hvor perspektiver fra dagtilbuddenes ledelse og fagprofessionelle er afsættet.

I udkast til bemærkninger til § 8, stk 7 fremgår det, at kommunalbestyrelsen som udgangspunkt ikke må pålægge dagtilbuddene yderligere dokumentationskrav, registreringer, koncepter, styringsmål og individuelle mål eller målinger for børn eller lignende i relation til den pædagogiske opgave, der ikke er i overensstemmelse med den pædagogiske læreplan. KL forventer, at det i bemærkningerne præciseres, at det i overensstemmelse med den pædagogiske læreplan er et kommunalt ansvar at sætte retning og sikre alle børns læring og trivsel, og at det derfor fx kan være hensigtsmæssigt med individuelle mål og opfølgning på arbejdet med børn med sproglige udfordringer, fælles tilgange på tværs af institutioner til sprogarbejde, dokumentation el.lign.

KL bemærker, at § 10 i nuværende dagtilbudslov ophæves. Dermed stilles der ikke længere krav om, at kommunalbestyrelsen mindst hvert andet år skal drøfte evalueringen af de pædagogiske læreplaner. Evalueringen af den pædagogiske læreplan er, jf. § 9 stk. 2 og 3 udelukkende overladt til lederen af det enkelte dagtilbud. KL finder dette bekymrende. Tydelig politisk ledelse er helt afgørende for at indfri ambitionerne om at hæve kvaliteten på dagtilbudsområdet til gavn for alle børn. Det gælder ikke mindst i forhold til opgaven med at skabe helhed og sammenhæng på tværs af dagtilbuddene og med de øvrige indsatser på børne- og ungdomsområdet.

I udkast til bemærkningerne til § 9 står der, at det er op til den enkelte leder at beslutte, hvordan evalueringen i dagtilbuddet konkret skal foregå og udføres. Ligeledes fremgår det, at det er op til den enkelte leder at beslutte, hvilken pædagogiske dokumentation der ønskes anvendt. KL finder dette yderst problematisk. Der er behov for et lokalpolitisk råderum ift. at sætte retning for, styrke og udvikle et tværgående samarbejde om kvalitet på kommunalt niveau. KL har derfor en klar forventning om, at det i den endelige udgave af bemærkningerne klart vil fremgå, at der med afsæt i den pædagogiske læreplans børnesyn og læringsforståelse og på

Dato: 10. november 2017

Sags ID: SAG-2017-04889
Dok. ID: 2414921

E-mail: LDPE@kl.dk
Direkte: 3370 3316

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 5

baggrund af tæt inddragelse af dagtilbuddenes ledelse og de fagprofessionelle kan fastlægges kommunale principper og retningslinjer for evaluering byggende på dokumentation.

Styrket forældreindflydelse i forældrebestyrelser

I § 14 stk. 3 fremgår det, at der kan etableres forældrebestyrelser på tværs af kommunale dagtilbud. KL er enig i denne ændring og præcisering.

KL bemærker, at forældrebestyrelsen i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner skal inddrages i udarbejdelse, evaluering og opfølgning af den pædagogiske læreplan og i arbejdet med at skabe god sammenhæng i overgangen fra hjem til dagtilbud, mellem dagtilbud og fra dagtilbud til skole. KL forudser, at dette vil give betydelige meropgaver for de kommunale ledere og medarbejdere i bestyrelsesarbejdet.

Godkendelse af private institutioner

KL bemærker, at kommunalbestyrelsens sagsbehandling i forbindelse med godkendelse af private institutioner skal ske i umiddelbar forlængelse af ansøgningen. KL er enig i denne tilgang, men vil gøre gældende at almindelige sagsbehandlingsgange i den pågældende kommune kan følges.

KL er enig i tilføjelsen i § 20, stk. 2, hvor det præciseres, at privatinstitutioner skal leve op til gældende kriterier senest seks måneder efter offentliggørelse. Dette uanset, hvilke kriterier der var gældende i kommunen på det tidspunkt, hvor den private institution blev oprettet. KL foreslår, at denne bestemmelse kommer til at gælde alle private institutioner og ikke afgrænset til at gælde for private institutioner godkendt efter indeværende lovændring.

Øget fleksibilitet og valgfrihed for forældre med børn i dagtilbud

Jvf. § 27b har kommunalbestyrelsen pligt til at tilbyde forældre, som afholder fravær i medfør af barselsloven, en deltidsplads på 30 timer om ugen. KL er enig i, at øget fleksibilitet til børnefamilier er et væsentligt fokuspunkt – også for kommunerne. Det er i den forbindelse vigtigt for KL at bemærke, at fleksibiliteten for enkelte familier ikke må gå ud over kvaliteten i det samlede tilbud. KL vurderer, at forslaget bliver fordyrende og øger administrationsopgaverne i institutionerne, herunder opfølgning på børnenes komme/gå tider, sikring af, at forældrene kun benytter tilbuddet op til 30 timer, vanskeligere planlægningsvilkår, skemaplanlægning mv.

KL er enig i, at det er kommunalbestyrelsen, der skal fastsætte og offentliggøre retningslinjer for deltidspladser. Herunder skal kommunalbestyrelsen kunne fastlægge, i hvilket tidsrum deltidspladsen kan anvendes. Det vil være afgørende, at en deltidsplads til en reduceret pris ikke reelt belast institutionens kapacitet svarende til en fuldtidsplads.

Af § 27 c samt § 27 c, stk. fremgår, at forældre skal have mulighed for at tilkendegive ønske om deres barns optagelse i og mulighed for at komme på venteliste blandt alle daginstitutioner og alle dagplejehjem i opholdskommunen og i anden kommune. KL bemærker, at dette begrænser det

Dato: 10. november 2017

Sags ID: SAG-2017-04889
Dok. ID: 2414921

E-mail: LDPE@kl.dk
Direkte: 3370 3316

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 5

kommunale råderum og kan medføre mindre fleksibilitet, dårligere kapacitetsstyring og øget administration. KL påpeger ligeledes, at det ikke klart fremgår, hvilken betydninger der tillægges begrebet "enheder". Samme uklarhed gør sig gældende ift § 14.

I § 27, stk. 4 fremgår, at forældre skal have mulighed for at blive stående på en venteliste efter eget ønske, selvom barnet i medfør af pasningsgarantien har fået en plads i et andet dagtilbud. KL er bekymret for, at dette kan skabe "svingdørsinstitutioner", hvor børn går indtil den ønskede institution får en ledig plads. En sådan struktur vil være uhensigtsmæssig for den samlede kvalitet for alle børn. KL vil anbefale, at denne ret begrænses til et skifte på 0-2 års-området og et skifte på 3-5 års-området.

Øgede krav til tilbud i fritidshjem inden skolestart

I § 45a fremgår, at børn, som benytter fritidshjem forud for skoleårets begyndelse, skal arbejde med de kompetenceområder, der arbejdes med i børnehaveklassen, eller temaerne i den pædagogiske læreplan. KL finder denne tilføjelse til loven positiv, da det bidrager til at skabe en styrket sammenhæng mellem dagtilbud og skole.

Krav til private pasningsordninger og kombinationstilbud

Af § 81 fremgår, at kommunalbestyrelsens løbende tilsyn med privat pasningsordninger skal stå mål med tilsynet i et alderssvarende dagtilbud i kommunen. KL anerkender behovet for at skabe høj kvalitet i de private pasningsordninger. KL vurderer, at ændringer indeholder en væsentlig stramning af det kommunale tilsyn med de private pasningsordninger, som vil medføre en betydelig meropgave for kommunerne.

Med § 81a sættes der eksplicit krav til, at den private pasning tilrettelægges, så den fremmer børns læring gennem trygge læringsmiljøer. Det fremgår, at arbejdet med læringsmiljøer i privat pasning indholdsmæssigt skal stå mål med kravene til læring og læringsmiljøer i dagtilbud med udgangspunkt i børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger. KL finder det meget positivt, at kravene til læring og læringsmiljøerne i det private pasningsordninger styrkes. Det bidrager til, at alle børns læring, trivsel og udvikling øges. Det er vigtigt, at kommunerne kan sætte rammerne for, hvilke krav til dokumentation der stilles til de private pasningsordninger. Det vil være en ny opgave for det kommunale tilsyn at føre tilsyn med, at de private pasningsordninger står mål med disse krav. KL vurderer, at dette vil være en betydelig meropgave for kommunerne.

§ 81a, stk. 4-8 indeholder en række krav til sprog og barnets medbestemmelse, medansvar og forståelse for og oplevelse med demokrati i den private pasning. Endvidere fremgår det, at kommunalbestyrelsen kan tilbagekalde en godkendelse af en pasningsaftale, hvis det løbende tilsyn konstaterer, at den private pasning ikke praktiseres i overensstemmelse med den indgåede pasningsaftale og krav. Det vil være en ny opgave for det kommunale tilsyn at føre tilsyn med, at de private pasningsordninger står mål med disse krav. KL vurderer, at dette vil være en betydelig meropgave for kommunerne.

§ 85 a, stk. 1-5 beskriver rammerne for det nye kombinationstilbud. KL er enig i målet om at øge fleksibiliteten for børnefamilierne. KL finder dog, at

Dato: 10. november 2017

Sags ID: SAG-2017-04889
Dok. ID: 2414921

E-mail: LDPE@kl.dk
Direkte: 3370 3316

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 5

mulighederne for kombinationstilbud er fuldt ud tilstrækkelige indenfor den gældende lovgivning. KL påpeger, at ændringerne i kombinationsordningen vil kræve nye arbejdsgange for kommunerne, som skal indhente, vurdere og godkende dokumentation af pasningsbehov, passers danskundskab og kendskab til danske værdier mv. Dette vil i særlig grad belaste kommuner, der har en arbejdsmarkedsstruktur, hvor mange forældre har skæve arbejdstider. Derudover øges kommunernes tilsynsopgave. Ligeledes vil retten til deltidspladser give en øget administrationsopgave til institutioner og forvaltning. KL er bekymret for, at en øget brug af deltidspladser vil skabe et pres på kapaciteten og en ringere kapacitetsudnyttelse, der kan have betydning for den generelle kvalitet. Det er endvidere centralt, at bemærkningerne til loven giver den enkelte kommune ret til at fastlægge rammen for kombinationstilbud og for forældrenes anvendelse af deltidspladser. KL vurderer, at dette vil være en betydelig meropgave for kommunerne.

Udarbejdelse af bekendtgørelse og vejledning til dagtilbudsloven

KL har en klar forventning om at blive inddraget i det videre arbejde med udarbejdelse af bekendtgørelse og vejledning til dagtilbudsloven. Dette gælder fx ift udvidelsen af forældrebestyrelsernes kompetence, den pædagogiske læreplan, eksempler på forløb mv.

Med venlig hilsen

Arne Eggert
Udviklingsdirektør

Dato: 10. november 2017

Sags ID: SAG-2017-04889
Dok. ID: 2414921

E-mail: LDPE@kl.dk
Direkte: 3370 3316

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 5 af 5

Til:
Børne og Socialministeriet

Dato: 20.10.2017

Høringssvar vedrørende udkast til forslag til Lov om ændring af dagtilbudslove

Børne- og Kulturchefforeningen (BKF) har den 21. september 2017 modtaget udkast til forslag til Lov om ændring af dagtilbudsloven (Styrket kvalitet i dagtilbud, øget fleksibilitet og frit valg til forældre m.v.) med høringsfrist den 22. oktober 2017

Børne- og Kulturchefforeningen (BKF) skal indledningsvis takke for muligheden for at kunne afgive høringssvar til ændringen af dagtilbudsloven.

Generelle bemærkninger

BKF finder det fremsendte lovforslag positivt. BKF deler Børne- og Socialministeriets ambition om at styrke kvaliteten i dagtilbud på alle niveauer.

BKF er af den overbevisning, at med afsæt i kerneopgaven, giver lovudkastet en tydelig ramme, at arbejde ud fra. Herunder et tydeligt afsæt for kommunalbestyrelsens, ledernes og forældrebestyrelsernes roller og ansvar.

BKF vil gerne anerkende den proces der har været omkring udarbejdelse af Masteren til de nye styrkede pædagogiske læreplaner. Vi er af den overbevisning, at denne proces bl.a. har være medvirkende til, at alle væsentlige aktører på dagtilbudsområdet bakker op og understøtter en ny styrket pædagogisk læreplan, som fremover vil udgøre det pædagogiske fundament inden for dagtilbudsområdet.

BKF er meget begejstret for, at læringsmiljøbegrebet og legen tydelig fremgår som fundamental i tilgangen til børns læreprocesser. Men samtidig vækker det undring, at der også skal arbejdes eksplicit med 'børnemiljøets fysiske, psykiske og æstetiske dimension, når man har en så tydelig definition af begrebet 'læringsmiljø' samt en tydelighed omkring involvering af børns stemme m.v.

BKF mener, det er en styrke, at det ekspliciteres, at der arbejdes med sammenhænge både horisontalt og vertikalt. I den forbindelse, at der kommunalt fastsættes principper herfor. Desuden er det en styrke, at det er beskrevet, at der skal arbejdes med temaerne i børnehaveklassen og læreplanstemaerne i førskole.

Børne- og Socialministeriet lægger op til meget markante ændringer i forhold til den nuværende lovgivning. Det er derfor væsentligt at pointere, at alle ændringer i forhold til den

pædagogiske opgave ikke kan være fuldt implementeret pr. 1. juli 2018. Der vil blive igangsat en proces, som vil være i gang i en del år fremover.

BKF har valgt at give tilbagemelding til udkastet i forhold til følgende temaer:

- Ændring af formål for dagtilbudsområdet
- De styrkede pædagogiske læreplaner
- Fælles centrale mål for alle dagtilbud, herunder Kommunalbestyrelsens mulighed for at kunne sikre et fælles dagtilbudsområde
- Udvidet ledelsesansvar for opgaveløsningen
- Forældrebestyrelser
- Forældreinvolvering
- Forhold vedrørende privatinstitutioner
- Forhold vedrørende private pasningsordninger
- Kombinationstilbud og deltidspladser
- Optagelse og ventelisteforhold
- Ændring af folkeskolelov og dagtilbudslov for så vidt angår fritidshjem
- Pædagogisk tilsyn
- De administrative opgaver for kommunen – herunder kommende informationsportal
- De økonomiske forhold
-

Ændring af formål for dagtilbudsområdet

BKF er enig i ændringen og tilføjelsen til lovens § 7 stk. 1 og stk. 2, som ligger helt i tråd med Master for de styrkede pædagogiske læreplaner. BKF mener, at det er en styrke, at dannelsesbegrebet indgår i formåls paragraffen.

De styrkede pædagogiske læreplaner

I beskrivelsen af de kommende centrale pædagogiske læreplansmål er der taget udgangspunkt i Masterens grundlag i forhold til læringsmiljøer, børnesyn, læringsforståelse og etablering af evalueringskultur. BKF kan tilslutte sig grundlaget.

BKF mener det er en styrke, at lovforslaget lægger sig tæt op af Masteren for den styrkede læreplan, som fremover udgør fundamentet i dagtilbuddene.

BKF mener ligeledes, det er en styrke, at det ekspliciteres, at der arbejdes med sammenhænge både horisontalt og vertikalt. I den forbindelse, at der kommunalt fastsættes principper herfor. Desuden er det en styrke, at det er beskrevet, at der skal arbejdes med temaerne i børnehaveklassen og læreplanstemaerne i førskole.

Frem til 1. juli 2018 vil kommunerne kunne igangsætte opkvalificering af ledelse og personale, arbejdet med at ændre den pædagogiske læreplan, ændring af pædagogisk tilsyn

mv. Herefter vil der restere en kommende stor opgave med kulturforandring, ændret tilrettelæggelse af hele dagen som et pædagogisk læringsmiljø; etablering af en løbende evalueringskultur, omlægning af det pædagogiske tilsyn osv. Processen kan med erfaringerne fra ændringerne i folkeskoleloven in mente forventes at tage mellem tre og fem år, før lovændringerne er fuldt implementerede.

Fælles centrale mål for alle dagtilbud, herunder Kommunalbestyrelsens mulighed for at kunne sikre et fælles dagtilbudsområde

Det fremgår af det fremsendte materiale, at de 12 centrale mål vil blive fastlagt i en senere bekendtgørelse. BKF forventer at blive inddraget i udkastet til de 12 mål, inden bekendtgørelsen udsendes til kommunerne.

Det fremgår, at ”det ikke er hensigten, at staten og kommunerne som udgangspunkt skal pålægge dagtilbuddene tiltag som supplerende læreplaner, mål eller koncepter, der ikke er i tråd med eller rækker ud over den pædagogiske læreplan, som dagtilbuddene lokalt udarbejder etc.”.

Såfremt dette udgangspunkt fastholdes, vil kommunerne som ansvarlig myndighed ikke længere kunne skabe sammenhæng i den kommunale indsats, ved eksempelvis fælles sundhedspolitiske mål eller ved mål, der særligt skal kendetegne kommunens samlede virksomhed.

I en række kommuner er der endvidere vedtaget fælles børn- og unge politik og/ eller fælles mål for overgangen fra dagtilbud til skole. Disse mål vil med forslaget ikke længere være gældende, hvilket virker stærkt uhensigtsmæssigt, da disse i dag sikrer sammenhæng mellem dagtilbud og skole.

Derudover fremstår det pt. lidt uklart, om en kommunalbestyrelse vil have mulighed for at vedtage, at der skal anvendes samme dokumentationsmateriale i alle daginstitutioner i kommunen. Det ene sted står der, at der ”ikke skal indføres yderligere dokumentationskrav, registreringer og procedurer mv., som ikke er meningsfulde og i tråd med den pædagogiske læreplan. Det andet sted står der, at ”det er op til den enkelte leder at beslutte, hvilken pædagogisk dokumentation der ønskes anvendt og hvordan”.

BKF er enig i intentionen om at begrænse antallet af koncepter, dokumentationskrav m.v., men kan ikke støtte, at den enkelte kommune ikke længere kan vedtage fælles dokumentations- og kvalitetskrav i forhold til dagtilbudsområdet. En meningsfuld tilsyns- og kvalitetsudviklingsproces kræver, at kommunen kan vedtage fælles rammer og krav. ” Som eksempel på et fælles materiale, som mange kommuner anvender til at understøtte børnenes læring kan nævnes anvendelse af fælles sprogvurderingsmateriale. I mange kommuner anvendes i dag samme materiale til vurdering af de treårige, de fem årige og i børnehaveklassen, således at det er muligt at overlevere relevant dokumentation fra mange

daginstitutioner til én skole.

Endvidere anvender mange kommuner fælles dokumentationsmateriale som grundlag for, at institutionerne kan vurdere egen pædagogisk praksis, samt hvor enkeltbørn skal støttes af forældre og ansatte for at sikre en fortsat læring, trivsel og udvikling. Resultaterne anvendes endvidere til refleksion og evaluering af institutionerne i forhold til egen indsats og til at fastlægge fremtidige fælles kommunale indsatser. Det er afgørende for den samlede kommunale indsats og udvikling, at dette kan fortsætte.

Udvidet ledelsesansvar for opgaveløsningen

Med ændringen lægges der op til en udvidelse af lederens ansvar for den pædagogiske kvalitet, herunder den løbende evaluering.

BKF er enig i, at det er et ledelsesansvar at sikre den pædagogiske kvalitet i institutionen i forhold til etablering af læringsmiljøer hele dagen; løbende dokumentation og refleksion af den pædagogiske indsats og udvikling af den pædagogiske praksis til gavn for alle børns læring og trivsel.

For at kunne opfylde de nye ledelseskrav anbefaler BKF, at der i regi af DIL/DOL udbydes en særligt tonet diplomuddannelse i ledelse målrettet dagtilbudsområdet parallelt med den, som pt. er under udarbejdelse vedr. skolelederne. BKF vil igen pointere, at det er centralt at væsentlige dele af denne uddannelse er ensartet på tværs af de forskellige diplomuddannelser i ledelse for forskellige typer af offentlige ledere. BKF anbefaler endvidere, at udbyderne af masteruddannelser i ledelse gøres opmærksom på behovet for lederuddannelse for ledere af store daginstitutioner.

Forældrebestyrelser

I forhold til sammensætning af forældrebestyrelser i område- eller klyngestrukturer har BKF ingen kommentarer til forslaget.

Det fremgår af lovforslaget, at minimumkompetencen for forældrebestyrelser udvides til også at omfatte inddragelse i arbejdet med den pædagogiske læreplan ved at deltage aktivt i drøftelsen af processen, herunder inddragelse af lokale ressourcer i lokalsamfundet samt daginstitutionens arbejde med at skabe gode og sammenhængende overgange for børn fra hjem til dagtilbud og mellem dagtilbud og skole.

BKF kan anbefale ændringerne, såfremt det fremstår klart, at det er ledelsens og personalets ansvar at sikre den konkrete udarbejdelse, evaluering og opfølgning, samt at ledelsens ansvar for at arbejdet udføres og følges op står uantastet.

BKF ser positivt på forslaget om at kunne etablere fælles forældrebestyrelser for dagpleje og dagtilbud. BKF anbefaler dog, at kommuner, hvor dagplejen er lagt helt eller delvist ind i en områdestruktur med vikarordning i daginstitutionerne, selv afgør, om der skal etableres

fælles forældrebestyrelse, således at det ikke er de enkelte forældrebestyrelse, der afgør, om en sammenlægning kan finde sted.

Forældreinvolvering

BKF er enig i den intention, der lægges ind i forhold til det stærkere forældresamarbejde om både det enkelte barns læring og trivsel og understøttelsen af børnegruppens fællesskab. BKF støtter understregningen af det gensidige fælles ansvar for at skabe et godt og udbytterigt samarbejde til gavn for barnet og børnenes fællesskaber.

Forhold vedrørende privatinstitutioner

BKF støtter forslaget om, at en privat institution senest efter seks måneder skal have tilpasset deres virksomhed til nye kommunale krav. BKF er dog af den opfattelse, at det bør gælde for alle private institutioner, og ikke kun for de private institutioner, der fremover godkendes til etablering. Det nuværende forslag vil give yderligere administrative opgaver for en kommune, idet der skal skelnes mellem nuværende og fremtidigt godkendte private institutioner.

I forhold til muligheden for at tildele ekstra bygningstilskud til private institutioner, skal BKF henlede opmærksomheden på, at der eksisterer private institutioner med lavere bygningsudgifter end det tildelte bygningstilskud. BKF anbefaler derfor, at det også bliver muligt for en kommune at kunne sænke bygningstilskuddet til de faktiske udgifter, hvis der er stor uoverensstemmelse.

Forhold vedrørende private pasningsordninger

BKF er meget tilfredse med, at der med forslaget lægges op til en tilpasning af pædagogiske krav til en privat pasningsordning eller privat børnepasser.

BKF er endvidere tilfredse med, at det klart skal fremgå, at der er tale om en pasningsordning.

BKF anbefaler, at de nye krav kommer til at omfatte alle former for eksisterende pasningsordninger og passere. Der er ingen saglige begrundelser for, at børn i eksisterende ordninger skal udsættes for dårligere pædagogisk kvalitet end i nye kommende ordninger. Dertil kommer et betydeligt administrativt arbejde med at adskille de forskellige godkendelsestidspunkter og dermed lovkrav til de enkelte pasningsordninger og passere. BKF kan ikke tilslutte sig kravet om, at det, inden tilskud bevilges, er et kommunalt ansvar at sikre, at alle forældre, der ønsker at bruge private ordninger, bliver gjort bekendt med forskellen mellem en privat pasning og et kommunalt eller selvejende tilbud og på, hvornår retten til en plads i et kommunalt eller selvejende tilbud indtræder, hvis man opsiges den private pasningsordning. Kommunen bør have en forpligtelse til at lægge oplysninger om de to forhold på den kommunale hjemmeside, men ikke yderligere forpligtelser til individuel vejledning skriftligt eller mundtligt.

BKF konstaterer endvidere, at der også her er tale om en yderligere administrativ opgave, som tilføres kommunerne.

Kombinationstilbud, deltidspladser og tilskud til pasning af eget barn

BKF har ingen kommentarer til lovforslagets del om at imødekomme forældre med behov for udvidet pasningstilbud denne mulighed. BKF gør dog opmærksom på de økonomiske konsekvenser af to forhold.

Det vil ofte være således, at et ”kombinationsbarn” vil komme senere på dagen, hvor mange af dagens aktiviteter for børnene er i gang. Der ligger derfor en særskilt opgave i at modtage et barn og få det draget ind i børnefællesskabet. Der skal afsættes særlige personaleressourcer til denne opgave.

Derudover vil en kombinationsplads medføre, at kommunen får udgifter til den del af en fuldtidsplads, som ikke kan besættes af andre børn. Der mistes forældrebetaling, og institutionen vil som hovedregel miste kommunal finansiering på 75% af den tid, barnet ikke har en fuldtidsplads. Det ser ikke umiddelbart ud til, at kommunerne kompenseres for denne udgift til en ”tom” deltidsplads.

I forhold til deltidspladser for børn, hvis far eller mor er hjemme grundet barsel, er det afgørende, at kommunen kan fastsætte retningslinjer for disse pladser. BKF gør opmærksom på, at problemstillingen med finansiering af den ”tomme” andel af en fuldtidsplads er tilsvarende som for kombinationstilbud.

BKF har ingen kommentarer til forslaget om at kunne opdele tilskud til pasning af eget barn.

Optagelse og ventelisteforhold

Der beskrives i lovforslaget en ret til som forældre at kunne opskrive sit barn til alle dagtilbud, også selvom de ikke umiddelbart har ledige pladser; en ret til at bibeholde en ventelisteplads, selvom en forælder tager imod en garantiplads og endelig en ret til at blive stående på en venteliste, selvom man har fået en plads.

For BKF er det afgørende, at loven tager stilling til, at der i dag eksisterer digitale løsninger – og der vil komme digitale løsninger, hvor forældre selv kan søge og få en ledig plads. Dette indgår som et led i de forudsætninger, der er for at anvende digitale løsninger for at effektivisere administrative arbejdsgange.

Såfremt lovforslaget skal forstås som et krav om en individuel manuel pladsanvisning med konkret vurdering af hver enkelt forældres ret til en plads – herunder fortrinsret – vil en række kommuner skulle afskaffe deres nuværende fuldt digitale pladsanvisningssystem og overgå til ”gammeldags” pladsanvisning. Dette vil fordyre den administrative opgave betydeligt, idet de gamle pladsanvisninger i disse kommuner er sparet helt eller delvist væk. Derudover vil krav om at have en decideret venteliste – og ikke en generel mulighed for at kunne søge på alle ledige pladser eller blive adviseret om ledige pladser – betyde, at en række

kommuner skal skifte til andet pladsanvisningssystem.

BKF gør opmærksom på, at en række kommuner, såfremt ovenstående er tilfældet, vil få betydelige udgifter til afskaffelse af et nuværende digitalt pladsanvisningssystem, udbud på et nyt system, etablering af en pladsanvisning og nye arbejdsgange i forbindelse hermed. Dette må i så fald medtages ved DUT forhandlingerne.

BKF opfordrer til, at det indskrives, at en kommune kan høre forældre en gang årligt, om de fortsat ønsker at stå på venteliste til et dagtilbud. Hvis dette ikke muliggøres, vil ventelisterne ret hurtigt blive tilsandet og ikke kunne anvendes af forældre til at få viden om, hvilket nummer deres barn reelt står på en venteliste til et konkret tilbud.

Ændring af folkeskolelov og dagtilbudslov for så vidt angår fritidshjem

BKF kan tilslutte sig forslagets intentioner. BKF anbefaler, at der ikke gives mulighed for at delegere kompetencen til skoleleder eller skolebestyrelse til at afgøre, hvilke mål der skal arbejdes efter i SFO'en. Af hensyn til det samarbejde, der skal være mellem dagtilbud og skolens SFO, er det afgørende, at kommunalbestyrelsen træffer en beslutning, der gælder for alle SFO'er.

BKF gør opmærksom på, at kommunerne generelt ikke skelner mellem SFO og skole, men mellem SFO og undervisning. SFO og undervisning udgør tilsammen "skolen" som begreb.

Pædagogisk tilsyn

Der ligger generelt en betydelig større tilsyns- og godkendelsesopgave end den, der eksisterer i dag. BKF gør opmærksom på, at dette bør kompenseres økonomisk.

De administrative opgaver for kommunen – herunder kommende informationsportal

Der ligger en betydelig ekstra administrativ arbejdsbyrde i udkastet, herunder kravet om fastlæggelse og offentliggørelse – og dermed vedligeholdelse - af:

- "Kommunens rammer for dagtilbud, herunder prioriterede indsatser på området"
- "Kommunens rammer for eksempelvis tværfaglige netværk og kompetenceudvikling"
- "Eventuelle prioriterede indsatser på området"
- Medvirken til "kommunens sammenhængende børnepolitik"
- "Fastsættelse af retningslinjer om samarbejdet mellem dagtilbud, fritidstilbud og skolen"
- "Fastsættelse af retningslinjer for samarbejdet mellem dagtilbud og andre relevante aktører, herunder sundhedsplejen, PPR mv"
- "Videregivelse af relevante oplysninger ved børns overgange fra sundhedsplejen til dagtilbud og fra dagtilbud til SFO/fritidshjem og skole"

- ”Samt øvrige retningslinjer efter lovens afsnit II og V”
- Forskellig administration og tilsyn af nuværende og kommende private institutioner
- Forskellig administration og tilsyn af nuværende, godkendte i perioden fra 1. juli 2017, samt kommende private pasningsordninger efter 1. juli 2018.
- Forpligtelse til vejledning til forældre, der vælger privat pasning inden godkendelse af tilskud
- Krav om individuel dispensation fra pædagogiske kvalitetskrav for forældre, der ønsker privat pasning i en periode på under et år
- Ændrede pladsanvisningsregler

Der ud over vil der være en stor administrativ opgave i at lægge information på en kommende informationsportal. BKF anbefaler, at portalen skal kunne linke til de kommunale hjemmesider, og at kommunerne får mindst muligt arbejde med at vedligeholde et system, som den tidligere ”sammenlignelig brugerinformation” viste, at få forældre anvendte.

Økonomiske forhold

BKF gør opmærksom på, at de anslåede udgifter til kommende DUT forhandlinger med KL på ingen måde vil kunne kompensere for de nye administrative og tilsynsmæssige opgaver, der vil ligge fremover. En typisk kommune vil efter indkøringsåret blive kompenseret med mellem 200.000 og 400.000 kroner årligt. Alene den varige udgift til godkendelse, udvidet pædagogisk tilsyn og vejledning til forældre vil andrage en fuldtids konsulentstilling. Hertil kommer udgifter til den øvrige ekstra administration og eventuel genetablering af delvis manuel pladsanvisning.

Med venlig hilsen

Jan Henriksen,
formand for BKF

Merete Villsen
Formand for Dagtilbudsnetværket

Eventuelle henvendelser til:

Formand for bestyrelsen Jan Henriksen , jan.henriksen@middelfart.dk

Formand for Dagtilbudsnetværket, Merete Villsen, mevil@ikast-brande.dk

Dato: 13-10-2017
Deres ref.:
Vor ref.: 67/20093
Sagsbehandler: CHF/-
Analyse

Høring af forslag til lov om ændring af dagtilbudsloven (styrket kvalitet i dagtilbud, øget fleksibilitet og frit valg for forældre mv.)

BUPL takker for invitationen til at afgive høringssvar til lovforslaget om ændring af dagtilbudsloven. BUPL foreslår at Ministeriet i fremtidige tilfælde sætter BUPL's Lederforening på høringslisten. Kommentarer fra BUPL's Lederforening er medtaget i slutningen af BUPL's høringsvar.

Indledende bemærkninger til lovforslaget

Den styrkede pædagogiske læreplan og det nye fælles pædagogiske grundlag indeholder store ambitioner for udvikling af kvaliteten i dagtilbud. Derfor er det meget positivt, at begge dele så tydeligt er skrevet frem i lovforslaget ligesom det er positivt med det brede læringsbegreb – som vil udfordre mange af de koncepter og redskaber, der bruges i kommunerne. BUPL vil derfor også gerne rose partierne bag den politiske aftale for, at lovforslaget så tydeligt tager afsæt i det store arbejde, som er lagt i både mastergruppen og arbejdsgrupperne i forhold til at udarbejde forslaget til den styrkede pædagogiske læreplan og det fælles pædagogiske grundlag. Det er desuden meget positivt at FN's Børnekonvention også er nævnt i lovforslaget.

Realisering af dagtilbudsreformen

For at opfylde intentionerne bag dagtilbudsreformen er det vigtigt at sikre en god realiseringsproces ude i praksis. Det er derfor positivt at der er nedsat et partnerskab med repræsentation af alle relevante parter, som i fællesskab skal udarbejde pejlemærker for realiseringen. BUPL ser en risiko for at der både kan ske en under- og en overimplementering af reformen. Underimplementering i den forstand, at 'vi fortsætter som vi plejer' ude i kommunerne. og overimplementering i den forstand, at den styrkede pædagogiske læreplan og det fælles pædagogiske grundlag bliver ekstra lag, der lægges oveni alt det andet institutionerne gør i dag. Begge dele vil få konsekvenser ift. mulighederne for at føre reformens intentioner ud i praksis. BUPL anbefaler derfor også, at der som led i realiseringen af reformen gennemføres et 'mastertjek' ude i alle kommunerne, hvor eksisterende dokumentationskrav, redskaber mv. holdes op imod den styrkede pædagogiske læreplan og det fælles pædagogiske grundlag.

BUPL ser også en risiko for underfinansiering af dagtilbudsreformen. Man bør lære af erfaringerne fra skolereformen og sikre tilstrækkelige rammer i den kommende økonomiaftale med kommunerne. De afsatte 580 mio. over fire år rækker ikke langt. Der er behov for et varigt løft af alle daginstitutioner.

Større lokal frihed til det pædagogiske arbejde med pædagogiske læringsmiljøer for alle børn

Generelt er det BUPL's opfattelse, at lovforslaget i høj grad understøtter en udvikling af det pædagogiske arbejde, hvor pædagogiske læringsmiljøer med legen og børneperspektivet i centrum vil gøre en positiv forskel for alle børn i de danske daginstitutioner.

BUPL hæfter sig især ved, at det med al tydelighed slås fast, at den styrkede pædagogiske læreplan er institutionernes værktøj til udvikling af det pædagogiske arbejde, og at kommunalbestyrelsen ikke kan pålægge institutionerne yderligere koncepter, målinger, dokumentationskrav mv., som ikke er i overensstemmelse med læreplanen.

Ligeledes er det positivt, at daginstitutionerne ikke længere kan pålægges kommunale mål i relation til læreplanen, men at der alene skal arbejdes ud fra de få brede pædagogiske mål, der fastsættes på nationalt niveau. Begge dele har afgørende betydning for pædagoger og leders muligheder for, at sikre et tilstrækkeligt fagligt råderum og lokal tilpasning til den enkelte institutions aktuelle børnegruppe.

BUPL vil i forlængelse heraf anbefale, at der i lovforslaget indskrives en passus om, at loven evalueres to år efter dens ikrafttræden mhp. at vurdere, om de politiske intentioner er opfyldt.

En bæredygtig evalueringskultur som grundlag for udviklingen af det pædagogiske arbejde

BUPL hilser også ambitionerne om sikring af en bæredygtig evalueringskultur i de enkelte daginstitutioner, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø, velkomne. Det pædagogiske personales professionelle fælles refleksion og evaluering af det pædagogiske læringsmiljø er afgørende for at sikre, at læringsmiljøet hele tiden understøtter alle børns trivsel, dannelse, udvikling og læring i henhold til den styrkede pædagogiske læreplan og det fælles pædagogiske grundlag.

I den forbindelse er det vigtigt at sikre, at det er lederen, der i samarbejde med det pædagogiske personale har kompetencen til at beslutte, hvilke redskaber og tilgange, der skal anvendes både i den daglige evaluering af det pædagogiske arbejde, og i den evaluering af den pædagogiske læreplan, der skal udarbejdes minimum hvert 2. år. Det er ligeledes vigtigt at forvaltningerne understøtter dette arbejde gennem blandt andet et udviklende pædagogisk tilsyn med fokus på at understøtte, at det fælles pædagogiske grundlag udfoldes i praksis. Derudover bør der fra nationalt niveau tilskyndes til at kommunerne indgår lokalaftaler med alle dagtilbud, der sikrer pædagogerne dedikeret tid til at planlægge og evaluere arbejdet med at sikre udviklende pædagogiske læringsmiljøer.

Se yderligere bemærkninger hertil i de konkrete bemærkninger til § 9 længere nede.

Vigtigt at sikre, at de rigtige kompetencer er til stede

Med lovforslaget stilles større krav til både det pædagogiske personale og lederne, og derfor er det vigtigt at sikre, at de rigtige kompetencer er til stede i daginstitutionerne. Derfor mener BUPL, at der bør være lovkrav om, at ledere i daginstitutioner har pædagogfaglig baggrund ligesom der bør stilles krav om en pædagogandel på minimum 80 % samt en minimumsnormering på 1:3 vuggestuebørn og

1:6 børnehavebørn. Eller at der som minimum indføres en passus i loven om, at kommunerne skal sætte mål for pædagogandel og normering.

Forbehold for brugen af frivillige

BUPL sonderer mellem samspillet med lokalområdet og brugen af frivillige.

Lovforslaget indeholder krav om, at institutionerne skal indtænke lokalsamfundet i arbejdet med det pædagogiske læringsmiljø. Det syntes BUPL er en god ide.

Der gives eksempler på, at ældre medborgere, skoleelever eller andre kan fungere som frivillige i daginstitutionerne. BUPL er generelt betænkelig ved brugen af frivillige i det pædagogiske arbejde. Arbejdet med pædagogiske læringsmiljøer er fagligt komplekst og forudsætter en solid professionalisme og kendskab til børns udvikling. Brugen af frivillige bør derfor altid ske på baggrund af grundige overvejelser om, hvilke bidrag den frivillige kan bibringe det pædagogiske arbejde. Det har konsekvenser for børns trivsel, hvis frivillige kommer og går uden en vis stabilitet. De frivillige er ikke ansat, de er ikke omfattet af lederens ledelsesret, der er uafklarede spørgsmål vedr. ansvar og forsikring osv. Frivillige har desuden brug for kvalitativ indførelse og rådgivning i det pædagogiske arbejde, hvilket medfører, at der går pædagogisk tid fra børnene. Alt dette skal overvejes og indtænkes i brugen af frivillige. BUPL anbefaler derfor, at brugen af frivillige ikke indgår i lovforslaget. Eller at frivillige som minimum skal have en særlig faglighed eller kompetence, som understøtter arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan.

Se yderligere bemærkninger hertil i de konkrete bemærkninger til § 8, stk. 5 længere nede.

Ulighed i godkendelseskriterier for privatinstitutioner

BUPL mener, at privatinstitutioner principielt bør ligestilles med kommunale institutioner. For så vidt angår godkendelseskriterier indeholder lovforslaget en lovændring, der fastslår at privatinstitutioner fremover altid skal opfylde de til enhver tid gældende kommunale godkendelseskriterier. Kravet kommer dog ikke til at gælde eksisterende privatinstitutioner, hvilket BUPL stiller sig undrende overfor og foreslår justeret.

Det er fx urimeligt, at en ambitiøs kommune, der har valgt - eller vælger at sætte mål for en bedre pædagogandel eller normering - og også afsætter midler til dette - ikke kan forvente at den privatinstitution, der får gavn af det øgede afledte driftstilskud, ikke også skal leve op til kvalitetskravene.

De økonomiske konsekvenser af lovforslaget

For BUPL ser det ud som om de økonomiske konsekvenser af lovforslaget er beregnet som rene administrative konsekvenser, fx. merarbejde i pladsanvisningen og flere godkendelser af private leverandører. Det fremgår ikke, at der skulle være taget højde for øget tidsforbrug i institutionerne og ved institutionslederne.

De nye regler for forældreindflydelse, kombinationstilbud, mulighed for at søge en bestemt plads samt deltidstilbud ved barsel, risikerer dog alle at have en afledt betydning for tidsforbruget og ressourcerne i institutionerne - og for muligheden for at disponere ressourcerne fornuftigt i fht. opgaven. Derfor bør de økonomiske konsekvenser af lovforslaget også indtænke afledt merforbrug ude i institutionerne.

Konkrete bemærkninger til relevante paragraffer i lovforslaget

§ 3 a, stk. 2: Kommunens rammer for dagtilbud

Arbejdet med en bæredygtig evalueringskultur er et centralt element i arbejdet med den nye styrkede pædagogiske læreplan og det fælles pædagogiske grundlag. Lederens ansvar for evalueringskulturen er tydeliggjort i § 9, stk. 2. BUPL anbefaler derfor, at det også tydeliggøres, at de kommunale rammer har stor betydning for lederens muligheder for at kunne efterleve det ansvar. Så det tydeliggøres at kommunen har ansvar for at sikre rammer, der muliggør en styrket evalueringskultur, herunder tid og kompetencer. Endvidere anbefaler BUPL, at man strammer formuleringen af § 3 a, stk. 2 således at det tydeliggøres, at kommunalbestyrelsen ikke længere skal fastsætte mål for det pædagogiske arbejde, så loven også her afspejler de politiske intentioner i aftalen om Stærke Dagtilbud.

Forslag til konkret formulering, s. 73 i bemærkningerne (markeret med kursiv):

'Kommunens rammer skal understøtte, at dagtilbuddene i praksis kan efterleve lovens formål, formålsbestemmelsen for dagtilbud, arbejdet med den pædagogiske læreplan og en bæredygtig evalueringskultur samt og den sammenhængende børnepolitik efter lov om social service. Det påhviler dermed ikke kommunalbestyrelsen at fastsætte mål for børn og det pædagogiske arbejde.'

§ 3 a, stk. 3: Retningslinjer for samarbejdet mellem dagtilbud og fritidstilbud samt skolen

Kommunalbestyrelsen skal ifølge lovforslaget fastsætte retningslinjer om samarbejdet mellem dagtilbud og fritidstilbud samt skolen. BUPL anbefaler en tilføjelse om, at retningslinjerne skal være tilstrækkeligt overordnede til, at der er reel mulighed for at tilrettelægge samarbejdet lokalt under hensyntagen til lokale forhold. Fx overleverer visse daginstitutioner kun børn til en enkelt skole eller to, mens andre overleverer børn til mange forskellige skoler. Sådanne forhold har naturligt indflydelse på, hvordan samarbejdet mellem daginstitutioner og skoler tilrettelægges.

§ 3 a, stk. 5: Politisk drøftelse af udviklingen på dagtilbudsområdet hvert 2. år

Af bemærkningerne fremgår, at den politiske drøftelse kan tage udgangspunkt i forskellige former for informationer og beskrivelser, fx forældrenes tilfredshed, personalets sygefravær etc. BUPL ser en risiko for, at kommunerne pålægger daginstitutionerne nye registreringskrav, dokumentation osv. som led i tilvejebringelsen af grundlaget for den politiske drøftelse.

BUPL vil derfor anbefale, at det indskræpes i bemærkningerne, at grundlaget for den politiske drøftelse alene må tage udgangspunkt i eksisterende data og den pædagogiske dokumentation, institutionerne bruger i deres pædagogiske arbejde jf. § 9, stk. 3.

§ 7, stk. 1: Formål for dagtilbud

BUPL finder det meget positivt, at det fælles pædagogiske grundlag og den styrkede pædagogiske læreplan så tydeligt nu er afspejlet i formålsparagraffen. Særligt at legens betydning og børneperspektivet er cementeret som det helt centrale i det pædagogiske arbejde. Det sætter en klar og tydelig retning for det fremtidige pædagogiske arbejde, og understøtter den stærke nordiske pædagogisk tradition, der hviler på at barndommen har en værdi i sig selv, som skal værnes om. Det er et nødvendigt modtræk til en skolificering af daginstitutioner, hvor børn i en for tidlig alder sættes 'på skolebænken' for at lære tal og bogstaver. Sådanne indsatser i tidlig læring har beviselig negativ effekt for den senere læring og skolegang, jf. Dion Sommer.

§ 8, stk. 1: Den pædagogiske læreplan

Det er positivt, at det tydeliggøres at den pædagogiske læreplan skal udarbejdes for hele børnegruppen og ikke for det enkelte barn. Ligeledes er det positivt, at læreplanen skal udarbejdes med afsæt i temaerne i den styrkede pædagogiske læreplan, det fælles pædagogiske grundlag og brede pædagogiske mål. Bemærkningerne til lovforslaget er meget tydelige og uddybende herom, hvilket er afgørende ift. institutionernes arbejde med at realisere loven i praksis.

§ 8, stk. 5, 1. pkt.: Inddragelse af lokalsamfundet i arbejdet med det pædagogiske læringsmiljø

Jf. de indledende bemærkninger er BUPL generelt betænkelig ved brugen af frivillige i det pædagogiske arbejde. Brugen af frivillige bør derfor heller ikke baseres på interesser, men derimod alene på særlig viden eller faglighed hos den frivillige. BUPL anbefaler, at dette præciseres i bemærkningerne.

Forslag til konkret ændring af formulering i bemærkningerne s. 99 (markeret med kursiv):

'Dagtilbuddene kan endvidere overveje, om et samarbejde med f.eks. ældre medborgere, skolebørn fra mellem – og udskolingen eller andre frivillige i lokalsamfundet, der ønsker at bidrage med en særlig viden eller ~~interesse~~ *faglighed* indenfor eksempelvis natur...'

BUPL anbefaler ydermere, at de juridiske forhold i brugen af frivillige tydeliggøres i en vejledning til kommunerne, fx i forhold til erstatningsansvar ved personskader.

§ 8, stk. 5, 1. pkt.: Pædagogisk læringsmiljø med sammenhæng til børnehaveklassen

Det bør fremgå af bemærkningerne på side 99, at arbejdet med et pædagogisk læringsmiljø med sammenhæng til børnehaveklassen for de ældste børnehavebørn også skal tage afsæt i den styrkede pædagogiske læreplan og det fælles pædagogiske grundlag, frem for i børnehaveklassens læreplan. Årsagen er, at der på skoleområdet er sket et skred, der betyder, at tidligere 9. klasses pensum nu er 8. klasses pensum. Den udvikling undergraver barndommen som værdi i sig selv. Man bør undgå et lignende skred ift. at børnehaveklassens pensum rykker ned i 'forårs-SFO'erne.

§ 8, stk. 7: Den pædagogiske læreplan udgør rammen for det pædagogiske arbejde

Det er positivt, at det med § 8, stk. 7 understreges, at daginstitutionerne alene skal ledes med udgangspunkt i den styrkede pædagogiske læreplan og det fælles pædagogiske grundlag. Det er en afgørende forudsætning for opfyldelsen af intentionerne bag den politiske aftale om dagtilbud, at institutionerne ikke pålægges yderligere koncepter, dokumentationskrav og redskaber, som fjerner fokus fra arbejdet med udviklingen af det pædagogiske læringsmiljø iht. den styrkede pædagogiske læreplan og det fælles pædagogiske grundlag - og ikke mindst tager tid fra børnene. I den forbindelse foreslår BUPL, at der fra national side iværksættes et 'mastertjek' i de enkelte kommuner, så kommunerne får sparring på, om de koncepter og retningslinjer for det pædagogiske arbejde, som de pt. har, bør ophæves eller justeres. Opgaven kan fx løses af praksiskonsulenterne.

§ 8, stk. 8: Brede pædagogiske mål

Det er positivt, at der ikke laves aldersopdelte mål (det handler jo om læringsmiljøet), men oplagt med inspirationsmaterialer rettet mod fx de mindste børn.

BUPL undrer sig dog over, at der øverst på side 104 i bemærkningerne står, '...så det pædagogiske læringsmiljø og de lokale pædagogiske mål afspejler de mindste børns behov og forudsætninger.' Jf. samme paragraf samt de politiske intentioner i 'Stærke Dagtilbud' er pointen, at de brede pædagogiske mål fastsat på nationalt niveau *ikke* skal suppleres af lokale mål. Derfor bør denne passus om lokale pædagogiske mål slettes i bemærkningerne.

§ 9, stk. 2: Etablering af en evalueringskultur

BUPL beklager at der med kravet om evaluering mindst hvert andet år ikke gøres op med den eksisterende dokumentationskultur, hvor evalueringsrapporter for ofte 'lander i skuffen' uden at bibringe praksis reel værdi.

BUPL finder det til gengæld meget positivt, at etablering af en bæredygtig evalueringskultur skrives ind i loven. I den forbindelse er det vigtigt, at det tydeliggøres at ansvaret for at vælge metoder og form i arbejdet med evaluering ligger hos lederen, i samarbejde med det pædagogiske personale. Forvaltningen bør være forpligtet til at understøtte dette, blandt andet via det pædagogiske tilsyn.

Forslag til konkret ændring i § 9, stk. 2 (markeret med kursiv):

'Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål, jf. § 8, stk. 8, herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. *Valg af evalueringsmetode og form besluttet af lederen i samarbejde med det pædagogiske personale.* Evalueringen skal offentliggøres.'

Samme tydelighed bør gøre sig gældende i forhold til valget af pædagogisk dokumentation. Det fremgår af bemærkningerne, at ansvaret herfor ligger hos lederen, men BUPL anbefaler at det også skrives ind i selve lovteksten, da den pædagogiske dokumentation har stor betydning for

institutionernes arbejde med udvikling af det pædagogiske læringsmiljø og en evalueringskultur, der understøtter det.

Forslag til konkret ændring i § 9, stk. 3 (markeret med kursiv):

'Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det er op til den enkelte leder i samarbejde med det pædagogiske personale at beslutte, hvilken pædagogisk dokumentation, der ønskes anvendt og hvordan. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen efter stk. 2, 2. pkt.'

§14, stk. 2: Ret til repræsentation i forældrebestyrelser

BUPL er enig i forslaget om, at forældre med børn i daginstitutioner, som består af flere enheder, skal have adgang til at blive repræsenteret i den fælles forældrebestyrelse. BUPL mener, at samme krav bør gøre sig gældende for medarbejderrepræsentanter således, at alle enheder er repræsenteret af minimum én medarbejder i forældrebestyrelsen. Det er vigtigt, at alle enheder i en daginstitution er repræsenteret i forældrebestyrelsen ved både forældre og medarbejdere for at sikre sammenhæng og at alle enheder bliver 'hørt' i det vigtige bestyrelsesarbejde.

§ 15, stk. 1: Forældrebestyrelsens kompetence

Lovforslaget medfører en udvidelse af forældrebestyrelsens minimumskompetence, som sætter nye krav til forældrebestyrelsernes arbejde. BUPL anbefaler derfor, at det som konsekvens af den udvidede minimumskompetence lovfastsættes, at lederen af dagtilbuddet har en sekretærfunktion for bestyrelsen, så bestyrelsens muligheder for at varetage dens udvidede kompetencer understøttes tilstrækkeligt. BUPL henviser i øvrigt til BUPL's Lederforenings bemærkninger sidst i høringssvaret.

§ 20, stk. 2: Godkendelse af privatinstitutioner

BUPL finder det positivt, at privatinstitutioner fremover skal leve op til de enhver tid gældende kriterier for godkendelse, så der sker en ligestilling mellem kommunale og privatinstitutioner. Det er dog som nævnt i de indledende bemærkninger til høringssvaret problematisk, at kravet alene skal gælde privatinstitutioner, som godkendes efter lovens ikrafttræden. Samme krav bør gælde alle privatinstitutioner, uanset hvornår de er oprettet.

§ 23, stk. 2: Pasningsgaranti på alle hverdage med undtagelse af 5. juni og 24. december

Uagtet at det ifølge bemærkningerne har været gældende praksis, at pasningsgarantien ikke gælder 5. juni og 24. december, så har det ikke tidligere været lovbestemt, at de to dage er undtaget fra pasningsgarantien.

BUPL skal hertil bemærke, at de centrale parter (KL og BUPL (og FOA)) i den centrale arbejdstidsaftale, der gælder for pædagogisk personale i daginstitutioner, SFO og klubber, har aftalt, at den 5. juni og den 24. december er at betragte som almindelige arbejdsdage, hvor de dog gives et

ulempetillæg pr. time til de pædagoger, der arbejder disse dage. § 23, stk. 2 er derfor i strid med den gældende aftale.

Der bør lokalt i de enkelte kommuner være mulighed for at tilpasse behovet for lukkedage. Det vil være en unødigt indblanding i både forældres og pædagogers mulighed for at anvende fx ferie efter eget ønske.

§ 27 b: Deltidsplads i forbindelse med barsel

BUPL mener, at kommunerne bør have mulighed for frit at tilrettelægge organiseringen af deltidsplasser, så en deltidsplass fx er 2 hele dage og en halv - eller så en deltidsplass ikke nødvendigvis kun ligger i den mest belastede og attraktive tid midt på dagen. Alternativt vil en deltidsplass ikke rumme den store mulighed for reel nedsat betaling for forældrene.

Den ordning, der foreslås indebærer både en øget administrativ belastning og en udhuling af normeringerne, medmindre den samlede økonomi holdes intakt til opgaven. Det vil afledt betyde, at forældre med en fuldtidsplass betaler mere - uden at de får mere for pengene. Forslaget bør derfor medfølges af en kompensation, der sikrer at forældre med fuldtidsplass holdes skadesfri.

§ 31, stk. 3: Midler fra puljer udmøntet af staten i fastsættelsen af kommunale tilskud

Ifølge lovforslaget skal midler fra statslige puljer ikke indgå i det kommunale tilskud til privatinstitutioner.

Et konkret eksempel er, at der som en del af den politiske aftale om stærke dagtilbud bliver satset på sociale normeringer, som kommunerne får tildelt via en pulje. Puljen skal fordeles til de institutioner, der har flest udsatte børn. Det er klart, at privatinstitutionernes tilskud til drift ikke pr. automatik skal forøges, fordi kommunen har fået ekstra midler til nogle af de kommunale institutioner med mange udsatte børn. Såfremt der er privatinstitutioner blandt den gruppe af institutioner med flest udsatte børn, så bør de til gengæld tildeles midler på lige fod med kommunale institutioner, der er kvalificeret til at modtage midler fra puljen.

BUPL vil anbefale, at det for alle fremtidige puljer bliver meget tydeligt om de indgår i det kommunale tilskud til privatinstitutioner. Kommunale og privatinstitutioner bør være ligestillet i forbindelse med tildeling af statslige puljemidler i det omfang de løser den samme type opgave. Derfor anbefaler BUPL, at forslaget justeres således, *at midler fra statslige puljer skal indgå i tilskuddet til en privatinstitution, såfremt der er tale om et generelt løft og privatinstitutionerne også forventes at løfte den opgave, som midlerne er målrettet*. Ellers har privatinstitutioner ikke samme muligheder for at løfte opgaver, som kommunale institutioner.

Sidst, men ikke mindst, så vil BUPL anbefale, at der i loven tages højde for den situation, at sociale normeringer indføres i og af den enkelte kommune. I dag vil en kommune, der prioriterer ekstra ressourcer til sociale normeringer ud fra objektive kriterier i de daginstitutioner hvor der er flest udsatte og sårbare børn, være forpligtet til at lade disse midler indgå i beregningen af tilskuddet til privatinstitutioner i kommunen. Det er u hensigtsmæssigt, at kommunen ikke blot kan lade privatinstitutioner være omfattet af det ekstra tilskud til sociale normeringer, såfremt

privatinstitutionerne lever op til de objektive kriterier. Som det er nu skal kommunen levere et ekstra tilskud til også de privatinstitutioner, som ikke har en særligt belastet børnegruppe.

§ 36, stk. 3: Fleksible rammer for fastsættelse af driftstilskud

Med lovforslaget får kommunerne mulighed for, at vælge at fastsætte driftstilskuddet til privatinstitutioner enten på baggrund af den gennemsnitlige bruttodriftsudgift til en vuggestue- og dagplejeplads eller alene til en vuggestueplads.

BUPL er principielt imod, at privatinstitutioner stilles ringere end kommunale institutioner idet kommunerne kan tildele dem et lavere tilskud end de kommunale ved at beregne tilskuddet på baggrund af både en vuggestue- og en dagplejeplads. Denne nye fleksible mulighed giver endvidere nogle u hensigtsmæssige incitamentsstrukturer idet kommunerne kan begynde at spekulere i, hvilket grundlag de beregner tilskuddet ud fra. Desuden bliver det uigennemskueligt for borgere, der gerne vil oprette en privatinstitution at vide, hvilket økonomisk grundlag de har at forholde sig til.

BUPL anbefaler derfor en lovændring således, at tilskud til privatinstitutioner med vuggestue alene skal beregnes på baggrund af kommunens gennemsnitlige udgift til en vuggestueplads. Det vil sikre ligestilling mellem kommunale og privatinstitutioner.

§§ 78 og 81: Krav til private pasningsordninger

Det er positivt, at forskellen mellem en privat pasningsordning og et privat dagtilbud tydeliggøres. Ligeledes er det positivt at kravene til tilsynet med private pasningsordninger skærpes og at private pasningsordninger skal leve op til samme krav om arbejdet med pædagogiske læringsmiljøer som i dagtilbud.

Det er vigtigt at børn ikke stilles ringere ift. det pædagogiske arbejde med deres trivsel, læring, dannelse og udvikling blot fordi de er i privat pasningsordning frem for i en daginstitution. BUPL kan dog være usikker på hvordan det kan sikres, at de private pasningsordninger kan leve op til disse krav, hvis der ikke samtidig stilles krav til et minimum af uddannelse hos den private passer. Såfremt der ikke stilles kvalitative pædagogiske uddannelseskrav til private børnepassere, bør der derfor stilles krav om kommunalt skærpet tilsyn.

BUPL mener ydermere, at de nye krav til private pasningsordninger skal finde anvendelse for alle nuværende aftaler, der er indgået om private pasningsordninger, således også de ordninger, som er indgået før de nye bestemmelser i dagtilbudsloven. Det kunne gøres med den samme fleksibilitet, der gælder for nye godkendelseskriterier for privatinstitutioner, således at private pasningsordninger senest seks måneder efter offentliggørelsen af lovændringerne af dagtilbudsloven, skal leve op til de nye lovbestemmelser. Det vil stille ordningerne lige, og give alle forældre og børn i dagtilbud og pasningstilbud lige rettigheder og muligheder, herunder sikre udviklende pædagogiske læringsmiljøer.

Eksisterende § 79: Etablering af private pasningsordninger i "institutionsform"

Jf. § 79 i den nuværende dagtilbudslov kan der gives tilladelse til pasning af op til fem børn i private hjem. Varetages pasningen af flere personer, kan kommunalbestyrelsen give tilladelse til, at der kan passes op til 10 børn.

Af vejledningen til loven fremgår, at private pasningsordninger også kan drives som institution. Således kan en privat pasningsordning både være etableret i dagpleje- eller institutionsform. I vejledningen står endvidere, at hvis den private pasningsordning har institutionslignende form, skal kommunen vægte de samme hensyn for tilladelse, som gælder for daginstitutioner. Desuden afhænger antallet af børn, der kan passes, af de fysiske og personalemæssige rammer.

BUPL mangler en præcisering i selve Dagtilbudsloven, der beskriver at *private pasningsordninger med over 10 børn oprettes som privatinstitutioner eller kommunale institutioner, med den lovgivning og de kriterier der knytter sig hertil*. Det har vel aldrig været tilsigtet at private pasningsordninger, og dermed private børnepassere, skulle drive daginstitutioner med færre kvalitetskrav end de krav, der generelt er beskrevet til daginstitutioner i dagtilbudsloven.

Udgangspunktet for at indføre mulighed for private pasningsordninger og hermed private børnepassere var at tilgodese forældrenes mulighed for at vælge et tilbud, som kunne tilgodese forældrenes behov på en anden måde end de eksisterende tilbud, og var dermed ikke tænkt som en institution.

§ 85: Kombinationstilbud

Det fremgår af bemærkningerne om gældende lovgivning, at kombinationstilbud også er målrettet familier, der ikke ønsker at gøre brug af kommunens natpasning i et andet tilbud end det barnet kender i forvejen. BUPL mener, at det bør indskrives, at kommunerne har ret til at anvise en fuld plads i fx et døgnåbent tilbud i stedet for en kombinationsplads, såfremt barnet ikke på forhånd er optaget i dagtilbud.

Det er ydermere vigtigt at være opmærksom på, at brugen af kombinationstilbud både indebærer en øget administrativ belastning og betyder et større ressourcetræk, fordi en deltidsplads ikke nødvendigvis er meget billigere i praksis end en fuldtidsplads pga. udnyttelsesgraden. Kommuner og institutioner bør kompenseres herfor.

Principielt mener BUPL, at man fra politisk side i højere grad bør understøtte en udvikling af daginstitutioner, som har åbningstider, der matcher forældres behov for større fleksibilitet. Frem for, at løse udfordringerne ved brug af privat pasning, hvortil der ikke stilles krav om arbejde med børns trivsel, læring og udvikling.

Bemærkninger til lovforslaget fra BUPL's Lederforening

Overordnede bemærkninger

BUPL's Lederforening finder, at lovforslaget samlet set lægger op til en styrkelse af

dagtilbudsområdet, som er meget positiv og Lederforeningen kan tilslutte sig BUPL's bemærkninger ovenfor.

Med lovforslaget indføres en styrket pædagogisk læreplan og et stærkere fokus på evalueringskultur, der stilles krav om høj pædagogfaglighed og den samfundsmæssige værdisættelse af arbejdet på 0-6 års området øges. Ligeledes er der et ønske om, at forældrebestyrelserne inddrages tættere i processerne omkring det enkelte selvstændige dagtilbuds pædagogiske læreplan.

Det er Lederforeningens opfattelse, at lovforslagets ambitioner og initiativer kalder på, at der i dagtilbudslovgivningen fastlægges et entydigt fagligt og administrativt ledelsesansvar for hver selvstændig dagtilbud, som efter kommunalbestyrelsens beslutning kan være f.eks. en stor områdeinstitution eller en traditionel "matrikelinstitution". Det bør være tydeligt for alle, hvem der er dagtilbuddets øverst ansvarlige leder og der bør gøres op med det nuværende uklare billede af ledelsesbegrebet. Dette vil i øvrigt ikke forhindre adgangen til at etablere fælles ledelse efter folkeskolelovens nuværende § 24 a - en adgang som Lederforeningen dog bestemt ikke mener skal udvides.

En overordnet faglig/pædagogisk leder, der matcher dagtilbuddets forældrebestyrelse og som entydigt har det faglige og administrative ansvar vil danne et bedre grundlag for at indfri lovforslagets faglige ambitioner. Det vil tillige indebære en større ligestilling af dagtilbudsområdet med skoleområdet og vil derfor efter Lederforeningens opfattelse udgøre den klareste ramme for den ønskede tværgående ledelse i kommunerne, hvor professionsfaglige ledere på fælles præmisser arbejder sammen om udviklingen på det samlede 0-16 års område.

Lederforeningen har to yderligere bemærkninger som efter vores opfattelse vil bidrage til at realisere formålene med lovforslaget.

Forældrebestyrelsen bør lovmæssigt være sikret en understøttende sekretærfunktion

Det er allerede i dag en væsentlig opgave for ledere af dagtilbud at understøtte forældrebestyrelsens arbejde fagligt og administrativt. Med det foreliggende lovforslag udvides forældrebestyrelsens minimumskompetence og der lægges på en række områder op til en øget formel inddragelse af forældrebestyrelsen. Den nuværende dagtilbudslov beskriver imidlertid ikke lederens opgaver/ansvar i forhold til sekretærfunktionen for forældrebestyrelsen.

BUPL's Lederforening foreslår, at udvidelsen af forældrebestyrelsens minimumskompetencer - ikke mindst af hensyn til forældrebestyrelsen og de øvrige forældre - giver anledning til at indskrive lederens sekretærfunktion for bestyrelsen i loven. Sekretærfunktionens indhold er beskrevet i vejledningen til Dagtilbudsloven, men en lovfastsættelse vil formelt sikre bestyrelsen en understøttende sekretærfunktion, give større klarhed og samtidig give en mere fyldestgørende beskrivelse af lederens opgaver i loven.

Konkret foreslås, at der i dagtilbudslovens § 15 indskrives bestemmelser, hvor det fremgår, at

- dagtilbuddets leder varetager bestyrelsens sekretærfunktioner, rådgiver i pædagogfaglige emner og deltager i bestyrelsens møder uden stemmeret
- kommunalbestyrelsen kan beslutte, at daglige ledere fra dagtilbuddets afdelinger, deltager i bestyrelsens møder uden stemmeret.

En sådan lovfastsættelse vil tillige flugte med folkeskolelovens bestemmelser om sekretærfunktion for skolebestyrelser.

Behov for en tydelig beskrivelse af lederens opgaver og ansvar

Lovforslaget bør så vidt muligt indeholde en tydelig beskrivelse af lederens opgaver og ansvar efter loven. En større entydighed kan fremmes ved at indskrive ovennævnte sekretærfunktion og ved at have stringente formuleringer af lederens opgaver i § 9. Efter Lederforeningens opfattelse er det således uklart, hvorfor man med lovforslaget ændrer den nugældende formulering af første del af § 9, stk.1 fra en aktiv formulering om at lederen er ansvarlig for at udarbejde den pædagogiske læreplan til en passiv formulering om at lederen er ansvarlig for at læreplanen udarbejdes.

Forslaget afviger fra den gennemgående sproglige formulering om lederens opgaver og ansvar. Samtidig fremgår det af bemærkningerne, at bestemmelsen er en videreførelse af den gældende regel. For at undgå sproglig tvivl foreslås det, at den nugældende formulering i §9, stk. 1 om : *"Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at udarbejde (...) den pædagogiske læreplan..."* opretholdes.

Lederforeningen mener at det jf. almindelige delegationsprincipper, giver sig selv, at lederen af en daginstitution kan delegere opgaver og ansvar der følger af læreplansarbejdet mm. til underordnede ledere i et ledelsesteam og til pædagoger ansat i institutionen.

Med venlig hilsen

Elisa Bergmann
Formand BUPL

FOAs høringssvar til høring over forslag til lov om ændring af dagtilbudsloven

FOA hilser forslaget til ændring af dagtilbudsloven velkomment, og mener, at loven i sin helhed og især den styrkede læreplan bidrager til at styrke kvaliteten i dagtilbuddene. Vi er glade for, at formålsparagraffen for dagtilbud § 7 er udvidet, så det rammesættes at dagtilbud skal sikre trygge pædagogiske læringsmiljøer, og hvor legen fremhæves som grundlæggende. Vi er ligeledes begejstrede for, at børneperspektivet er skrevet ind i formålsparagraffen.

Styrket pædagogisk læreplan

I FOA er vi især glade for lovforslagets paragraf § 8 og 9, om den styrkede pædagogiske læreplan, og de signaler om udvikling af kvalitet, der er i paragrafferne om læreplanen.

Vi er meget optaget af, at læreplanen skal være et anvendeligt redskab til udvikling af kvalitet i dagtilbud. En læreplan kan ikke alene skabe forandring, eller øge chancelighed. For at sikre forandringer, der fører til et reelt kvalitetsløft, skal læreplanen være et redskab, der igangsætter lokal refleksion og bidrager til opbygning af en evalueringskultur, der sikrer løbende udvikling af pædagogisk arbejde i dagtilbud. Det forudsætter en meget ambitiøs og tæt understøttelse af læreplansimplementering i kommuner og dagtilbud.

Opgaven med at tage en pædagogisk læreplan til sig og skabe forandringer i hverdagens pædagogiske arbejde er kompleks og meget krævende for pædagogiske ledere og pædagogisk personale. Det så vi i 2004, og opgaven er ikke blevet mindre kompleks og krævende i den styrkede læreplan. Det er vores håb, at der i denne proces kommer massivt fokus på at understøtte implementering, så det bliver tydeligt og levende for alle, der arbejder i og med dagtilbud hvad opgaven er. Læreplansarbejdet er mere end noget andet en forandringsproces baseret på et refleksions-, evaluerings- og udviklingsarbejde, så dagtilbud hele tiden er i bevægelse mod bedre kvalitet og stærke læringsmiljøer for den aktuelle børnegruppe.

I FOA er vi optagede af, at læreplansarbejdet kommer i gang i alle kommuner og alle dagtilbud med det samme. Det forudsætter, at der i implementeringsprocessen tages højde for at både daginstitutionerne og dagplejen er vidt forskellige steder i deres udvikling. Implementeringsunderstøttelsen skal være fleksibel, så der igangsættes forandringer i det pædagogiske arbejde uanset udgangspunktet.

I forbindelse med krav om kvalitetsløft og rettidig implementering af læreplaner i alle kommuner og dagtilbud, forslår FOA, at kommunerne i en periode styrker det pædagogiske tilsyn i daginstitutioner ved at opnormere de pædagogiske konsulenter, og i dagplejen ved at opnormere dagplejepædagoger. Et styrket tilsyn i implementeringsperioden vil sikre, at kvalitetsløft og implementering af

læreplanen tilpasses det enkelte dagtilbud og spiller sammen med den eksisterende kvalitetsudvikling.

Ud over implementeringsstøtte er det afgørende for at sikre et kvalitetsløft, at der satses massivt på uddannelse. De ikke-pædagogisk uddannede i dagtilbud skal have adgang til de pædagogiske grunduddannelser og pædagoger og pædagogiske assistenter skal have adgang til relevant efteruddannelse.

Udveksling af relevant viden om børnene

I FOA sætter vi stor pris på § 3 i lovforslaget, og dennes skærpelse af kommunernes ansvar i forhold til at sikre sammenhæng i børneliv og samlet efterlevelse af kommunernes børnepolitik. For os er det vigtigt, at især koordinering og udveksling af viden mellem dagtilbud og andre aktører, som fx sundhedsplejen, er i fokus. Vi har ofte hørt, at viden ikke er blevet overdraget fra en aktør til en anden eller mellem dagtilbud, ud fra et hensyn til at "starte på en frisk". I FOA mener vi at, børn skal have ret til beskyttelse og hjælp, så snart professionelle omkring barnet har viden om bekymrende tilstande i barnets liv, uanset hvilken arena den viden er genereret i.

Læringsfokus i SFO og fritidshjem

I forlængelse af de gode intentioner om sammenhængende børneliv og gode overgange i børns liv, ser FOA positivt på lovforslagets tilføjelser om krav til læringsindholdet i SFO og fritidshjem. Vi håber, at det vil betyde et styrket samarbejde mellem aktører og videreførelse af arbejdet med den pædagogiske læreplan i SFO og fritidshjem. Som nævnt tidligere stiller arbejdet med den pædagogiske læreplan store krav til personalets kompetencer. FOA ønsker i den forbindelse, at udtrykke et ønske om at der også i SFO og fritidshjem satses på uddannelse, således at de ikke-pædagogisk uddannede i SFO og fritidshjem skal have adgang til de pædagogiske grunduddannelser og pædagoger og pædagogiske assistenter skal have adgang til relevant efteruddannelse.

Private pasningsordninger - kvalitetskrav

I FOA er vi glade for lovforslagets styrkelse af krav til læringsmiljøet i de private pasningsordninger. Samtidig er vi fortsat bekymrede over, at der ikke stilles krav om læreplaner for private pasningsordninger. Det er bekymrende, at 10.000 børn ikke er omfattet af en læreplan og det kvalitetsløft, der ligger i arbejdet med den pædagogiske læreplan.

Vi er tilfredse med lovudkastets skærpelse af information om, og navngivning af private pasningsordninger, så de ikke kan forveksles med andre dagtilbud med højere kvalitetskrav til det pædagogiske arbejde.

Private pasningsordninger - tilsyn

Lovforslagets krav om styrket tilsyn for private pasningsordninger ser vi i FOA meget positivt på. Der er dog et stort forbehold i forhold til finansiering af det styrkede tilsyn. Aftalen "Stærke dagtilbud – alle børn med i fællesskabet" rummer ikke øget bloktilskud eller anden form for finansiering af det styrkede tilsyn med de private pasningsordninger. Det er afgørende, at der sendes et klart signal om, at det styrkede tilsyn med de private pasningsordninger ikke må

medføre, at den generelle standard for tilsyn med dagtilbud/dagpleje falder i kommunerne.

Økonomien for kommunernes forskellige dagtilbudstyper skal holdes adskilt, men vi kender til eksempler, hvor der ikke er adskillelse af økonomien i praksis. FOA mener, at lovens § 83 bør specificere, at alt tilsyn med private pasningsordninger skal finansieres af driftsmidlerne/driftstilskuddet til de private pasningsordninger. Dette kunne gøres ved at den gældende dagtilbudslovs § 83 st. 2 ændres, således at udgifter til kommunalt tilsyn trækkes ud af grundlaget for tilskudsberegning. Det betyder, at beregning af tilskud til privat pasning skal beregnes på grundlag af den billigste budgetterede nettoudgift pr. plads eksklusive udgifter til støttepædagog og tilsyn i et dagtilbud til samme aldersgruppe i kommunen. På denne måde fastholdes ressourcer til tilsyn i kommunens forvaltning, som har tilsynspligten.

Styrket forældreindflydelse i forældrebestyrelser

I FOA mener vi, som udgangspunkt, at det er prisværdigt at forældre sikres mulighed for indflydelse og engagement i dagtilbud. Vi er dog bekymrede over lovforslagets § 15 stk. 1 og 2, samt lovens bemærkninger om øget forældreindflydelse i afsnit 3.2.1.3. Loven tilsiger, at forældrebestyrelsen skal fastsætte principper for samarbejdet mellem dagtilbud og hjem.

Vi er bekymrede over at principper for samarbejdet mellem dagtilbud og hjem i bemærkningerne eksemplificeres med bla dagtilbud/hjem samtaler, håndtering af forældres afholdelse af ferie med barnet og hente-bringetidspunkter. Disse snitflader mellem dagtilbud og hjem bør håndteres på baggrund af faglige refleksioner over hvad der er til barnets bedste. Eksempelvis kan det i perioder være det bedste for barnet at være i dagtilbud uden ferie, hvis forældrene gennemlever en livskrise eller på anden måde er ude af stand til at tilbyde barnet gode rammer under fx en ferie. Ligeledes må spørgsmål om hente-bringe tider og samtaler mellem hjem og dagtilbud afhænge af en faglig vurdering af hvad der er bedst for barnets læring, trivsel og udvikling. Vi mener ikke, at det er spørgsmål der bør lægges ud til drøftelse i en forældrebestyrelse.

Deltidsplads ved barsel

FOA ønsker at rejse en bekymring i forhold til lovforslagets § 27 b om forældres ret til deltidspasning under barsel. I FOA er vi bekymrede for udmøntningen af denne bestemmelse, i forhold til henholdsvis barnets ret til samme dagtilbudsplads før, under og efter deltidspladsen, og betydningen af deltidspladser for dagplejen.

Hvis bestemmelsen om deltidsplads ved barsel skal leve op til lovens § 7 stk. 1, formål for dagtilbud, hvor det fremgår at "Dagtilbud skal fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og hvor der tages udgangspunkt i et børneperspektiv." så skal det sikres, at barnets ret til plads i dagtilbud forbliver i det samme tilbud før, under og efter deltidspladsen.

FOA er bekymrede for konsekvenser af § 27 b for dagplejen, da en dagpleje, der i en periode fx har et eller to børn på deltidsplads har et andet økonomisk fundament end ved fuldtidspladser. Det bør sikres, at kommunerne ikke på grund af lovforslagets § 27 b kan beskære det økonomiske grundlag for dagplejen, endsige nedlægge eller omlægge dagplejen.

Blivende opskrivning til specifikt dagtilbud

Den nye § 27 c om forældres ret til at tilkendegive ønske om specifikke dagtilbud og forblive opskrevet til det specifikke dagtilbud på trods af tildeling af andet dagtilbud, ser FOA positivt på. Det er naturligvis en forudsætning for anvendeligheden af denne paragraf, at alle kommunens dagtilbud præsenteres samlet og ligeværdigt, som specificeret i § 3 stk. 7.

Kombinationstilbud

I forbindelse med lovforslagets § 85 a om kombinationstilbud ønsker FOA at bemærke, at det skal sikres, at muligheden for kombinationstilbud, såfremt den finder anvendelse, så forældre og børn i dagtilbud ikke oplever forringelse af dagtilbuddenes økonomi og normeringer.

Mogens Bech Madsen, Sektorformand Pædagogisk sektor

**Daginstitutionernes Lands-Organisation,
DLO**
Høffdingsvej 34, 2500 Valby
Tlf. 70275520 - dlo@dlo.dk - www.dlo.dk

Valby, den 20. oktober 2017

Høring om udkast til forslag til ændring af dagtilbudsloven

DLO takker for det ved mail af 21. september 2017 modtagne udkast til forslag til Lov om ændring af dagtilbudsloven (Styrket kvalitet i dagtilbud, øget fleksibilitet og frit valg for forældre m.v.). DLO kvitterer for de mange gode forslag i udkastet og for det arbejde, der har ført frem til aftalen af 9. juni om Stærke Dagtilbud. DLO støtter langt de fleste af lovforslagets bestemmelser, men finder den foreslåede mulighed for løbende at ændre godkendelseskriterier for private dagtilbud problematisk, i det den er egnet til markant at vanskeliggøre driften af private dagtilbud. Dette uddybes nedenfor.

Frit valg forudsætter forskellige slags dagtilbud at vælge imellem

Generelt finder DLO det væsentligt, at de foreslåede ændringer i dagtilbudsloven i videst muligt omfang understøtter hensigten i 'Stærke Dagtilbud' om at skabe større fleksibilitet for forældrene, så de får mere frit valg. DLO ser en mangfoldig og bred vifte af dagtilbud som en forudsætning for et reelt frit valg.

Behov for at tydeliggøre at information også angår private dagtilbud

Netop hensynet til at sikre det frie valg og forudsætningsvist et bredt udvalg af dagtilbud tilsiger, at det i den foreslåede § 3a om kommunalbestyrelsens ansvar for at fastsætte og offentliggøre kommunens rammer for dagtilbuddene tydeliggøres, at sådanne rammer også skal indebære information om, hvorledes de private dagtilbud indgår i rammen og i det beskrevne samarbejde med fx fritidstilbud og skoler samt i øvrigt, hvor det måtte være relevant.

Den styrkede pædagogiske læreplan giver plads til forskellighed

DLO støtter op om den nye lovgivningsmæssige ramme for en styrket pædagogisk læreplan, som det enkelte dagtilbud skal tage udgangspunkt i, herunder at lederen har ansvar for etablering af en evalueringskultur, jf. de foreslåede ændringer til §§8-9. DLO finder det væsentligt, at den lovgivningsmæssige ramme for den pædagogiske læreplan på den ene side giver klare og sammenhængende styringsredskaber for alle dagtilbud, og at den på den anden side giver plads til en fleksibel implementering, som passer til det enkelte dagtilbud. DLO finder det endvidere helt afgørende, at der til stadighed gøres en indsats for at reducere og kvalificere dokumentationskrav.

Styrket forældreindflydelse og større fleksibilitet

En stærk forældreindflydelse er helt afgørende for sammenhæng mellem hjem og institution samt for nærdemokrati og det frivillige initiativ. DLO finder det derfor positivt, at forældrebestyrelserne styrkes i de foreslåede §§14-15.

DLO er endvidere principielt positiv overfor ordninger, der giver øget fleksibilitet for forældre, som eksempelvis retten til deltidsplads for forældre på barsels- eller forældreorlov i den foreslåede § 27b. DLO peger dog på, at ordningen kan give ikke ubetydelige budget- og styringsudfordringer samt behov for særlige tiltag for at sikre, at børn i deltidspladser kan indgå i dagsrytmen i den enkelte institution. Det foreslås derfor, at der i bemærkningerne indføres en plan for evaluering af ordningen efter et eller to år.

DLO kvitterer endvidere for indførelsen af en ret for forældrene til at ønske et bestemt dagtilbud i den foreslåede § 27c.

Løbende godkendelse vanskeliggør drift af private dagtilbud

En enkelt bestemmelse giver anledning til alvorlig bekymring i forhold til stabil og ordentlig drift af private dagtilbud. Det gælder forslaget om, at privatinstitutioner, der godkendes efter lovforslagets vedtagelse, skal opfylde de til enhver tid gældende godkendelseskriterier, jf. den foreslåede § 20, stk. 2.

For det første har private dagtilbud grundlæggende andre driftsvilkår end kommunale dagtilbud. Driftsbudgettet for de kommunale og selvejende institutioner er mere sammensat end driftstilskuddet til private dagtilbud, og ændrede krav vil for de kommunale og selvejende typisk medføre ændringer i driftsbudgettet. Når der i bemærkningerne anføres, at forslaget om løbende godkendelse skal ses i lyset af forslaget om det ændrede beregningsgrundlag for driftstilskud, kan dette derfor ikke med rimelighed være udtryk for en opfattelse af, at driften af private dagtilbud sker under samme økonomiske forudsætninger som kommunale eller selvejende institutioner.

For det andet ligger muligheden for at ændre de økonomiske rammer for driften af et privat dagtilbud alene i en regulering af forældrebetalingen og er derfor i realiteten ganske begrænset, hvis man skal sikre en tilstrækkelig børnetilgang. Såfremt et dagtilbud er godkendt efter en række nærmere definerede kriterier og har indrettet sig på disse, kan efterfølgende ændringer i kriterierne derfor ganske alvorligt vanskeliggøre dagtilbuddets mulighed for at fortsætte som institution. Det kan fx være tilfældet, hvor krav til normering og plads pr. barn har været opfyldt ved den oprindelige godkendelse, men hvor ændringer i disse krav ikke kan opfyldes i den bygning, hvor dagtilbuddet har til huse.

Når der ses på praksis for de kommunale tilsyns mange og detaljerede krav til private institutioner, er der grund til at tro, at kommunerne ganske aktivt vil anvende den nye mulighed for løbende at indføre ændrede godkendelseskriterier. Indføres bestemmelsen i sin nuværende form, vil driften af private dagtilbud af ovenstående grunde gøres usikker og potentielt skabe ustabilitet for børn, forældre eller personale i mange af landets private dagtilbud. Derfor synes bestemmelsen i sin nuværende form at stride mod såvel aftalen om Stærke Dagtilbud som lovforslagets øvrige bestræbelser på at styrke forældrenes frie valg mellem et mangfoldigt udbud af dagtilbud.

DLO foreslår derfor, at adgangen til at indføre efterfølgende godkendelseskriterier for dagtilbud kvalificeres, således at der skal kunne påvises særligt tungtvejende grunde, fx helt afgørende hensyn til børns sikkerhed, før godkendelseskriterierne for allerede godkendte dagtilbud kan ændres. Alternativt bør bestemmelsen suppleres af en dispensationsmulighed, hvis et i øvrigt velfungerende dagtilbud har uoverstigelige vanskeligheder ved at opfylde de nye kriterier, og der kan etableres ændringer, der på passende vis kompenserer for opfyldelsen af de nye krav. Ændrede godkendelseskriterier bør under alle omstændigheder varsles med en længere frist end de foreslåede 6 måneder,

eksempelvis 24 måneder, således at det enkelte dagtilbud har reel mulighed for at indrette sig på ændrede driftsvilkår.

Ændret beregning af driftstilskud bør være ens på tværs af kommunegrænser

DLO ser i øvrigt positivt på den foreslåede mulighed for at fastsætte driftstilskuddet til de private daginstitutioner, så det svarer til de gennemsnitlige budgetterede nettoudgifter pr. barn i en alderssvarende daginstitution. DLO så gerne indført i bemærkningerne, at Børne- og Socialministeriet to år efter lovens vedtagelse vil undersøge, hvor mange kommuner, der har anvendt denne mulighed. En sådan undersøgelse kan danne grundlag for en fremtidig drøftelse af, om tilskuddet fremover i alle tilfælde skal fastsættes efter dette niveau.

Styrket tilsyn med private pasningstilbud er positivt

Endelig finder DLO det positivt, at der med lovforslaget indføres et styrket tilsyn og mulighed for bedre kvalitet i de private pasningstilbud.

Med venlig hilsen

DAGINSTITUTIONERNES LANDS-ORGANISATION, DLO

Tanja Krabbe

Sekretariatschef

Høringssvar dagtilbudslov 2017

Tak for det tilsendte høringsmateriale vedr. udkast til lovforslag om dagtilbudsloven.

Her følger vores kommentarer

Generelle kommentarer

Kvalitet i dagtilbud, leg og det brede læringsbegreb.

Som udgangspunkt er vi rigtig glade for den rolle som legen har fået i lovforslaget. Vi sætter stor pris på at læringsbegrebet er bredt og at det netop er funderet i legen og udspringer af barnets perspektiv. For os spiller det en afgørende rolle, at der værnes om legen og børnefællesskaberne og at vores dagplejer, vuggestuer og børnehaver ikke bliver en lang forberedelse til skolen, men at den tidlige barndom anerkendes som havende en værdi i sig selv. At fokus er på omsorg, trivsel, dannelse og læring, men at omsorg og trivsel er en forudsætning for læring.

Generelt stiller lovforslaget skærpede krav til kvaliteten i det pædagogiske arbejde. Krav som vi anser for vanskelige at gennemføre i en hverdag præget af få pædagogiske medarbejdere til mange børn. Er der et oprigtigt politisk ønske om at styrke kvaliteten i vores dagtilbud – at skabe stærke dagtilbud og løfte alle børn – så kræver det et betydeligt normeringsløft, som kun kan sikres på landsplan via lovgivning på området.

Forældrebestyrelser

Det er prisværdigt at man ønsker at styrke forældrebestyrelsens kompetence jfr. Den foreslåede ændring i § 14 stk. 2. og vores kommentar til den specifikke paragraf.

Hvis man oprigtigt ønsker at styrke forældrebestyrelsernes kompetence, så bør man lade lovgivningen om skolebestyrelser inspirere og give forældrebestyrelser ved dagtilbud en kompetence til at godkende budget og regnskab. Dvs. at forældrebestyrelsen ud over at fastsætte principperne for anvendelse af en budgetramme også skal godkende budget og regnskab. Jfr. bemærkningerne til den oprindelige lov om forældrebestyrelser, så skal forældrebestyrelsen som minimum fastsætte principper for de børnerelaterede konti, men da mange daginstitutioner ikke længere tildeles et opdelt budget, men en rammebevilling, som prioriteres lokalt, fordrer det en lovændring.

At forældrebestyrelsen godkender budgetter og regnskaber medfører naturligt en ret til at få udleveret budgetter og regnskabsbalancer, som giver mulighed for at følge op på, at forældrebestyrelsens principbeslutninger udføres i praksis. Samtidig er det en naturlig del af den demokratiske kontrol med, at prioriteringer i forbruget er i overensstemmelse med de fastlagte principper.

Også lederens rolle i forhold til forældrebestyrelsen vil det være fint at få sat på plads i lovteksten. Jfr. Bemærkninger til tidligere lovgivning, så fungerer lederen som 'sekretær' for forældrebestyrelsen. Det bør fremgå af lovteksten og så bør det som minimum fremgå af bemærkningerne, at sekretærfunktionen betyder at lederen er ansvarlig for at forældrebestyrelsen klædes på til arbejdet dvs. har pligt til at orientere om lovgivning og lokal styrelsesvedtægt som er grundlaget for arbejdet, har pligt til at forberede punkter til dagsordenen, så forældrebestyrelsen tager beslutninger på et oplyst grundlag.

Kommentarer til udvalgte konkrete paragraffer.

§8 stk. 5.

Dagtilbud og forældre skal ikke kun samarbejde om børns læring, men om børns 'trivsel, udvikling, dannelse og læring', fordi trivsel er en forudsætning for læring. Der er gennemgående i forslaget et bredt fokus på børns trivsel, udvikling, dannelse og læring, det skal selvfølgelig også gælde for samarbejdet med forældrene. Det fremgår i øvrigt også at bemærkningerne til §8 stk.5, at samarbejdet ikke kun skal fokusere på børns læring. Det foreslås derfor at sætningen 'Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældre om børns læring' ændres til: **'Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældre om børns trivsel, udvikling, dannelse og læring.'**

Ifg. §8 stk.5 skal det fremgå af den pædagogiske læreplan hvordan der i de ældste børns sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen. Det er fint at der skabes sammenhæng, men det må ikke kunne misforstås i retningen af mere skoleforberedelse i børnehaven. Det er vigtigt at det pointeres, at børnehaven netop ikke er en førskole, men et dagtilbud med fokus på trivsel, udvikling, læring og dannelse, hvor legen er grundlæggende og fundamentet for det pædagogiske læringsmiljø. Jfr. Den foreslåede formålsparagraf: *'Dagtilbud skal fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og hvor der tages udgangspunkt i et børneperspektiv'*. Børnehaveklassen bør rettelig være det skoleforberedende led. Men vi har ændret børnehaveklassens funktion, så der stilles lovgivningsmæssige krav om faglige kompetencemål i børnehaveklassen – et krav der har været gældende siden 2014 – samtidig er børnehaveklassen blevet obligatorisk. Det betyder faktisk at en meget stor del af barndommen bliver målrettet skolen og skolen læringsforståelse. Vi risikerer at børnehaven bliver en forberedelse til børnehaveklassen, som bliver en forberedelse til skolen. Det er på ingen måde hensigtsmæssigt og i direkte modstrid med intentionen i de styrkede pædagogiske læreplaner, som bygger på legen og et bredt læringsbegreb. Når børnene ifg. Bemærkningerne skal tilbydes et skoleunderstøttende pædagogisk læringsmiljø ca. ét år før, at de skal overgå til skoleregi, så kommer det skoleforberedende fokus kommer til at dominere i en meget stor del af børnenes børnehavetid. Det er en farlig udvikling, fordi vi presser børn og fordi vi risikerer at det netop bliver de mål- og testbare skolefaglige resultater der kommer til at dominere frem for legen, fællesskabet og de sociale kompetencer. Jfr. Politiken og Danmarks Lærerforenings undersøgelse blandt børnehaveklasseledere i august 2016, som viste at børnene var blevet dårligere socialt, men bedre til det faglige <http://politiken.dk/indland/uddannelse/art5639427/Mange-b%C3%B8rn-i-0.-er-blevet-d%C3%A5rligere-socialt> og jfr. Professor i Psykologi Dion Sommers forskningsopsamling, som konkluderer at det tidlige læringsfokus resulterer i forringede faglige kompetencer <https://www.folkeskolen.dk/555858/ny-bog-tidligt-laeringsfokus-forringer-udbyttet-for-smaa-boern>

§8 stk. 7

Vi er meget tilfredse med loven gør op med de mange forskelligartede kommunale krav til dokumentation og at kommunalbestyrelsen ikke fremover må pålægge dagtilbuddene yderligere dokumentationskrav. Jfr. Bemærkninger til §8 stk. 7: 'Forslaget indebærer, at kommunalbestyrelsen derfor som udgangspunkt ikke må pålægge dagtilbuddene yderligere dokumentationskrav, registreringer, koncepter, styringsmål og individuelle mål eller målinger for børn eller lignende i relation til den pædagogiske opgave, der ikke er i overensstemmelse med den pædagogiske læreplan, og som frem for alt medfører unødigt bureaukrati, som tager tid fra det pædagogiske personales arbejde med børnene'

§9 stk. 2.

Evaluerings og refleksion er vigtig, men der skal være stor opmærksomhed på, at påbuddet om at etablere en 'evalueringskultur' ikke bliver en tung administrativ byrde der tager tid fra kerneydelsen dvs. tiden med børnene. Det er vigtigt at der er sammenhæng mellem ressourceforbrug og udbyttet af evalueringen.

Og endelig, hvis der skal ændres kurs omkring arbejdet med de pædagogiske læreplaner, som følge af evalueringen, så er det nødvendigt at evaluere hvert år frem for hvert andet. Det forstås derfor at sætningen 'Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet' i § 9 stk. 2 udformes således **'Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert år med henblik på at udvikle arbejdet'**

§14. stk. 2

Vi sætter pris på styrkelsen af forældredemokratiet og nærdemokratiet, ved at alle enheder har krav på at blive repræsenteret i forældrebestyrelsen. Vi ser det samtidig som en politisk erkendelse af, at den nuværende struktur med store områdebestyrelser ikke fungerer optimalt, fordi forældre i høj grad mister interessen, når arbejdet foregår i en forældrebestyrelse væk fra institutionen/enheden, hvor deres barn tilbringer dagen. Ønsker man virkelig at styrke forældredemokratiet, så skal der genetableres obligatoriske forældrebestyrelser eller forældreråd i alle institutioner/enheder og forældrebestyrelserne/forældrerådene skal udstyres med kompetence svarende til forældrebestyrelsens minimumskompetence ifg. Dagtilbudsloven

Derfor foreslås det at teksten forfattes som følger: **'Der oprettes en forældrebestyrelse med et flertal af valgte forældre, jf. dog § 24 a i lov om folkeskolen i en kommunal, selvejende eller udliciteret daginstitution eller i kommunal dagpleje En kommunal, selvejende eller udliciteret daginstitution defineres som den enkelte fysiske enhed. Medarbejderne i dagtilbuddet skal være repræsenteret i forældrebestyrelsen. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at medarbejderrepræsentanter i forældrebestyrelser i kommunale daginstitutioner og kommunal dagpleje skal have stemmeret'**

Dvs. at hvis et dagtilbud består af flere fysiske enheder etableres der en forældrebestyrelse ved hver fysiske enhed, dog med undtagelse af dagplejen. Forældrebestyrelsen i enheden tillægges minimumskompetence jfr. Ifg. Dagtilbudsloven.

For dagplejen etableres der én eller flere forældrebestyrelser fx opdelt på distrikter.

Når vi ønsker ændringen fra "at forældrene skal have adgang til at få oprettet en forældrebestyrelse" til at **"der oprettes en forældrebestyrelse"**, skal det ses i et lidt mere langsigtet perspektiv, hvor vi risikerer, at en værdifuld tradition om demokratisk forældreindflydelse forsvinder, fordi man "kan" og ikke "skal". Med den gældende formulering kræver en videreførelse på langt sigt, at fremtidens forældre er opmærksomme på muligheden – og at nogle aktivt gør dem opmærksomme på muligheden. Ved ændringen sikrer vi den fortsatte demokratiske forældreindflydelse, som er værdifuld for såvel børn og dagtilbud, som for samfundet generelt. Og vi undgår, at spørgsmålet om hvorvidt der oprettelsen af en forældrebestyrelse, bliver afhængig af ledelsens indstilling til forældreindflydelse og forældredemokrati.

Vi har gennem en årrække oplevet nye strukturer med større dagtilbud i områdeinstitutioner, distriktsinstitutioner eller klynger, som så modsvares af områdebestyrelser, distriktsbestyrelser og klyngebestyrelser. Senest har vi oplevet Bornholms Regionskommune omlægge strukturelt, så alle godt 20 daginstitutioner/fysiske enheder på Bornholm er at betragte som én institution, som derfor pr. definition kun fordrer én forældrebestyrelse ifg. gældende lovgivning.

Med områdebestyrelserne oplever vi at nærheden og forældreengagementet forsvinder. Når der ikke længere er tale om et samarbejde og en dialog med den fysiske enhed, hvor ens barn befinder sig, men med en områdeledelse for en række fysiske enheder, så daler forældrenes interesse for at deltage i bestyrelsesarbejdet. Med forslaget om, at der skal oprettes forældrebestyrelse ved hver daginstitution/fysisk enhed, bevares den kommunale ret til selvstændigt, at fastsætte strukturen på dagtilbudsområdet, mens et minimum af forældreindflydelse/kompetence sikres ude i den fysiske enhed. Typisk vil der være ledelse (pædagogisk ledelse) ved hver daginstitution/fysisk enhed, og forældreindflydelsen vil fortsat også med den foreslåede ændring matche ledelsesniveauet. Jfr.

Der kan fortsat være fordele ved at samarbejde på område- eller distriktsniveau, hvor en leder kan varetage de mere overordnede administrative opgaver samt den overordnede ledelse, stå for vidensdeling og pædagogisk sparring. Områdebestyrelsens arbejde vil have fokus på indsatsen på tværs af de fysiske enheder og koordinere tilrettelæggelsen af fx åbningstider, lukkedage og ferielukning.

§14. stk. 3

I §14 stk. 2 styrkes forældredemokratiet – med forslaget i §14 stk. 3 om at forældrebestyrelser kan etableres på tværs af kommunale dagtilbud, hvis forældrebestyrelsen ønsker det, svækkes forældredemokratiet. Det er et risikabelt tiltag, at forældrebestyrelser kan beslutte større sammenlægninger, fordi man kan forestille sig at der på et givent tidspunkt kan være et forældreflertal for en fælles forældrebestyrelse, men at dette flertal senere kan ændre sig. Hvordan sikres en tilbagerulning, hvis nye forældre har et andet ønske?

§15.

Vi ser det som en styrkelse af forældrebestyrelsens kompetence, at afsnittet om forældrebestyrelsens arbejde med de pædagogiske læreplaner placeres i § 15, som omhandler forældrebestyrelsens minimumskompetence.

Vi foreslår konkret at ordlyden omkring forældrebestyrelsens arbejde med den pædagogiske læreplan ændres til **'Ledelsen er i samarbejde med forældrebestyrelsen for kommunale, selvejende og udliciterede dagtilbud samt dagplejen ansvarlig for at udarbejde, evaluere og følge op på den pædagogiske læreplan'** Ændringen foreslås for både kommunale, selvejende og udliciterede dagtilbud samt dagplejen. Det er

vigtigt at vi netop sikrer os at forældrebestyrelsen får en aktiv rolle i processen omkring den pædagogiske læreplan, fordi den pædagogiske læreplan og 'principper for dagtilbuddets arbejde' (som er en del af forældrebestyrelsens minimumskompetence) er vanskeligt adskillelige og i særdeleshed bliver vanskeligt adskillelige i takt med at de pædagogiske læreplaner styrkes og får en større rolle i det pædagogiske arbejde.

Det nævnes i bemærkningerne på side 112, at samarbejdet mellem dagtilbud og hjem bliver et særskilt fokusområde for forældrebestyrelsen og at samarbejdet fx kan vedrøre:

- Dagtilbud/hjem-samtaler
- Håndtering af børns ferieafholdelse
- Hente- og bringetidspunkter
- Gåhjemmøder om inddragelse af forældre i børns læring
- Fokuseret forældreinvolvering gennem specifikke tiltag som fx en frivillig børneplan og familiedeltagelse i dagtilbuddet

Det er prisværdigt at forældrebestyrelserne tillægges øget kompetence og eksempelvis kan beslutte at dagtilbud/hjem-samtaler skal prioriteres. Men allerede i 1993 blev forældrebestyrelsens kompetence omkring samarbejdet med forældrene slået fast i bemærkningerne til loven. Lovgivningen omkring forældrebestyrelser blev i 1993 indføjet i den daværende bistandslov. Lovteksten hed *'Forældrebestyrelsen fastsætter principper for daginstitutionens virksomhed og for anvendelse af en budgetramme for hver enkelt daginstitution inden for de af kommunalbestyrelsen fastsatte mål og rammer. Forældrebestyrelsen har indstillingsret til kommunalbestyrelsen i forbindelse med ansættelse af personale i daginstitutionen'* (Bistandsloven §69a stk. 3).

Bemærkningerne til §69a stk. 3 angav hvilke kompetence forældrebestyrelsen blev tillagt bla. omkring samarbejdet med forældrene:

'Forældrebestyrelsen skal sikres indflydelse på principperne for daginstitutionens virksomhed f.eks.

- *De pædagogiske principper*
- *Daginstitutionens aktiviteter, herunder på hvilke typer aktiviteter, der skal prioriteres: Skal daginstitutionen give børnene flere kunstneriske udtryksmåder, flere motoriske udfordringer, mere ud i naturen etc.*
- *Samarbejde mellem daginstitutioner og forældrene (f.eks. forældremødernes indhold, antal etc.)*
- *Normer for forplejning, inventar og rengøring m.m.....* (uddrag af bistandslovens §69a stk. 3 og bemærkningerne)

Allerede her fremgik forældrebestyrelsens kompetence omkring samarbejdet med forældrene. I sammenligning med den oprindelige lov, synes ovennævnte eksempler at være indskrænkende frem for udvidende. Når der specifikt i lovforslaget omkring forældrebestyrelsens kompetence nævnes møder om børns læring risikerer vi at det bliver opfattet som en begrænsning, at det udelukkende er gåhjemmøder om dette specifikke emne, som forældrebestyrelsen kan tilrettelægge. Men forældrebestyrelsen kan generelt tilrettelægge forældremøder om et hvilket som helst emne den finder relevant. Det bør fremgå af lovteksten eller alternativt bemærkningerne.

Vi må på det kraftigste advare mod at forældrebestyrelsen eller for den sags skyld andre bemyndiges til at træde ind i det vi vil betegne som privatsfæren. Hvordan og hvornår familien holder ferie er et anliggende for den enkelte familie og ikke for forældrebestyrelsen. Opleves der eksempelvis problemer med at nogle børn ikke holder ferie, så er det en opgave for det pædagogiske personale, at drøfte problematikken med forældrene.

På samme måde er det ikke en opgave for forældrebestyrelsen at fastsætte hente-og bringe tidspunkter. Den beslutning er udelukkende forældrenes og hente- og bringetidspunkterne er typisk afhængig af forældrenes arbejdstider. Også her gælder de, at der er problemer med enkelte børn/forældre, så er det en opgave for det pædagogiske personale, at gå i dialog med forældrene.

Både forslaget om forældrebestyrelsens beslutning omkring 'Håndtering af børns ferieafholdelse' og 'Hente og bringetidspunkter' vil gøre samarbejdet mellem forældrebestyrelse og forældrene springfarligt og konfliktfyldt. Områderne hører efter vores bedste overbevisning ikke hjemme i forældrebestyrelsen, men er suverænt et anliggende for den enkelte familie. Og som sagt, skaber nogle familiers beslutninger problemer, så er det en pædagogisk opgave at drøfte problematikken med forældrene.

Grundet ferie i ministeriet har vi ikke kunnet få belyst hvad begrebet 'en frivillig børneplan' dækker over. Derfor har vi ikke kommenteret på den del.

§21

Det foreslås i lovteksten at nye kommunale retningslinjer som fx krav til normeringer o.a. fremadrettet kommer til at gælde for alle institutioner også de private institutioner som godkendes i fremtiden. Men at det ikke vil gælde for allerede godkendte private institutioner. Det kan ikke være hensigtsmæssigt at allerede godkende private institutioner ikke skal leve op til samme krav som kommunen til enhver tid stiller til de øvrige daginstitutioner i kommunen – det være sig kommunale, selvejende eller private. Derfor foreslås det at ændringen gælder for alle institutioner, så børn og forældre også i tidligere godkendte private institutioner kan være sikre på at følge med udviklingen.

§27c

En klar forbedring fordi forældre med den foreslåede ændring i højere grad får mulighed for at vælge netop det dagtilbud eller den enhed under dagtilbuddet, som passer dem bedst. Både den udvidede valgmulighed og at barnet sikres en plads på ventelisten til det foretrukne dagtilbud på trods af tildeling af anden plads efter pasningsgarantien, styrker balancen mellem familie- og arbejdsliv, fordi forældre eksempelvis i højere grad kan vælge det dagtilbud, som er tæt på hjemmet og dermed dagligt spare tid, når der skal hentes og bringes børn.

§81 stk. 2.

I bemærkningerne på side 110 listes en række regler som gælder for dagtilbud efter dagtilbudslovens §7-44, men som ikke gælder for private pasningsordninger. Her bør tilføjes, at **'der ikke stilles krav om alternativ pasning ved sygdom i private pasningsordninger'**

Landsorganisationen i Danmark

Islands Brygge 32D
2300 København S

Tlf. 3524 6000
Fax 3524 6300
Mail lo@lo.dk

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Sagsnr. 17-2738
Vores ref. NHO/TSJ/snj
Deres ref. 2017 - 4758

Sendt pr. e-mail til chme@sm.dk og thor@sm.dk

Den 20. oktober 2017

LO's bemærkninger til forslag til lov om ændring af dagtilbudsloven (Styrket kvalitet i dagtilbud, øget fleksibilitet og frit valg for forældre m.v.)

LO ser positivt på forslaget til ændring af dagtilbudsloven og især ønsket om at styrke kvaliteten i dagtilbuddene samt forslag til at forbedre pasningsmuligheder for børnefamilier med skæve arbejdstider. Vi mener dog ikke, at lovforslaget i tilpas grad lever op til de udfordringer, der i dag eksisterer for de børnefamilier med behov for mere fleksible pasningstilbud samt i tilstrækkelig grad adresserer problemet med et stigende antal lukkedage og omskiftelige tilbud.

For at understøtte en fleksibel arbejdsstyrke, har vi brug for, at dagtilbud er tilpasset lønmodtagernes og arbejdsmarkedets behov. Både for virksomheder, forældre og for børnene selv. At sikre trygge rammer, fleksibilitet og høj kvalitet i dagtilbud er således afgørende for, at begge forældre kan passe fuldtidsjob, og at børnene får den trygge og stimulerende dagligdag, der er nødvendig for deres trivsel og udvikling.

Med et arbejdsmarked der i stigende grad oplever mere omskiftelige og flydende arbejdstider, er det således vigtigt at sikre ordentlige tilbud til de familier, som arbejder uden for "normal" åbningstid og/eller har pendlingsafstande, der nødvendiggør mere fleksible åbningstider. I dag er det således kun et begrænset antal kommuner, der tilbyder pasning uden for normal åbningstid og i weekender.

LO er ligeledes bekymret over, at mange kommuner gør brug af lukkedage og/eller begrænser åbningstiden for at spare på udgifter til børneområdet. Generelt set kan besparelser på børneområdet få negative konsekvenser for vækst og beskæftigelse, for børnenes trivsel og er med til at presse børnefamiliernes hverdag i endnu højere grad, så fx flere kvinder søger mod deltidsstillinger.

LO opfordrer derfor til, at der generelt sikres mere gennemsigtighed på området i forhold til kommunernes brug af lukkedage, udviklingen i åbningstider, pasningstilbud uden for normal åbningstid og personalenormeringer i institutionerne.

Endvidere opfordrer vi til, at udgifter til daginstitutionsområdet i højere grad indregnes og synliggøres i forhold til positive dynamiske effekter af arbejdsudbud- og fleksibilitet men også i forhold til de længerevarende samfundsøkonomiske gevinster af investeringer i børns trivsel og udvikling fra tidlig alder.

En analyse fra IMF, har med Tyskland som eksempel vist effekterne af dagtilbud gennem en udvidelse af åbningstider og de fysiske rammer samt et løft i driftsmidlerne. Resultaterne var entydigt positive i form af højere velstand og øget beskæftigelse, ikke mindst for kvinder med børn (Structural Reform in Germany, IMF Working Paper, April 2016).

Dertil bidrager gode daginstitutioner til opbygning af social kapital ved at styrke samhørigheden i samfundet. På samme måde viser forskning, at børn, som har gået i daginstitution, klarer sig bedre gennem uddannelsessystemet, arbejdsmarkedet og i samfundet som helhed (LO 2015: Danmark 2030).

Endvidere opfordrer LO til, at lovudkastet nøje ligestillingsvurderes. Hvis det bliver lettere og mere økonomisk attraktivt at passe egne børn hjemme, viser al forskning at det primært vil være kvinder der påtager sig opgaven, hvilket vil få ligestillingsmæssige negative konsekvenser i form af svagere arbejdsmarkedstilknytning, øget løngab og svækkede karriere- og indflydelsesmuligheder for kvinder.

LO henviser i øvrigt til høringssvarene fra henholdsvis HK Handel/HK Privat samt FOA, som LO støtter op om.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Nanna Højlund', with a stylized, cursive script.

Nanna Højlund

BØRNESAGENS FÆLLESRÅD JOINT COUNCIL FOR CHILD ISSUES IN DENMARK

Dronningensvej 4, 1., 2000 Frederiksberg. Tlf.: 24 62 62 29. CVR. NR.: 23 19 04 19. bf@boernesagen.dk. www.boernesagen.dk

Børne – og socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Den 20. oktober 2017

Høring over udkast til forslag til Lov om ændring af dagtilbudsloven (Styrket kvalitet i dagtilbud, øget fleksibilitet og frit valg for forældre m.v.)

Børnesagens Fællesråd(BF) takker for muligheden af at afgive høringssvar vedr. ovennævnte.

Børnesagens Fællesråd hilser den indgåede dagtilbudsftale velkommen og udtrykker generel glæde og tilfredshed ved en styrkelse af kvaliteten i dagtilbud, øget fleksibilitet og frit valg. Børnesagens Fællesråd er derfor positiv over for de udbyggede afsnit i lovforslaget om læreplaner og forældres repræsentation i forældrebestyrelser.

Børnesagens Fællesråd tillægger lovforslaget stor betydning ift. mangfoldighed og en vifte af tilbud, som forældre frit kan vælge imellem.

Børnesagens Fællesråd er derfor uforstående over for forslaget om den ændring i godkendelsesproceduren for privatinstitutioner, som fremgår af bemærkningerne i 3.2.4.2. (s. 55 -), punkt nr. 20 (s. 118 -) samt i lovudkastet § 20, stk. 2 (s. 169 -).

Fællesrådet finder, at ordningen med en godkendelse af privatinstitutioner som i den eksisterende lovgivning fortsat skal være normen.

Hvis kommunen efterfølgende fastlægger ny kriterier for godkendelse, finder BF, at der skal være ekstraordinære grunde som fx børnenes sikkerhed eller lign. til, at privatinstitutioner skal leve op til løbende godkendelseskriterier.

BF foreslår ligeledes en dispensationsmulighed ift. løbende godkendelse som fx tilpassede løsninger efter forhandling.

Endelig forslås det, at der gives længst muligt varsel dvs. en længere periode end seks måneder.

Børnesagens Fællesråd supplerer gerne ovennævnte.

Venlige hilsener

Sekretariatschef

Dansk Center for Undervisningsmiljø, DCUM's høringssvar til udkast til forslag til Lov om ændring af dagtilbudsloven (Styrket kvalitet i dagtilbud, øget fleksibilitet og frit valg for forældre m.v.)

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København

Dansk Center for Undervisningsmiljø, DCUM forholder sig generelt positivt overfor alle de tiltag der er med at til løfte kvaliteten på dagtilbudsområdet og sikre at alle børn i dagtilbud trives, udvikles og lærer.

DCUM bifalder at der i lovforslaget arbejdes mere målrettet med de pædagogiske læreplaner, samt at der er iværksat initiativer til at styrke forældreinddragelse i daginstitutionerne. DCUM finder det desuden positivt, at der stilles større krav til de private ordningers pædagogiske arbejde.

DCUM bemærker at lovforslaget i sin helhed lægger kraftig vægt på den pædagogiske læreplan, mens børnemiljø står mere tilbagetrukket. Dette ses blandt andet ved, at børnemiljø er kort nævnt i lovforslagets § 7 stk. 3 og § 8 stk. 6 mens den pædagogiske læreplan udover at være hovedelementet i § 7 og 8 tillige er fremhævet i §§ 3 a, 9 og 81 a. Samtidig står børnemiljøet også i bemærkningerne tilbagerykket i forhold til den pædagogiske læreplan, hvor belysningen af børnemiljø kun udgør en mindre del af arbejdet.

Efter DCUMS opfattelse er børnemiljø et fundament for børns læring og spiller en central rolle, når det handler om at etablere positive og udviklende læringsmiljøer i dagtilbuddet. Børnemiljø anvendes som et samlet begreb for de fysiske, psykiske og æstetiske miljøer i børns hverdag i dagtilbuddet og fungerer i en gensidig påvirkning mellem børnene og deres omgivelser. Børnemiljøet er derfor både afgørende og et fælles anliggende i det daglige pædagogiske arbejde med børns trivsel, udvikling og læring. Derfor bør arbejdet med at skabe og fastholde gode børnemiljøer fremhæves som et centralt element i den pædagogiske læreplan.

Gode og sunde fysiske, psykiske og æstetiske forhold øger børns muligheder for at trives, udvikles og lære. En nedtoning eller fravær heraf er derfor uhensigtsmæssig, da et godt børnemiljø er en afgørende præmis for børns læring. Endvidere kan et så kraftigt fokus på den pædagogiske læreplan og børns læring som DCUM læser der lægges op til, medføre en underkendelse af det betydningsfulde arbejde med børnemiljøer. Ved et mindre fokus på børnemiljøarbejdet, gøres det vanskeligere at fastholde arbejdet med børnemiljø som en integreret del af den pædagogiske læreplan.

DCUM anbefaler derfor, at man både giver større plads i lovforslagets bestemmelser til børnemiljø, men at man også skriver børnemiljø tydeligere frem i bemærkningerne, for at sikre at både børns læring og børnemiljø fremgår tydeligt af bemærkningerne og at børnemiljø fremhæves som en forudsætning for børns læring. Ydermere kan det udfoldes i bemærkningerne hvordan børnemiljø skal indgå som en integreret del af den pædagogiske læreplan.

Til § 15

DCUM finder det positivt at minimumskompetencen for forældrebestyrelser i dagtilbud og dagplejer bliver udvidet til også at omfatte arbejdet med pædagogiske læreplaner og overgange. DCUM gør i den forbindelse opmærksom på, værdien og vigtigheden af at der udarbejdes vejledninger og værktøjer til hvordan dette kan udmøntes i den pædagogiske praksis.

Udvikling af praksisnære værktøjer og vejledninger kan yde en hjælp til at forberede dagtilbudets ledelse og forældrebestyrelse til arbejdet med den pædagogiske læreplan og være med til at kvalitetssikre de faglige overvejelser og motivere til relevante drøftelser.

Til § 20

DCUM finder det positivt at der bliver større fokus på pædagogisk læring i de private pasningsordninger, samt at det bliver gjort mere tydeligt for forældre, hvad forskellen på de private institutioner og private pasningsordninger er og derved sikre at forældrene vælger rigtigt fra start og børnene undgår unødige skift.

Til § 81 a

I lovforslaget stilles krav om at private pasningsordninger indholdsmæssigt skal leve op til kravene om pædagogisk læreplan uden formelt set at skulle udarbejde en pædagogisk læreplan. DCUM gør opmærksom på, at man derved kan risikere at der skabes tvivl om hvad der ligger i en indholdsmæssig efterlevelse og hvordan dette kontrolleres og udmøntes i praksis. Det bliver desuden vanskeligere at undersøge og tilegne sig viden om børnemiljø, læringsmiljø og de pædagogiske overvejelser i de private pasningsordninger i forhold til andre ordninger. Dette kan særligt være en ulempe for forældre som overvejer disse ordninger men også tilsynsførende myndigheder eller videns og forskningsinstitutioner som har interesse i at kvalitetssikre den pædagogiske praksis på dagtilbudsområdet.

Det er DCUMs opfattelse, at værdien af den pædagogiske læreplan i høj grad også ligger i den bevidsthedsskabelse og faglige refleksion der sker ved udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan. Derudover er den pædagogiske læreplan med til at skabe og sikre den ønskede retning i pasningstilbuddet og indeholder ikke omfattende dokumentationskrav og vil derfor ikke være en stor administrativ byrde for børnepasserne.

Det er derfor DCUMs anbefaling, at såfremt de private børnepassere alligevel indholdsmæssigt skal leve op til kravet om udarbejdelse af en pædagogisk læreplan, at det således er hensigtsmæssigt også at stille krav om skriftlig udarbejdelse af en pædagogisk læreplan. DCUM fremhæver at formålet med den pædagogiske læreplan er at målrette og bevidstgøre den pædagogiske praksis, hvilket kan være særligt hensigtsmæssigt i de private pasningsordninger, hvor der typisk stilles begrænsede uddannelsesmæssige krav til de ansatte. Det er DCUM's opfattelse at krav om skriftlig udformet pædagogisk læreplan kan være med til at sikre det ønskede kvalitetsløft i private pasningsordninger.

Til § 45 a

DCUM bemærker, at det i § 45 a er valgfrit om børn i SFO inden skolestart skal arbejde med læringsmålene for børnehaveklassen eller børnemiljø i dagtilbud. Der gøres i kommentarerne opmærksom på, at børn i visse tilfælde kan overgå til SFO fra 3 år.

DCUM vurderer, at børn i aldersgruppen 3-5 år har stærkt behov for at der arbejdes med det pædagogiske læringsmiljø og børnemiljø frem for børnehaveklassens læringsmål, da der stadig er stort behov for det pædagogiske arbejde som udføres gennem den pædagogiske læreplan for børn fra 3 til 5 års alderen. DCUM fremhæver vigtigheden af at læringsmiljøet i dagtilbuddene er tilrettelagt på alderssvarende niveau.

Læringsmiljøer kan defineres på mange forskellige måder, men henviser hos DCUM til børnenes muligheder for at opbygge færdigheder og kompetencer gennem såvel hverdagsrutiner som børne- og vokseninitierede lege og aktiviteter. Færdigheder og kompetencer kan være af personlig, emotionel, social eller kognitiv karakter, og skal i samspil ruste de enkelte børn til at møde og begå sig meningsfuldt i den omkringliggende verden nu og her og fremadrettet. Læring i dagtilbudssammenhænge handler i høj grad om leg, fantasi og fordybelse. Det er afgørende at børn i dagtilbud får mulighed for at være nysgerrige, udforske og erfare verden gennem leg og deltagelse, der enten spontant opstår og understøttes indenfor et trygt og stimulerende børnemiljø.

Det bemærkes i den forbindelse, at børn i øvrigt tidligst kan optages i børnehaveklassen ved 4 år og 10 mdr, hvorfor børn under dette alderstrin ikke må kunnet forventes at have tilstrækkelige forudsætninger for at kunne arbejde med kompetenceområderne for børnehaveklassen eller opnå fuldt udbytte heraf.

DCUM foreslår derfor at der stilles krav om at SFO'er som optager børn under 4 år og 10 mdr. efter den nævnte ordning i folkeskolelovens § 3 stk. 7 skal arbejde med den pædagogiske læreplan.

København, d. 13. oktober 2017

Til
Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Fremsendt som e-post til chme@sm.dk og thor@sm.dk med følgende angivelse i emnefeltet:
"Høring. Ændring af Dagtilbudslov. Danmarks Private Skoler".

Høringssvar vedrørende ændring af Dagtilbudsloven

I høringsbrev af 21. september 2017 anmoder Børne- og Socialministeriet om eventuelle bemærkninger vedrørende ovenstående. Foreningen Danmarks Private Skoler – grundskoler og gymnasier takker for muligheden til at give vores synspunkter til kende. Vi har følgende bemærkninger:

Som forening for private skoler med daginstitutioner er vi optaget af, at regler med rimelighed tilgodeser det frie initiativ, at de ikke skaber hindringer, men sammenlignelige vilkår.

Vi vil derfor henlede opmærksomheden på en generel problemstilling ift. private dagtilbuds økonomi. Det kommunale tilskud til private tilbud beregnes på baggrund af kommunens budgetterede udgifter pr. barn. Her er der eksempler på, at det private tilbud modtager et kommunalt fastsat tilskud, som ikke harmonerer med de faktiske udgifter til tilsvarende børn i kommunale ordninger. Der er tilfælde, hvor kommunen i løbet af budgetåret udbetaler ekstraordinære tilskud til kommunale ordninger, men ikke justerer tilskuddet til private tilbud.

I forhold til mulighederne for forældreinddragelse er det væsentligt at fastholde det vilkår, at institutionens øverste organ ved frie grundskoler og privatskoler, er skolens bestyrelse, som iht. Lov om friskoler og private grundskoler er ansvarlig for den samlede virksomhed, herunder eventuelle tilknyttede vuggestuer og børnehaver, som virker som afdelinger ved skolen. Det er altså vigtigt, at bestemmelser om forældreinddragelse i dagtilbudsloven både sikrer det relevante forældresamarbejde og inddragelse i børneinstitutionen, men også fortsat respekterer Lov om friskoler og private grundskolers placering af det øverste institutionsansvar ved skolens bestyrelse.

I forlængelse af høringen vil vi gøre opmærksom på, at mange frie grundskoler optager børn i tidlig SFO-start, ligesom det er praksis i mange kommunale skoler. Frie grundskoler er dog ikke sikret et tilskud til disse børn forud for skolestart. Det er frivilligt for kommuner, om de vil yde et sådant tilskud til børn, der overgår til frie grundskoler. Vi ønsker, at det lovgivningsmæssigt sikres, at børn, der udskrives fra børnehaver til tidlig SFO-start, er tilskudsberettigede, uanset om de går ind i en kommunal eller privat SFO.

Vi står naturligvis til rådighed for uddybende svar, såfremt det måtte ønskes.

På foreningens vegne,

Karsten Suhr, formand

ks@privateskoler.dk

Danmarks Private Skoler
Ny Kongensgade 15, 3.
1472 København K

DANSK PSYKOLOG FORENING

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

København, den 13. oktober 2017

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af dagtilbudsloven (styrket kvalitet i dagtilbud, øget fleksibilitet og frit valg for forældre m.v.)

Dansk Psykolog Forening takker for det tilsendte materiale samt muligheden for at afgive høringssvar.

DP ønsker ikke at kommentere på indholdet i hele høringssvaret, men vil blot knytte en overordnet kommentar til vigtigheden af PPR til forebyggelse af psykisk mistrivsel blandt børn i dagtilbud.

Børn og unges psykiske mistrivsel er ikke blot en nedsættelse af livskvaliteten her og nu, men også et fremtidigt problem, da utilstrækkeligt behandlede psykiske lidelser ofte følger med ind i voksenlivet. PPR har fokus på børn og unges trivsel, læring og udvikling. PPR er dermed et essentielt element i målsætningen i §7, stk. 2 om, at dagtilbud skal kunne understøtte det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

DP mener på denne baggrund, at det skal være lovpligtigt for kommuner at sikre forebyggende indsatser til børn og unge med psykiske udfordringer.

Med venlig hilsen
Dansk Psykolog Forening

Stockholmsgade 27 • 2100 København Ø

Tlf.: 35 26 99 55 • Fax: 35 25 97 37 • www.dp.dk • dp@dp.dk

Børne- og Socialministeriet
Charlotte Meibom og Thomas Rasmussen

chme@sm.dk og thor@sm.dk

København, 17. oktober 2017

Høringssvar til forslag til Lov om ændring af dagtilbudsloven (Styrket kvalitet i dagtilbud, øget fleksibilitet og frit valg for forældre m.v.)

Generelle kommentarer

I fobu byder vi lovforslaget velkommen, idet det både har fokus på mere fleksibilitet for børnefamilier samt øget pædagogisk kvalitet i forhold til læringsmiljøerne i dagtilbud.

Vi noterer os det omfattende revisionsarbejde, der er foregået henover 2016 om den oprindelige pædagogiske læreplan. Revisionsarbejdet har inddraget forskere, konsulenter, ledere, praktikere m.fl., der alle har bidraget med forskellige perspektiver på udformningen af en ny, styrket pædagogisk læreplan – herunder bidraget med relevante input og vinkler på det gode børneliv. Revisionen af læreplanerne har været ønsket længe, og grundigheden indikerer et øget politisk fokus på barndommen i et dagtilbud.

Den nye styrkede pædagogiske læreplan rummer vigtige perspektiver på indholdet i et godt børneliv. Fx demokrati og medbestemmelse i børnehøjde, FN's Børnekonvention, børnefællesskaber og overgange, fokus på udsatte børn, dannelse m.m. Vi hæfter os især ved, at legen - for første gang - er indskrevet som værende af central betydning for trivsel, dannelse, læring og udvikling hos barnet. Forskere og praktikere har længe påpeget legens værdi og betydning i forhold til udvikling af barnet. Særligt ved synet på barnet hvor, det at være barn, tillægges en selvstændig værdi, og ved fokus på øget forældresamarbejdet. Endelig det eksplicitte fokus på læringsmiljøet, og at læring forstås bredt, så læringsforståelsen også omfatter de sociale, de emotionelle og de kropslige kompetencer ud over de kognitive.

Den styrkede pædagogiske læreplan ser vi som en god og brugbar ramme sætning i forhold til dagtilbuddenes kommende lokale revision af eksisterende pædagogiske læreplan og nytænkning til en ny styrket pædagogisk læreplan. De seks læreplanstemaer, de brede mål omhandlende læringsmiljøet, fokus på lederen som omdrejningspunkt for drift og udvikling, fokus på forældresamarbejdet i forhold til en hverdagspraksis, fokus på forældrebestyrelsen m.v. er alt sammen perspektiver, fobu - og de selvejende samt private dagtilbud, som fobu

fobu
Enghavevej 31, 1
1674 København V

3324 8100

info@fobu.dk
fobu.dk

repræsenterer - er optagede af, og som er italesat i den nye styrkede pædagogiske læreplan.

I det følgende kommenteres udvalgte områder i lovforslaget mere konkret under overskrifterne 1. Styrket Kvalitet i dagtilbud og 2. Øget fleksibilitet og frit valg for forældrene

1. Styrket kvalitet i dagtilbud

Lederens rolle og ansvar

Flere steder i lovforslaget beskrives lederens opgave og ansvar i forhold til at sikre udarbejdelse, implementering, vedligehold, praksis, dokumentation og evaluering af den styrkede pædagogiske læreplan i dagtilbuddet herunder inddragelse af relevante interessenter med særligt fokus på forældresamarbejdet. Denne opgave og ansvaret ligger naturligvis hos lederen og forudsætter, at lederen kan bedrive sin ledelsesopgave herunder den faglige ledelse, der skal til for at løfte opgaven kvalificeret. I fobu konstaterer vi, at ledelsesopgaven allerede rummer stor kompleksitet, og derfor fordrer det nye, at der er et nødvendigt fokus på, at også uddannelsessektoren kan kvalificere ledelserne til opgaven.

Øget forældresamarbejde

Lovforslaget lægger op til en styrkelse af samarbejdet mellem dagtilbud og forældre om deres fælles tredje: barnet. Et samarbejde, der skal styrkes på flere niveauer men med et særligt fokus på den pædagogiske hverdagspraksis, som forældrene i dagtilbuddet skal inviteres ind og inddrages mere i. fobu er grundlæggende enig i, at et godt og velfungerende forældresamarbejde er af afgørende betydning samt, at den styrkede pædagogiske læreplan bør være mere i spil i den daglige kommunikation mellem dagtilbuddets ledelse og praktikere om barnets trivsel, dannelse, leg, læring og udvikling. Vi håber at det kommende inspirationsmateriale, der omtales, også vil omfatte hvilke forventninger, der bør stilles til hinanden professionelle og forældre imellem samt give inspiration til de respektive roller og bidrag i en styrkelse af samarbejdet.

Læringsmiljøets betydning

En vigtig del af den nye styrkede pædagogiske læreplan er læringsmiljøets indhold og betydning. Forskningen viser - og lovforslaget tilkendegiver - at et kvali-

ficeret samspil mellem de *strukturelle* parametre og *proces* elementerne har betydning for opbygning og vedligehold af dagtilbud med høj kvalitet.

Med læringsmiljøet som omdrejningspunkt må ledelsen og det pædagogiske personale kontinuerligt tænke og praktisere pædagogik på baggrund af en rammesætning af rummets indretning og brug overfor organisering og brug af personalets kompetencer. Dermed er lagt op til en højere grad af didaktisk tænkning og metodik. Faglighed i en kvalificeret kontekst med fokus på læringsmiljøet, kræver veluddannede og professionelle pædagogiske voksne, der kan organisere, praktisere, dokumentere og evaluere læringsmiljøet som afsæt for løsning af kerneopgaven.

Det er derfor vigtigt, at der er en tæt kobling til og fokus på, at uddannelserne for pædagogerne tilpasses, så de kan kvalificere pædagogerne til opgaven.

Evalueringskultur

Med lovforslaget er evaluering kommet tydeligt på dagsordenen, hvilket for grundlæggende hilser velkommen. At evaluere på udsnit fra den pædagogiske praksis (dokumentation) baseret på den faglige intention er en forudsætning for både ledelse, pædagogiske praktikere samt forældre til at blive klogere på barnets trivsel, læring og udvikling. *Evalueringskultur* er gennemgående i lovforslaget, og der er fastholdt en vigtig lokal metodefrihed.

At opbygge en kultur er ikke noget, der sker fra den ene dag til den anden. Det er en kontinuerlig arbejdsproces i et dagtilbud at udøve en kvalificeret evaluering, da denne også er afhængig af, at man kvalificeret kan dokumentere (mundtligt, skriftlig, visuelt) sin pædagogiske praksis. Pædagogisk dokumentation er en forudsætning for brugbar evaluering. Det stiller krav til de involverede (leder, pædagogisk personale, forældre, forældrebestyrelse m.fl.).

I den forbindelse vil det være hjælpsomt, hvis dagtilbuddene kan få ekstern sparring og input til både opbygning af evalueringskulturen lokalt og til konkrete evalueringsmetoder, herunder dokumentationens mange muligheder. Vi anbefaler, at der sættes fokus på det forhold - udover de øvrige understøttende tiltag - der nævnes i høringsmaterialet.

Pædagogisk tilsyn

I lovforslaget foreslås, at kommunalbestyrelsens forpligtelse til at fastsætte mål for dagtilbuddene ophæves. Vi noterer hermed, at tilsynsrollen og funktionen ændres. Erfaringerne som vi hører i forhold til det pædagogiske tilsyn i en del

fobu-tilknyttede dagtilbud (selvejende og private) er, at tilsynet generelt bærer præg af en "søjle-tænkning" i forhold til den pædagogiske læreplan, hvor tilsynet ved den pædagogiske (kommunale) konsulent har handlet om opdelte vurderinger ud fra enkelte læreplanstemaer og ikke med et helhedsperspektiv på alle seks temaer samt læringsmiljøet som omdrejningspunkt. En del af de selvejende dagtilbud har desuden en oplevelse af at blive vurderet på en pædagogisk praksis ud fra kommunale projekter, hvor temaer fra den nuværende pædagogiske læreplan har indgået. Andre selvejende dagtilbud har ikke haft et pædagogisk tilsyn i de sidste fire år. Fra de private dagtilbud har tilbagemeldinger om tilsynet handlet om hyppige tilsyn (op til 4 pr. år), og nogle steder udformet som tjeklister.

fobu imødeser det fremadrettede tilsyn på baggrund af den nye styrkede pædagogiske læreplan, som må handle om en helhedstænkning og vurdering med de nationale læreplanstemaer og de tværgående mål om læringsmiljøet som omdrejningspunkt. Og hvor tilsynet interesserer sig for det kvalificerede samspil mellem de *strukturelle* parametre og *proces* elementerne. Vi hilser en større ensartethed i det pædagogiske tilsyn velkommen, og ser derfor en nødvendighed af lovgivning på området. Dels fordi, der er meget stor forskel på det pædagogiske tilsyn i de forskellige kommuner, og dels for at sikre, at den ønskede reduktion i de mange forskellige kommunale dokumentationskrav bliver en realitet.

Temaet: Kultur, æstetik og fællesskab

Temaet er en nytænkning af det oprindelige tema "Kulturelle udtryksformer og værdier". Vi værdsætter temaets indholdsbeskrivelse, men ønsker, at temaets overskrift var "Kultur, kreativitet og æstetik". Begrebet "fællesskab" er relevant, men burde være beskrevet, som en del af temaet "Social udvikling". Begrebet "kreativitet" er en grundlæggende og afgørende del af den danske dagtilbuds historie, kultur og praksis. Vi mener derfor, at kreativitet burde fremhæves som en del af overskriften for temaet i den nye styrkede pædagogiske læreplan.

Forældrebestyrelsens kompetencer og forældrerepræsentanter i alle enheder

Udvidelse af forældrebestyrelsens minimumskompetence i forhold til principperne for fx hente/bringe tider, håndtering af ferieafholdelse m.m. ser vi positivt på og er enige i, at forældrebestyrelsernes kompetence kan udvides mere end den er i dag i forhold til minimumskompetencen. Vi noterer, at der er fastholdt et vigtigt fokus på, at fagligheden i forhold til udmøntningen af principperne er hos lederen og personalet i dagtilbuddet.

De selvejende dagtilbud har en mangeårig tradition for inddragelse af og samarbejde med forældrebestyrelsen. Så vi ser med stor imødekommenhed over for

forslaget om deltagelse af forældrerepræsentanter fra alle enheder i fusionerede institutioner med flere enheder.

Krav om læringsfokus i SFO og fritidshjem indtil undervisningspligten indtræder

I månederne fra 1. maj til 1. august er der et stort pres på børnene. De har foretaget et af de største skift i deres børne(institutions)liv og har brug for at falde til med nye voksne, nye og typisk mange flere børn og i nye omgivelser.

I de fleste kommuner er der lagt faste rammer for viden overdragelse i forhold til børnene, og der arbejdes ud fra disse. Det, vi hører fra de selvejende fritidshjem er, at det vigtigste for børnene, er at blive trygge i de nye omgivelser, og de voksnes vigtigste opgave er at arbejde med børnenes sociale relationer, så børnene gøres parate til at starte i skolen.

Det er derfor vores opfattelse, at de selvejende fritidshjem arbejder ud fra fritidspædagogikken, som også bredt stimulerer børnenes læring, trivsel og udvikling. Pædagogerne skal selvfølgelig kende de pædagogiske læreplaner og børnehaveklassens kompetenceområder. Men de skal fortsætte arbejdet med "læring i livsduelighed", som fritidspædagogikken gør. Vi håber derfor, at det kan besluttet kommunalt og ikke fastsættes nationalt, at skolen kan bestemme, hvad der skal være fokus på. Det vil give kommuner med selvejende fritidshjem mulighed for at bevare et ligeværdigt samarbejde mellem skolen og selvstændige fritidshjem (både kommunale og selvejende).

2. Øget fleksibilitet og frit valg for forældrene

Øget fleksibilitet og mangfoldighed for familierne

I forhold til kombinationstilbud og ret til deltidsdagtilbud for forældre på barsel, kan vi generelt kun støtte bedre muligheder for at få familielivet til at hænge bedst muligt sammen herunder mulighed for mere tid til barnet i hjemmemiljøet.

I forhold til forældrenes mulighed for at ønske et bestemt dagtilbud og større gennemsigtighed og indflydelse for børnefamilier, er vi også positive i forhold til forældrenes øgede valgmuligheder. Det samme gælder i forhold til forslaget om en kampagne om muligheden for dagtilbud og forældrenes frie valg.

Det foreslås, at der skal kunne findes informationer i en national informations portal – og at den enkelte kommune kan supplere med yderligere data som fx

pædagogisk profil, samarbejde med lokalsamfund mv. Desuden at der iværksættes en informationskampagne i forhold til de forskellige dagtilbudsformer.

I den forbindelse bør det sikres, at oplysningerne i den kommunale formidling af dagtilbud altid husker både at beskrive den pædagogiske profil samt om dagtilbuddet er kommunalt, selvejende eller privat, således at de selvejende og private dagtilbud ikke glemmes eller "nedprioriteres". Kampagnen kunne derfor sammenkobles med informationsportalen.

Vi savner i forbindelse med mangfoldigheden, at der også blev set på bedre vilkår for en sikring af de selvejende dagtilbud og herunder gerne, at der skal være en vis % af ikke-kommunale dagtilbud i kommunerne, så monopol undgås.

Bedre vilkår for private leverandører

Der er flere gode forslag (som dog alene retter sig mod private og ikke selvejende institutioner med driftsoverenskomst med kommunerne).

En fastsættelse af loft over driftsgarantien er positivt, idet garantien kan virke konkurrence forvridende og dermed en barriere for etablering af private institutioner. Taget de få ophør af private institutioner på området i betragtning, og hvor der ikke fobu bekendt er udløst driftsgaranti, så synes det unødvendigt med 3 måneders driftsgaranti (som kan betyde, at der skal stilles 1 – 2 mio kr. i garanti).

Forslaget om, at kommunerne løbende skal behandle ansøgninger om at etablere en privat institution er godt, da det i dag kan tage lang tid at få sin ansøgning behandlet i den enkelte kommune. Det er desuden rigtig positivt, at der åbnes mulighed for, at den enkelte kommune kan justere i bygnings- og driftstilskuddet. Da, det imidlertid ikke er et krav, kan det desværre stadig blive ret vilkårligt om, den enkelte kommune vil gøre det og i givet fald i hvilket omfang.

I relation til øgede muligheder for udbydere, så savner vi også her, at der bliver set på mulighed for etablering af selvejende dagtilbud samt en form for sikring af de selvejende dagtilbud, der allerede er etableret.

Med venlig hilsen

Anders Zorck
Direktør

Dorthe Filtenborg Merot
Pædagogisk konsulent

Bitten Marx Jørgensen
Organisationskonsulent

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Høring over udkast til forslag til Lov om ændring af dagtilbudsloven (Styrket kvalitet i dagtilbud, øget fleksibilitet og frit valg for forældre m.v.)

Danske Fysioterapeuter har med interesse læst udkast til ændring af dagtilbudsloven.

Vores høringssvar relaterer sig primært til de pædagogiske læreplaner.

Danske Fysioterapeuter kvitterer for, at der med lovforslaget bl.a. sættes fokus på et pædagogisk læringsmiljø, der skal understøtte børns bevægelse og kropslige udvikling. Overordnet er det positivt, at bevægelse indgår som et selvstændigt tema i de pædagogiske læreplaner. Vi ser dog også steder, hvor formålet med bevægelse kunne stå tydeligere.

Af formål for dagtilbud § 7 stk. 3 fremgår det, at børn i dagtilbud bl.a. skal have et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø, som fremmer deres sundhed. Der er for Danske Fysioterapeuter ingen tvivl om, at omgivelsernes muligheder for bevægelse spiller en afgørende rolle for børns sundhed. I det fremsendte høringsmateriale fremgår det imidlertid ikke, hvordan arbejdet med børnemiljøet konkret skal understøtte børnenes sundhed. Danske Fysioterapeuter ser derfor et behov for, at relationen mellem sundhedsfremme og børnemiljøet uddybes. Hertil savner Danske Fysioterapeuter en tydeliggørelse af den oplagte sammenhæng mellem læreplanstemaet "krop, sanser og bevægelse" og målet om at fremme børnenes sundhed. Vi ser gerne, at det fremgår direkte, at de to elementer er indbyrdes afhængige.

I bemærkningerne til § 8 beskrives det brede pædagogiske mål for læreplanstemaet "krop, sanser og bevægelse". Her ser vi et behov for, at betydningen af motorisk udvikling italesættes. Forskning peger på en stærk sammenhæng mellem motoriske færdigheder og læring og vi ved, at børn med god motorik ofte klarer sig bedre i kognitive tests. Samtidig kan motoriske udfordringer stå i vejen for børns deltagelse i lege og andre fysiske aktiviteter. Det kan i sidste ende påvirke barnets sundhed, trivsel og selvværd. Danske Fysioterapeuter må derfor opfordre til, at motorisk udvikling skrives ind i de pædagogiske mål for læreplanstemaet "krop, sanser og bevægelse".

Danske Fysioterapeuter står naturligvis til rådighed for uddybning af vores høringssvar.

Med venlig hilsen

Danske Fysioterapeuter
Holmbladsgade 70
DK-2300 København S

www.fysio.dk
Telefon: +45 3341 4620
Mail: fysio@fysio.dk

Dato:
22-10-2017

Email:
kgn@fysio.dk

Tlf. direkte:
3341 4633

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Tina Lambrecht', with a stylized, cursive script.

Tina Lambrecht
Formand

Til: chme@sm.dk (Charlotte Meibom), thor@sm.dk (Thomas Rasmussen)
Cc: ar@los.dk (Anne Rugholt)
Fra: Karina Hjerimitslev (KH@los.dk)
Titel: Høring over udkast til forslag til Lov om ændring af dagtilbudsloven (Styrket kvalitet i dagtilbud, øget fleksibilitet og frit valg for forældre m.v.)
Sendt: 17-10-2017 13:55:25

Kære Charlotte og Thomas

LOS – De private sociale tilbud takker for muligheden for at afgive høringssvar til udkast til forslag til Lov om ændring af dagtilbudsloven (Styrket kvalitet i dagtilbud, øget fleksibilitet og frit valg for forældre m.v.).

LOS har ingen kommentarer til udkastet.

Med venlig hilsen

Karina Hjerimitslev

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Sendt til: chme@sm.dk, thor@sm.dk og dataskyttelse@jm.dk

12-10-2017

Datatilsynet
Borgergade 28, 5.
1300 København K

CVR-nr. 11-88-37-29

Telefon 3319 3200
Fax 3319 3218

E-mail
dt@datatilsynet.dk
www.datatilsynet.dk

J.nr. 2017-112-0771
Dok.nr. 446612
Sagsbehandler
Amanda Lærke Vad
Direkte 3319 3221

Vedrørende høring over udkast til forslag til Lov om ændring af dagtilbudsloven (Styrket kvalitet i dagtilbud, øget fleksibilitet og frit valg for forældre m.v.)

Ved e-mail af 21. september 2017 har Børne- og Socialministeriet anmodet om Datatilsynets eventuelle bemærkninger til ovennævnte udkast.

Datatilsynet skal generelt understrege, at behandling af personoplysninger skal ske under behørig iagttagelse af persondatalovens¹ og sikkerhedsbekendtgørelsens² regler.

Datatilsynet kan navnlig pege på nedenstående regler i persondataloven:

- Grundbetingelserne i persondatalovens § 5 om god databehandlings-skik, saglighed, proportionalitet, datakvalitet og sletning
- Behandlingsbetingelserne i persondatalovens § 6 om almindelige personoplysninger, §§ 7 og 8 om følsomme personoplysninger samt § 11 om personnumre
- Reglerne om de registrerede personers rettigheder i kapitel 8-10, herunder den dataansvarliges oplysningspligt ved indsamling og modtagelse af oplysninger, samt den registreredes ret til indsigt i oplysninger, som behandles om den pågældende
- Reglerne om datasikkerhed i §§ 41 og 42, herunder kravet om fornødne sikkerhedsforanstaltninger, skriftlige databehandleraftaler og kontrol med databehandlerne
- Reglerne om anmeldelse til og tilladelse/udtalelse fra Datatilsynet i kapitel 12 og 13 samt reglerne om tilladelse fra Datatilsynet i bl.a. § 10, stk. 3 og § 27, stk. 4.

¹ Lov nr. 429 af 31. maj 2000 om behandling af personoplysninger med senere ændringer

² Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 528 af 15. juni 2000, som ændret ved bekendtgørelse nr. 201 af 22. marts 2001, om sikkerhedsforanstaltninger til beskyttelse af personoplysninger, som behandles for den offentlige forvaltning

Udkastet giver herudover ikke umiddelbart Datatilsynet anledning til konkrete bemærkninger.

Kopi af dette brev er sendt til orientering til Justitsministeriets databeskyttelseskontor.

Med venlig hilsen

Amanda Lærke Vad

Høringssvar vedr. forslag til lov om ændring af dagtilbudsloven

Til rette vedkommende

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) takker for udkast til forslag til lov om ændring af dagtilbudsloven, der er modtaget i høring den 21. september 2017.

Vi noterer os, at der med § 9, stk. 2 er lagt op til, at lederen af det enkelte dagtilbud bliver ansvarlig for at etablere en evalueringskultur, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø. Vi bemærker i den forbindelse, at undersøgelser peger på, at samarbejdet mellem dagtilbud og kommunal forvaltning spiller en central rolle i forhold til at fremme en stærk evalueringskultur og vidensbasering af praksis i det enkelte dagtilbud. I det fremtidige arbejde med lokal evalueringskultur og vidensbasering kan der således med fordel fastholdes opmærksomhed på potentialet i forvaltningens understøttende rolle, idet forvaltningen også samtidigt er bindeleddet mellem praksis og det lokalpolitiske niveau, der har det overordnede ansvar for at sikre og udvikle kvalitet i dagtilbud.

Lovudkastet har ikke givet anledning til yderligere bemærkninger. Vi ser frem til at følge og bidrage til implementeringen af de forskellige nye tiltag, der vil følge af lovændringen.

Med venlig hilsen

Signe Bohm
Områdechef

T +45 2949 4895
E sbo@eva.dk

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
Tlf. 3392 9300, Fax. 3393 2518,
E-mail sm@sm.dk

20. oktober 2017
SOT/MSJ/lk

Bemærkning fra HK/Privat og HK HANDEL vedr. høring af udkast til forslag til Lov om ændring af dagtilbudsloven (Styrket kvalitet i dagtilbud, øget fleksibilitet og frit valg for forældre m.v.)

HK/Privat og HK HANDEL ser positivt på for ministerens og aftalepartiernes interesse og forslag til at forbedre pasningsmulighederne for børnefamilier med skæve arbejdstider. Vi mener dog ikke, at lovforslaget helt lever op til de udfordringer, der er opstået i takt med arbejdsmarkedets udvikling.

På særligt private arbejdspladser arbejdes i stigende grad på uforudsigelige tidspunkter og uden for daginstitutionernes åbningstider. Arbejdstiderne er således blevet spredt mere ud over døgnets timer og arbejdsugen. I Sverige er søndag den største handelsdag på ugen – den udvikling er også på vej i Danmark.

Det er således tankevækkende, at kun fem kommuner i Danmark tilbyder børn af ansatte at blive passet, når deres forældre er på arbejde om søndagen og at kun 12 kommuner i 2017 har givet mulighed for kombinationstilbud (KORA 2017). Værre er det, at slet ingen brugte tilbuddet på tidspunktet for undersøgelsen.

Med en typisk arbejdsuge på store dele af det private arbejdsmarked, der bliver mere og mere uforudsigelig og med skæve arbejdstider, bliver det sværere for forældrene at planlægge. Det lægger et uforholdsmæssigt pres på børnefamilien, hvis forældrene fra uge til uge skal finde pasningstilbud og lave aftaler, mens man i andre sektorer kan klare sig med gængse åbningstider for offentlige pasningstilbud.

Det er samtidigt indtrykket, at åbningstiderne i børneinstitutionerne er blevet indskrænket i de senere år både ugentligt, i form af lukkedage og faste årlige ferieuger og at de nuværende åbnings- og lukketidspunkter ofte er fastlagt på udbydernes præmisser. Desværre er udviklingen på dette område ikke blevet fulgt i form af præcis dokumentation.

Ingen hjemmel i loven til alle lukkedage

Det synes i øvrigt problematisk, at hjemlen til, hvilke dage som kan holdes lukket i dagtilbud, ikke er hjemlet i selve Dagtilbudsloven. Så vidt HK HANDEL og HK/Privat har fået oplyst fra Ministeriet, fremgår kun, at to af lukkedagene (24. december og grundlovsdag) af forarbejderne til lovens 2007-udgave, mens øvrige lukkedage som praktiseres (dvs. øvrige helligdage) har status af en fælles fortolkning af loven foretaget af Ministeriet, KL og kommunerne. Det forekommer ikke korrekt eller legitimt, at der ikke ligger en decideret stillingtagen og vedtagelse fra landets lovgiver bag en sådan markant serviceforringelse.

HK/PRIVAT
TELEFON +45 7011 4545
hkprivat@hk.dk

Weidekampsgade 8
Postboks 470
DK-0900 København C

Når vi nyder godt af så høj en grad af beskæftigelse og lønmodtagernes udvidede fleksibilitet forventes naturligvis, at kernevelfærdsydelser som børnepasning følger arbejdsmarkedets udvikling og ikke indskrænkes i forhold til tidligere.

Omskiftelige pasningstilbud ikke godt for forældre og børn

Vi har noteret os aftalen og lovens indførelse af kombinationstilbud. Men det bør ikke være forældres eget ansvar, at finde alternative pasningstilbud og agere arbejdsgiver over for et privat tilbud. Således overvejer 44 % af forældre i børnefamilier, at den ene bør gå på deltid eller at få mere fleksible arbejdstider, hvis åbningstiderne indskrænkes yderligere (Norstat for Dansk Erhverv, 2015).

Vi mener desuden ikke, at henvisning til meget omskiftelige pasningstilbud er optimalt for et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø, som fremmer trivsel, sundhed, udvikling og læring. Børn har brug for trygge rammer og omsorg - ikke omskiftelighed og konstant forandring i pasningsmiljøet.

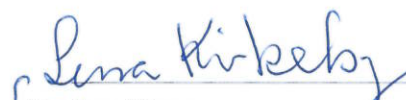
Hele samfundet har brug for, at offentlige pasningstilbud tilpasses arbejdsmarkedets behov og ikke omvendt. Både for virksomheder, for forældre og for børnene selv. Det har således negative dynamiske effekter for både vækst og beskæftigelse, hvis pasningstilbud er ude af trit med arbejdsmarkedet. Det modarbejder eksempelvis, at få flyttet enlige forsørgere fra offentlig forsørgelse til selvforsørgelse, og det hæmmer forældres mulighed for at pendle og dermed den geografiske mobilitet på arbejdsmarkedet.

Som opsummering foreslår vi således følgende:

- Kommunerne forpligtes til, ikke at indskrænke åbningstiderne yderligere og indføre yderligere lukkedage og faste ferieperioder.
- At de dage, hvor dagtilbud ikke er forpligtede til at holde åbent, bliver tydeligt hjemlet i Dagtilbudsloven. Dette skaber gennemsigtighed og legitimitet for borgerne, udbydere af pasningstilbud og beslutningstagere.
- En kommunal pligt til, efter statsligt definerede begreber, årligt at offentliggøre og rapportere til Børne- og Socialministeriet, i hvilket omfang og form deres pasningstilbud har, med henblik på, at kommunernes serviceniveau kan sammenlignes, og udviklingen kan følges over tid.
- Derudover ser vi meget gerne en repræsentativ undersøgelse af, hvilke behov og ønsker, forældre har til pasningstilbuddenes åbningstider både dagligt og i løbet af året. Der skal her skelnes imellem, hvilke sektorer hhv. offentligt og privat, som de pågældende har beskæftigelse i, for at undersøgelsen kan være retvisende (herunder kortlægning af arbejdstids- og fraværsregler samt omfanget heraf i de respektive sektorer på arbejdsmarkedet samt beregninger af i hvilken udstrækning investeringer på dette område, har positive dynamiske effekter for produktivitet og arbejdsudbud).

Venlig hilsen

Susanne Ottesen
HK/Handel

Morten Skov
HK/Privat

20. oktober 2017

RADA

DI-2017-13055

Børne- og Socialministeriet
Att.: Charlotte Meibom (chme@sm.dk)
og Thomas Rasmussen (thor@sm.dk)

Dansk Industri
Confederation of Danish Industry

Høringssvar over høring om dagtilbudsloven

Dansk Industri takker for muligheden for at komme med bemærkninger til høring over udkast til forslag til lov om ændring af dagtilbudsloven (styrket kvalitet i dagtilbud, øget fleksibilitet, frit valg for forældre m.v.).

DI støtter op om aftalen *Stærke dagtilbud – alle børn skal med i fællesskabet*.

Børns deltagelse i dagtilbud har stor betydning for børnenes videre vej i skolen. DI støtter derfor et øget fokus på faglighed i dagtilbuddene, som skal sikre børnene et så godt og ensartet grundlag for skolestart som muligt. DI støtter justeringerne i forhold til den pædagogiske læreplan.

EVAs undersøgelse fra 2012 om læreplanerne viste, at børnehaveklasselederne pegede på temaet natur og naturfænomener som det tema, hvor færrest elever havde fået styrket deres kompetencer efter indførelse af læreplaner. DI mener derfor, at det kræver et særligt fokus på temaet natur, udeliv og science, når det inspirationsmateriale, som blev beskrevet i aftalen, udarbejdes.

I forlængelse heraf vil DI understrege, at det er nødvendigt, at det pædagogiske personale har indsigt i temaerne i læreplanerne. Det er derfor vigtigt, at kommunerne og institutionslederne er opmærksomme på, at personalet har de rette faglige forudsætninger for at kunne arbejde med de enkelte temaer.

DI ser frem til at følge arbejdet med læreplaner og ledernes arbejde med at etablere evalueringskultur i dagtilbuddene.

Kommunalbestyrelserne pålægges med forslaget at udarbejde retningslinjer om videregivelse af informationer fra dagtilbuddene. DI mener, at adgangen til relevante oplysninger er grundlæggende for at skabe sammenhæng i de overgange, som børn møder. DI vil opfordre til, at disse retningslinjer også sikrer dialog mellem skolerne og dagtilbuddene om erfaringer med børnenes skolestart. Sådant information vil være central i dagtilbudsledernes muligheder for at evaluere indsatsen.

DI støtter ændringerne, som skaber øget fleksibilitet for forældre med skæve arbejdstider. DI er særligt optaget af mulighederne for at sikre dagtilbud, som skaber bedre rammer for, at den enkelte kan påtage sig et job. DI mener, at de foreslåede ændringer bidrager hertil.

Et styrket og velfungerende frit valg

DI mener generelt, at det frie valg bidrager til at sikre, at flest muligt kan få leveret en (delvist) skattefinansieret serviceydelse i overensstemmelse med deres ønsker og behov, og at tilstedeværelsen af private alternativer skaber et mangfoldigt udbud til gavn for borgerne. DI vil derfor kvittere for, at regeringen og de øvrige partier i aftalen om stærke dagtilbud fra juni 2017 vil styrke det frie valg på dagtilbudsområdet og i højere grad sikre en økonomi ligestilling mellem henholdsvis private og kommunale/selvejende institutioner.

DI mener, at et velfungerende frit valg forudsætter, at konkurrencen mellem de forskellige institutioner skal ske på et fair og lige grundlag, og at familierne er bekendt med muligheden for at vælge et privat alternativ. De skattefinansierede tilskud til pasning i private institutioner bør svare til driftstilskuddet i tilsvarende kommunale og selvejende institutioner, og bygningstilskuddet bør svare til de reelle ejendomsrelaterede udgifter til selvejende og udliciterede institutioner. I dag skævvrides konkurrencen til de kommunale og selvejende institutioners fordel, da der ydes et lavere driftstilskud til pasning i private institutioner på grund af lovgivningen, mens der i nogle kommuner ydes et lavere bygningstilskud på grund af mangelfuld opgørelse af de reelle ejendomsrelaterede udgifter, jf. de konkrete bemærkninger nedenfor. Det betyder konkret, at familier, der vælger en privat institution i dag, ikke får samme skattefinansierede tilskud til pasning, som hvis de havde valgt en kommunal/selvejende institution.

DI mener generelt, at der er behov for at styrke indsatsen for at sikre en korrekt prissætning på det kommunale område, herunder særligt inden for områder med frit valg, hvor private og kommunale/selvejende burde have fair og lige vilkår. Regeringen har i sit udspil *Fair og lige konkurrence fra september 2017* foreslået, at der etableres en ny tværgående og uafhængig klagemyndighed, der skal tage lovligheden af offentlige erhvervsaktiviteter op og vurdere, om priserne er fastsat korrekt og skaber grundlag for en fair og lige konkurrence.

DI anbefaler, at den foreslåede klagemyndighed også skal være klageinstans ift. fastsættelsen af tilskud til private alternativer på områder, hvor borgerne har frit valg, herunder dagpasning. Derudover foreslår DI, at vejledningen af kommunerne i at fastsætte tilskud, der korrekt afspejler omkostninger, øges, herunder gerne med et konkret redskab, der sikrer, at alle omkostninger indgår korrekt.

Tilskud til pasning i private institutioner

Med lovforslaget indsættes som stk. 3 i § 31, at midler fra puljer udmøntet af staten ikke indgår i forbindelse med fastsættelsen af det kommunale (skattefinansierede) driftstilskud til pasning i private institutioner. Det fremgår af bemærkningerne, at det alene gælder puljer udmøntet af staten til specifikke formål og ikke tilskud til generelle formål.

For DI er det afgørende, at der er fair og lige vilkår for kommunale og private institutioner, og at private institutioner ikke afskæres fra at få andel i puljer, der har til formål at øge kvaliteten af dagtilbud. DI foreslår derfor, at det foreslåede stk. 3 justeres, så det tydeligt fremgår, at det alene er puljer til specifikke formål, og som private institutioner på lige vilkår med kommunale institutioner kan få andel i, der ikke skal indgå i beregningsgrundlaget for det skattefinansierede tilskud til pasning i private institutioner.

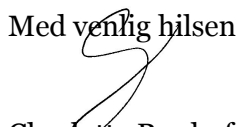
Med lovforslaget får kommunerne mulighed for at yde samme driftstilskud til pasning i private institutioner som i kommunale og selvejende institutioner. Det fremgår af det foreslåede stk. 3 i § 36, at kommunerne fremover *kan* fastsætte driftstilskuddet til pasning i private institutioner, så det svarer til de gennemsnitlige budgetterede nettodriftsudgifter eksklusive støttepædagogudgifter pr. barn i en alderssvarende kommunal institution, når driftstilskuddet beregnet efter stk. 2 er lavere. DI mener ikke, at familiernes tilskud til pasning skal afhænge af institutionens retlige grundlag og bakker derfor op om, at der på dette punkt sker en ligestilling. DI ser dog gerne, at ligestillingen bliver en pligt og ikke kun en mulighed for kommunerne. DI forslår derfor konkret, at "kan" ændres til "skal" i det foreslåede stk. 3 i § 36.

Lovforslaget vil desuden give kommunerne mulighed for at øge bygningstilskuddet til private institutioner, så det reelt svarer til de ejendomsrelaterede udgifter i de selvejende og udliciterede institutioner. DI mener, at kommunerne allerede i dag er forpligtet til at yde et bygningstilskud, der svarer til kommunens gennemsnitlige ejendomsrelaterede udgifter i selvejende og udliciterede institutioner. Derfor bør kommuner, der i dag stiller kommunale bygninger til rådighed for selvejende institutioner uden huslejebetaling efter de gældende regler, tage højde for dette i fastsættelsen af de gennemsnitlige ejendomsrelaterede udgifter. I det omfang, det ikke sker i dag, bør Børne- og Socialministeriet sikre, at kommunerne snarest ændrer praksis og efterbetaler de private institutioner, der ikke har fået det bygningstilskud, som de ifølge gældende lovgivning er berettiget til. DI ser grundlæggende ikke et behov for at ændre lovgivning på dette område, men i stedet at kommunerne yder et bygningstilskud, der reelt svarer til de gennemsnitlige ejendomsrelaterede omkostninger, som de allerede i dag egentlig er forpligtet til.

Godkendelse af private institutioner

DI kvitterer for, at det med lovforslaget præciseres, at ansøgninger om oprettelse af private institutioner skal behandles i umiddelbar fortlængelse af ansøgningen. DI mener, at det er afgørende, at kommuner ikke lokalt indfører administrativ praksis eller lign. for skabe barrierer for etableringen af private institutioner som alternativ til kommunale/selvejende institutioner.

Med venlig hilsen

Charlotte Rønhof
Underdirektør

Rasmus Dahl
Chefkonsulent

GENTOFTE KOMMUNE

Børn og Skole, Kultur, Unge og Fritid

Børne- og Socialministeriet

18. oktober 2017
Sagsnr. EMN-2017-04975

Vedr.: Høring af bestyrelsesformænd over Lovforslag vedrørende ændring af dagtilbudsloven

Børne- og Socialministeriet har den 21. september 2017 lagt høring over udkast til forslag til Lov om ændring af dagtilbudsloven (Styrket kvalitet i dagtilbud, øget fleksibilitet og frit valg for forældre m.v.) ud på høringsportalen. Selv om Gentofte Kommune ikke er på høringslisten, betragter vi ny lovgivning på dette område som så vigtig, at vi hermed fra Dagtilbud fremsender vores bemærkninger.

Da forslaget har direkte betydning for forældre og børn i Gentofte Kommunes dagtilbud, er regeringens udspil og siden 9. juni 2017 regeringens aftale med en række forligspartier - ”Stærke dagtilbud – alle børn skal med i fællesskabet” – drøftet på møder med langt størstedelen af bestyrelserne for de 50 dagtilbud, vi har. Som opfølgning på denne dialog har vi endvidere valgt at bede dagtilbuddenes bestyrelser om deres eventuelle bemærkninger til lovforslaget. Vi har trods den meget korte tidsfrist i den anledning modtaget 3 bemærkninger. Disse bemærkninger vedlægges, og vi håber, at disse sammen med Dagtilbuds bemærkninger, vil blive inddraget i den videre behandling af lovforslaget.

Forligsteksten blev også drøftet på Børne- og Skoleudvalgsmødet den 14. august 2017.

På baggrund af ovenstående har Dagtilbud i Gentofte Kommune følgende kommentarer:

- Forslaget om forældres ret til deltidsplass under barsel- eller forældreorlov og kombinationstilbud på samtlige dagtilbud og ikke alene på få udvalgte institutioner vil blive en stor pædagogisk, faglig og økonomisk udfordring i den kommunale hverdag.

Med lovforslaget skal institutioner og dagpleje kunne udvise stor fleksibilitet i forhold til indretningen af dagtilbuddets hverdag for at sikre at alle børn – også de børn der for en kortere eller længere periode har et deltidstilbud – kan deltage i de planlagte pædagogiske forløb, samtidig med at institutionerne med samme korte varsel vil modtage færre ressourcer til at løfte opgaven. Især de små institutioner vil være sårbare. En række af dagtilbuddene i Gentofte Kommune er efter borgernes ønske meget små og helt ned til 20 børn. Så små enheder vil i praksis have meget svært ved styringsmæssigt at håndtere de ændringer, som forslaget lægger op til.

Derudover vil medarbejderne på den enkelte stue/institution kunne risikere at skulle bruge tid på at overvåge, om deltidspladsernes tidsmæssige begrænsninger bliver overholdt. Endelig vil der også skulle bruges administrative kræfter på at håndtere disse deltids- og kombinationsordninger på alle enheder.

- Vi ser positivt på det særlige fokus, der generelt er i lovforslaget om samarbejdet med og inddragelsen af forældrene. Både som det afspejles i kravene til den nye pædagogiske læreplan og som i den udvidelse af forældrebestyrelsernes kompetencer, som forslaget lægger op til. Disse tanker ligger helt i tråd med eksisterende tanker og værdier i Gentofte Dagtilbuds arbejde og ikke mindst i resultatet fra et netop afsluttet arbejde i et opgaveudvalg (§ 17, stk. 4) for forældresamarbejde i Gentofte for børn på 0- 6 år. Udvalget har netop afsluttet dets arbejde, og udvalgets forslag forventes vedtaget af Kommunalbestyrelsen den 30. oktober 2017. I udvalget deltog 10 forældre og fem politikere.
- Lovforslagets nye § 27 c om forældres mulighed for at tilkendegive ønsker om optagelse på alle konkrete institutionsenheder og hos konkrete dagplejere, kombineret med mulighed for at komme på venteliste blandt alle enheder, herunder den måde selve anvisningen beskrives i bemærkningerne, kan bekymre. Der lægges på denne måde op til at gennemføre en bestemmelse, der reelt vil føre til en ”antidigitalisering” af den komplekse opgave, som anvisning og visitation til dagtilbuddene er. En opgave der før den nuværende digitale pladsanvisningsløsning i Gentofte Kommune lagde beslag på betydelige ressourcer, men som i dag med den nuværende § 27 for langt størsteparten af anvisningerne sker digitalt.
- Også en række andre forslag vurderes at kunne føre til yderligere bureaukrati og betragtelige fordyrelser af administrationen af dagtilbudsområdet. Dette gælder f.eks. i forhold til bestemmelsen om, at fremtidige puljemidler ikke må indgå ved fastsættelsen af kommunens tilskud og forældrenes egenbetaling, forskellig administration af nuværende og kommende privat institutioner, forpligtelse til vejledning af forældre der vælger privat pasning m.v.
- Endelig er lovforslagets bestemmelse om de nye lærerplaner - ikke mindst bemærkningernes beskrivelse af det pædagogiske grundlag om at sikre et eksplicit fokus på børn i udsatte positioner, betydningen af fællesskabet, dannelsesperspektivet, inddragelse af børnene, samarbejde med lokalmiljø mv. - yderst positiv og helt i tråd med den dagsorden og det fokus, der allerede er på dagtilbudsområdet i Gentofte Kommune.

Med venlig hilsen

Sanne Nielsen

Dagtilbudschef

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Landgreven 4
1301 København K

Tlf. 33 92 84 00

rr@rigsrevisionen.dk
www.rigsrevisionen.dk

Høring over Lov om ændring af dagtilbudsloven

20 oktober 2017.

Rigsrevisionen modtog den 21 september høring over Lov om ændring af dagtilbudsloven. Vi har gennemgået udkastet for bestemmelser om statslig økonomistyring, regnskab og revision og har ikke bemærkninger hertil.

1. kontor

J.nr.: 45332

Eventuelle spørgsmål kan stilles til undertegnede på telefon 33 92 86 64 eller via e-mail til rr@rigsrevisionen.dk med anførelse af vores journalnr., der står i brevhovedet.

Med venlig hilsen

Peter K. M. Christensen
Fuldmægtig

Til: chme@sm.dk (Charlotte Meibom), thor@sm.dk (Thomas Rasmussen)
Cc: kiak@ftf.dk (Kirsten Kvist)
Fra: Jette Høy (jeho@ftf.dk)
Titel: Høringssvar over udkast til forslag til Lov om ændring af dagtilbudsloven
Sendt: 23-10-2017 09:38:01

FTF er positiv overfor at kvaliteten i dagtilbud bliver styrket og forslag, der øger fleksibiliteten for forældre med børn i dagtilbud. I øvrigt henvises til BUPL's selvstændige høringssvar.

Venlig hilsen

Jette Høy

Konsulent

Tlf: +45 33 36 88 45 - Mobil: +45 20 40 88 45 - E-mail: jeho@ftf.dk

FTF - Hovedorganisation for 450.000 offentligt og privat ansatte

Niels Hemmingsens Gade 12 - 1153 København K.

Tlf: +45 33 36 88 00 - CVR: 62557419 - E-mail: ftf@ftf.dk - www.ftf.dk

-- --

**Kig efter OK-mærket,
når du vælger fagforening**

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
Att. Charlotte Meibom og Thomas Rasmussen

Høringssvar over udkast til forslag til Lov om ændring af dagtilbudsloven

Danske Professionshøjskoler takker for indkaldelsen til høring over udkast til forslag til Lov om ændring af dagtilbudsloven. Vi har følgende bemærkninger:

Den styrkede pædagogiske læreplan og pædagogisk grundlag

Danske Professionshøjskoler bifalder lovudkastets afsæt i masterens anbefalinger til et pædagogisk grundlag for danske dagtilbud. Det kan danne ramme for at udvikle dagtilbuddenes læringsmiljøer med fokus på børneperspektiver, børnefællesskaber, leg, dannelse og forældresamarbejde. Det pædagogiske grundlag binder de seks valgte læreplanstemaer sammen, og det ses som yderst positivt, at der lægges op til sammentænkning af læreplanstemaerne i den pædagogiske hverdag.

Danske Professionshøjskoler finder det endvidere positivt, at den styrkede pædagogiske læreplan indskrives i lovudkastet. Den repræsenterer et bredt inkluderende læringssyn, hvor der er fokus på såvel kognitive som emotionelle, kropslige og sociale sider af børnenes læring og udvikling. Ligeledes er der fokus på, at børn skal betragtes som aktive medskabere af egen læring og udvikling.

Endelig bakker professionshøjskolerne op om det øgede fokus på forældreinvolvering i lovudkastet.

Meningsfuld dokumentation

Af lovforslaget fremgår det, at der skal være mindre, men meningsfuld dokumentation. Det skal læreplanen understøtte ved, at blikket rettes mod evaluering af læringsmiljøet, og på hvordan læringsmiljøet understøtter børnegruppens og det enkelte barns læring og udvikling.

Danske Professionshøjskoler anser det som meget positivt, at evalueringsfokus er på, hvordan og om læringsmiljøet i dagtilbud fremmer alle børns alsidige trivsel, læring og udvikling.

Faglig ledelse

Det er ligeledes positivt, at den faglig ledelse af dagtilbuddene er nævnt som et område, der kræver en særlig opmærksomhed. Ledelsen i dagtilbuddet er drivkraften for organisering af dagtilbuddets kerneopgaver. Det kræver styrkelse af de ledelsesmæssige kompetencer at kunne handle og at styre ud fra de visioner og målsætninger, der ligger i det nye udkast til lov.

Professionshøjskolerne finder, at der er fornuftige overvejelser i lovudkastet om en pædagogisk faglig ledelse og en evalueringskultur tæt på den pædagogiske praksis og med inddragelse af børnene. Det er en god ramme for både at styrke dagtilbuddenes udvikling og børnenes læring.

Målopstilling

Danske Professionshøjskoler bemærker, at der i relation til målopstilling og -opfyldelse i tilknytning til den styrkede læreplan gives et stort lokalt pædagogisk råde- og tolkningsrum. Det stiller høje faglige krav til pædagogisk ledelse og pædagogisk personale både ift. at skabe sammenhæng mellem læreplanstemaerne, skabe og beskrive gode læringsmiljøer henover hele dagen og ift. at skabe rammer for systematisk evaluering

af disse læringsmiljøer i relation til børnenes trivsel og læring. Dette gælder i såvel kommunalt som privat dagtilbudsregi.

Børn i udsatte positioner

Der er i lovudkastet lagt et særligt fokus på, hvordan dagtilbuddet skal medvirke til at understøtte det pædagogiske arbejde med børn og familier i udsatte positioner, og gode overgange mellem dagtilbud og skole. Det stiller krav til udvikling af de professionelle kompetencer og til yderligere udvikling af det tværprofessionelle samarbejde bl.a. mellem pædagoger og lærere.

I aftalegrundlaget er der et særligt fokus på børn i udsatte positioner og et ønske om, at børn i udsatte positioner møder tryghed, støtte og de udfordringer, som de har behov for i forhold til læring og udvikling. Personalet i dagtilbuddene kan være med til at gøre en vigtig forskel for børn i udsatte positioner. Ledelse og pædagogisk personale skal derfor kunne arbejde på grundlag af nyeste pædagogiske viden og være i stand til at omsætte dette i den daglige pædagogiske praksis, hvilket understøttes af den nye pædagoguddannelse fra 2014.

Konkrete bemærkninger

- Begrebet 'overgange' fra hjem til dagtilbud og fra dagtilbud til skole bør ændres til 'sammenhænge'. Det drejer sig netop om samarbejde og sammenhænge. Legens betydning ophører ikke, fordi børn starter i børnehaveklassen.
- s. 3, §8, stk. 1.: Her fremgår det, at den pædagogiske læreplan skal beskrive '*mål for sammenhængen mellem læringsmiljø og læring*'. Det er uklart, om der her er tale om en anden type mål end de øvrige beskrevne.
- s. 26: 'Pædagogiske læringsmål' bør ændres til fx 'pædagogiske pejlemærker' eller konsekvent skrives som 'pædagogiske mål'. Læringsmål knyttes som oftest til mål for børnenes eller barnets læring, og her drejer det sig om mål for, hvad miljøerne skal understøtte.
- s. 89: 'Barnesyn' ændres til 'børnesyn', så begrebet 'børnesyn' anvendes konsekvent.

Med venlig hilsen

Inge Friis Svendsen
Direktør
Danske Professionshøjskoler

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
Danmark

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
DIREKTE
MOBIL 91325686

KIPR@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 17/02021-2

20. OKTOBER 2017

HØRING OVER UDKAST TIL FORSLAG TIL LOV OM ÆNDRING AF DAGTILBUDSLOVEN (STYRKET KVALITET I DAGTILBUD, ØGET FLEKSIBILITET OG FRIT VALG FOR FORÆLDRE M.V.)

Børne- og Socialministeriet har ved e-mail af 25. september 2017 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til høring over udkast til forslag til Lov om ændring af dagtilbudsloven (Styrket kvalitet i dagtilbud, øget fleksibilitet og frit valg for forældre m.v.).

Som led i at styrke kvaliteten i dagtilbud foreslås det blandt andet, at der fastsættes en ny lovgivningsmæssig ramme for den pædagogiske læreplan i dagtilbud. Forslaget tager udgangspunkt i et forslag til en styrket pædagogisk læreplan, som er udviklet i tæt samarbejde med praktikere, forskere og de centrale interessenter, jf. udkastets afsnit 3.1.3.2.

Instituttet ønsker i den forbindelse at henlede opmærksomheden på, at en ekspertgruppe nedsat af Undervisningsministeriet i juni 2017 har udgivet 'Rapport fra Udvalget om ligestilling i dagtilbud og uddannelse'. Rapporten er baseret på et omfattende udvalgsarbejde med et stort antal eksperter fra daginstitutionsområdet, folkeskolen, erhvervsuddannelserne og vejledningsområdet.

Det er efter udvalgets opfattelse en udfordring, at børn i dagtilbud kan "møde ubevidste kønsstereotype forestillinger, som kan påvirke deres betingelser for at udfolde og udvikle sig." Udvalget gennemgår i rapporten baggrunden for at pege på denne udfordring og giver en række anbefalinger, ligesom den styrkede pædagogiske læreplan i flere sammenhænge omtales i rapportens analyse af ligestillingsforholdene på dagtilbudsområdet.

Tilsvarende peger arbejdsgrupperne nedsat til at arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan på, at det pædagogiske personale i

forhold til temaet 'Krop, sanser og bevægelse' skal være opmærksomme på at bryde med traditionelle kønsroller, så både drenge og piger på en ligeværdig måde kan deltage i alle aktiviteter.¹

Udvalget om ligestilling i dagtilbud og uddannelse anbefaler blandt andet, at der skal sikres understøttelse af implementeringen af lovændringerne vedrørende den styrkede pædagogiske læreplan i kommuner og dagtilbud, herunder med fokus på arbejdet med køn, ligestilling og mangfoldighed.

Samtidig opfordrer udvalget til, at der foretages en yderligere afdækning af den forskning og viden, der eksisterer om køn, ligestilling og mangfoldighed i dagtilbud, samt at denne viden omsættes til vejledningsmaterialer, der kan anvendes i dagtilbud og derved styrke den pædagogiske læreplan.

Der henvises til ministeriets sagsnr. 2017 – 4758.

Med venlig hilsen

Bjarke Oxlund

TEAMLEDER

¹ "En styrket pædagogisk læreplan: Arbejdsgruppernes udkast til temabeskrivelser, brede, pædagogiske læringsmål og punkter om det gode læringsmiljø", s. 17.

BØRNE- OG SOCIALMINISTERIET
HOLMENS KANAL 22
1060 KØBENHAVN K

ATT. Charlotte Meibom og Thomas Rasmussen

Høringssvar vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af dagtilbudsloven

Danmarks Idrætsforbund (DIF) og DGI takker for muligheden for at afgive høringssvar til forslag om ændring af dagtilbudsloven.

Loven er grundlaget for kommunernes drift og udvikling af landets dagtilbud. De år, som børn tilbringer i daginstitutionerne, er afgørende for deres motoriske udvikling og fortsatte fysiske aktivitet. Derfor vil DIF og DGI gerne understøtte de dele af dagtilbudsloven, som har fokus på bevægelse og motorisk udvikling.

DIF og DGI er meget tilfredse med den nye betoning af bevægelse som tværgående tema og forslaget om *det åbne dagtilbud*. Øget fokus på bevægelse, motorik og involvering af det lokale foreningsliv kan have langsigtede effekter på børnenes glæde ved at bevæge sig, ulighed i sundhed og indlæring. Derfor vil DIF og DGI gerne understøtte udmøntningen af bevægelseselementerne i dagtilbudsloven, læreplanerne og aftaleteksten.

Nedenfor er udvalgte elementer i udkastet til forslag om ændring af dagtilbudsloven kommenteret.

Lovudkastet

- *§ 7. Dagtilbud skal fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og hvor der tages udgangspunkt i et børneperspektiv.*

Den tydeligere betoning af legen er rigtig godt. Hvad enten legen er vokseninitieret eller opstår mellem børnene, så har de enkelte dagtilbud en vigtig opgave i at initiere eller skabe rammerne for leg, der fordrer bevægelse og motorisk udvikling.

- *§ 8. Stk. 3. Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring, herunder nysgerrighed, gå-på-mod, selvværd, bevægelse m.v. inden for og på tværs af følgende temaer*

Det er meget positivt, at bevægelse ses som et vigtigt element på tværs af de fem andre temaer, som bør benyttes mere. Bevægelse har en stor egenverdi, men det pædagogiske personale bør også være vidende om værdien af bevægelse som et virksomt redskab til at understøtte læreplanstemaer som eksempelvis *sociale kompetencer* og *sproglig udvikling*. Hvis den praktiske værdi af bevægelse skal lykkes, så bør bevægelse derfor også ses som et redskab fremfor blot et mål. Formålet med bevægelse er også at styrke motorisk udvikling, hvilket bør fremgå tydeligere i loven og kommentarerne, hvis kommuner og de enkelte dagtilbud skal gøre en større indsats for bevægelse. Der er eksempelvis behov for kompetenceløft for at klæde det pædagogiske personale bedre på til opgaven.

Det er imidlertid positivt, at bevægelsen kobles til læring i kommentarerne. Ved at de enkelte dagtilbud skal fremhæve, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af temaerne, så skabes et større ejerskab til opgaven (3.1.3.3.).

- *Det foreslås, at titlerne på læreplanstema nr. 2-6 revideres, så det gældende læreplanstema ... nr. 4 'Krop og bevægelse' skifter navn til 'Krop, sanser og bevægelse'... (s. 94-95)*

Tilføjjelsen af sanser kan positivt betyde, at de fagligt funderede pædagoger får mere fokus på grundmotorisk udvikling. Desværre kan det også betyde, at den motoriske udvikling afkobles, og at der i høj grad fokuseres på for eksempel synssans, høresans, smagssans mm. Læreplanstemaet kan blive for bredt. Fremfor at tilføje *sanser* kan *motorisk udvikling* med fordel tilføjes. Det ville indsnævre og fokusere temaet samt sætte en klar retning for formålet med temaet.

Det åbne dagtilbud

DIF og DGI ser mange spændende perspektiver i involveringen af det lokale foreningsliv. Flere foreninger, specialforbund og DGI's landsdelsforeninger udvikler aktiviteter for børn i 1-6 års alderen, og dermed udbygges de lokale tilbud og fællesskaber for børn og deres forældre. Derfor vil DIF og DGI gerne understøtte de nye lokale samarbejdsrelationer. Det er imidlertid vigtigt at forstå de pædagogiske krav, der stilles til foreninger, der gerne vil samarbejde med lokale dagtilbud. Kun få foreninger er vant til at lave aktiviteter for så unge børn, og for at sikre kvalitet i samarbejdet, kræver det engagerede kommunale forvaltninger, der sætter retning for samarbejdet.

Det er desuden vigtigt at gøre brug af de erfaringer, Undervisningsministeriet og andre aktører har gjort sig i forbindelse med *åben skole*, herunder kommunernes afgørende rolle for at rammesætte det lokale samarbejde. Derfor vil DIF og DGI opfordre Børne- og Socialministeriet og ordførerne til at gøre en aktiv indsats for at realisere de bagvedliggende mål.

Vi undrer os over, at *det åbne dagtilbud* kun indgår i aftaleteksten af 17. juni 2017, men at det ikke indgår i selve udkastet til dagtilbudsloven. Det er ikke tilsvarende på skoleområdet, hvor *åben skole* indgår i folkeskoleloven (§3. stk. 4). Vi vil derfor foreslå, at det åbne dagtilbud bemærkes i loven.

Venlig hilsen

Lasse Bak Lyck
Public affairs konsulent
llv@dif.dk

Venlig hilsen

Sune Friis Krarup
Idrætspolitisk chef
Sune.Friis.Krarup@dgi.dk

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

att.: Charlotte Meiborn og Thomas Rasmussen

Til: chme@sm.dk og thor@sm.dk

12.10.2017

Emne: Høringssvar – Udkast til forslag til lov om ændring af dagtilbudsloven.

Dansk Friskoleforening vil først og fremmest gerne takke for muligheden for at udtale sig om det foreliggende udkast.

Vi støtter op om intentionerne med forslaget, herunder naturligvis særligt hvad angår at skabe bedre vilkår for private leverandører af dagtilbud. I Dansk friskoleforening går flere skoler og overvejer mulighederne for dagsinstitutioner – dette enten ved oprettelse af egen institution, eller ved overtagelse af en kommunal institution der ellers ville lukke – dette for at sikre tilbud til børn i lokalområdet og for at sikre en større sammenhæng i overgangen mellem dagtilbud og skole. Vi tror på at intentionerne med tiltagene vil gøre det mere tilgængeligt og overskueligt at gøre disse overvejelser til en realitet. Dog må vi se os nødsaget til at anbefale en revurdering af det fremstillede forslag om at private institutioner til enhver tid skal leve op til gældende godkendelseskrav som nedenfor argumenteret for.

Vi er ligeledes positive overfor ambitionen om at give forældre et friere valg ift. dagtilbud og ønsker i den kontekst at sætte fokus på, at de mange private tilbud tænkes ind i dette på lige fod med Kommunale institutioner bl.a. hvad angår synlighed og tilgængelighed af viden for forældrene.

Dansk Friskoleforening har bemærkninger til følgende punkter i ”udkast til forslag til lov om ændring af dagtilbudsloven”

vedr. pkt. 3.2.4.1: ”løbende godkendelse af privatinstitutioner”:

Bemærkninger:

- Vi byder den foreslåede løsning om at sikre løbende sagsbehandling i relation til ansøgninger om godkendelse af privatinstitutioner meget velkommen. Det vil, hvor løbende sagsbehandling på nuværende tidspunkt ikke er tilfældet, smidiggøre og muliggøre en større grad af planlægning og budgettering ift. at få oprettet privatinstitutioner. Vilkårlighed i forhold til hvornår en ansøgning bliver behandlet, kan have væsentlige negative konsekvenser og medføre usikkerheder for en oprettelsesproces.

Vedr. pkt. 3.2.4.2.: ”Ændrede godkendelseskriterier”

Bemærkning:

- Der henledes opmærksomhed på, at privatinstitutionerne, som udgangspunkt ikke har indflydelse på de kriterier der bliver ændret – derfor må vi advare mod den usikkerhed, som en sådan drastisk ændring af loven medfører.
- Privatinstitutioner vil skulle kæmpe med den udfordring, at de ikke har en større organisation som en kommune i ryggen der kan rykke rundt på budgetter og har tilsidesat buffere til netop den slags ændringer – derfor vil den økonomiske byrde ift. at efterleve evt. strengere krav potentielt være væsentlig mere byrdefuld for den private institution end for den kommunale.
- Det bør overvejes om der ikke skal kunne gives dispensation til evt. en eksisterende og velfungerende privatinstitution der ikke kan overholde nye godkendelsesbetingelser, uden

at skulle lide uforholdsmæssigt store omkostninger – eksempelvis, hvis en overholdelse kun kan opnås hvis man ændrer de fysiske rammer med tilbygninger eller lign. Og der dermed objektivt må kunne slutes, at omkostningerne ikke er proportionelle med målet med kravet.

- Kan man, hvis man fastholder kravet om at skulle overholde de til enhver tid gældende godkendelseskriterier, overveje at udvide tidshorisonten fra 6 mdr. til eksempelvis at kravene skal være overholdt inden for de første 6 mdr. af det næst kommende regnskabsår? – på den vis kan der budgetteres, ændres evt. forældrebetaling m.v. ift. at leve op til ændrede krav.

Vedr. pkt. 3.2.4.3.: ”Justering af driftstilskud”

Bemærkninger:

- Der ses meget positivt på denne mulighed for justering af driftstilskuddet hos den enkelte kommune. Det burde dog overvejes om det ikke skulle gøres til et krav at tilskuddet skal være det samme som i det sammenlignelige kommunale tilbud, for derigennem at undgå vilkårlighed i Kommunernes tilgang til dette – dette særligt set i forhold til kravet om at privatinstitutioner skal følge de til enhver tid gældende godkendelseskriterier for sammenlignelige institutioner i kommunen. Man kan derfor sidde med et tilskud pr. barn der er lavere end de sammenlignelige kommunale institutioners økonomi pr. barn selvom det er de samme krav de skal leve op til.

Vi deltager gerne i det videre arbejde og står gerne til rådighed for yderligere.

Med venlig hilsen
på foreningens vegne

Peter Bendix Pedersen
Formand

Søren Stein Brinck
Sekretariatsleder

Til Børne- og Socialministeriet

HØRINGSSVAR

Dato:	20. oktober 2017
Kontor:	Sekretariatet
Sagsbeh.:	MNS

Høringssvar over udkast til forslag til lov om ændring af dagtilbudsloven (Styrket kvalitet i dagtilbud, øget fleksibilitet og frit valg for forældre m.v.)

I det foreliggende høringssvar fokuserer Rådet for Etniske Minoriteter særligt på de forhold i lovforslaget, som kan have en særlig betydning og relevans for etniske minoriteter. Dette er kravet om, at hovedsproget i de private pasningsordninger skal være dansk og at kommunalbestyrelsen kan tilbagekalde en godkendelse af en pasningsaftale, hvis den konstaterer at den ikke praktiseres i overensstemmelse med kravet om, at hovedsproget skal være dansk og kravet om, at den private pasning skal bidrage til, at børn sikres medbestemmelse, medansvar og en forståelse for demokrati etc. Sidst er det kravet om, at ansøgeren skal have opholdt sig i landet mindst 7 ud af de seneste 8 år.

I forhold til kravet om, at hovedsproget skal være dansk i den private pasning, er vi i tråd med Børnerådet, kritiske over for den nedvurdering af barnets modersmål og det snævre fokus på danskindlæring, som dette krav er baseret på. Hvor indlæringen af dansk er vigtig for barnets skolegang og videre uddannelse og integration, kan man risikere at fokusere så ensidigt på danskindlæring, at man sætter hindringer for den opdragelse og læring, der foregår i familierne. Det vigtigste for barnets trivsel, udvikling og læring er, at barnet og de voksne omsorgspersoner kan kommunikere utvungent og nuanceret og ikke er begrænset af for snævre krav. Dette gælder især, hvis det er én af barnets forældre, der passer barnet, men også hvis det er en privat passer, der deler modersmål med barnet. I stedet bør man lægge vægt på, at sprogbruget i de første år understøtter og ikke modarbejder kommunikationen mellem barn og forældre, således at de primære omsorgspersoner og opdragere af børn har et stærkt fælles sprog. Vi mener derfor, at et

sprogkrav om hovedsprog indskrænker de flersproglige ressourcer som opdragelse, læring og omsorg kan benytte sig af.

I relation til muligheden for at tilbagekalde en godkendelse af en pasningsaftale, hvis man konstaterer, at den ikke praktiseres i overensstemmelse med kravene, er Rådet stærkt bekymret for muligheden for diskrimination af etniske minoritetsforældre. Vi forstår, at man må stille betingelser for at uddele tilskud, men er skeptiske over for, hvordan det på en rimelig vis skal vurderes, om hovedsproget er dansk og især om børnene læres en forståelse for demokrati. Hvordan skal et tilsyn udformes for at kunne få øje på dette og hvad er forældrenes klagemuligheder? Rådet er stærkt kritiske over for, at denne regel giver mulighed for forskelsbehandling, således at en del forældre med etnisk minoritetsbaggrund på et tyndt grundlag ikke godkendes eller fratages muligheden for at passe deres børn privat, fordi man ikke har tiltro til den opdragelse, omsorg og læring, der finder sted i etniske minoritetshjem, og ønsker at netop deres børn skal i vuggestue og børnehave - medmindre man vælger at gøre vuggestue og børnehave obligatorisk for alle børn i institutionsalderen.

Sidst er vi kritiske over for reglen om, at ansøgeren skal have opholdt sig i Danmark mindst 7 ud af de seneste 8 år. Dette stiller mange forældre af både etnisk dansk og etnisk minoritetsbaggrund ringere, hvis de ønsker at arbejde uden for EU i en årrække og besværliggør således internationaliseringen af Danmarks arbejdskraft. Men det synes også at være en regel, der i særdeleshed er rettet mod etniske minoritetsforældre og ansøgere med etnisk minoritetsbaggrund, da det primært er disse der vil blive ramt af reglen. Når loven allerede omfatter danskkravet og demokratikravet, kan vi ikke se anden årsag til dette krav end, at man forsøger at begrænse denne befolkningsgruppe adgang til tilskuddet.

Samlet set er Rådet således stærkt bekymret for den forskelsbehandling og den mulighed for forskelsbehandling af etniske minoritetsforældre, som ligger i disse krav.

Med venlig hilsen

Yasar Cakmak

Formand for Rådet for Etniske Minoriteter

Børne- og Socialministeriet

Høringssvar

Høringssvar vedrørende forslag til Lov om ændring af dagtilbudsloven (Styrket kvalitet i dagtilbud, øget fleksibilitet og frit valg for forældre m.v.)

26. oktober 2017

Landssamrådet af PPR-Chefer fremsender dette høringssvar, da Landssamrådet er høringspart jf. udsendte høringsliste.

PPR Chef
Kari Rune Jakobsen

Landssamrådet af PPR-Chefer har ingen bemærkninger til forslag til Lov om ændring af dagtilbudsloven.

Pædagogisk Psykologisk
Rådgivning
Aalborg Kommune
Skoleforvaltningen
Godthåbsgade 8
9400 Aalborg

Med venlig hilsen

Kari Rune Jakobsen
Formand for Landssamrådet af PPR-Chefer

Telefon:
9352 0200

Mail:
Krja-skole@aalborg.dk

Høringssvar til forslag til lov om ændring af dagtilbudsloven.

Landsforeningen for Socialpædagoger (LFS) skal hermed afgive sit høringssvar til Lov om ændring af dagtilbudsloven.

LFS er meget tilfreds med at legen ses som grundlæggende for børns udvikling, læring og dannelse, og udgangspunktet er børneperspektivet. Det er i overensstemmelse med aftalen om "Stærke dagtilbud – alle børn skal med i fællesskabet".

Men LFS kunne godt tænke sig at legen blev nævnt som det første og altid før læring. Der er nemlig læring i al leg, men al læring er ikke en leg. Det kan ikke understreges nok, at legen er børns nærmeste zone for videre udvikling.

F.eks. i §3, stk. 6, står der; "*pædagogiske læringsmiljøer, der fremmer børns trivsel, læring, udvikling og dannelse.*" Der vil LFS foreslå at der kommer til at stå; "*pædagogiske læringsmiljøer, der fremmer børns **leg**, trivsel, læring, udvikling og dannelse.* Og **leg** bliver tilføjet konsekvent.

Kernebegreber; Tryk base, Tilknytningsadfærd, Udforskningsadfærd.

En forudsætning for at understøtte, udvikle og motivere til at børn får lige chancer er, at medarbejderne har styr på tre kernebegreber; *Tryk base, Tilknytningsadfærd, Udforskningsadfærd*. Det er udelukkende børn, der har en tryk base/tilknytning og udviser udforskningsadfærd, der kan deltage i fælles opmærksomhed. Når institutionerne udvikler en praksis, der tager udgangspunkt i viden om den trygge base og bevæger sig fra "undervisningstenen" til "udvekslingstenen", så understøttes arbejdet med at skabe lige chancer for alle børn.

LFS foreslå de tre kernebegreber; *Tryk base, Tilknytningsadfærd, Udforskningsadfærd*, bliver indskrevet i ændring til dagtilbudsloven.

Børns kulturfællesskab – det brede kulturbegreb

Både børneperspektiv og børnefællesskaber, er nævnt i aftale om "Stærke dagtilbud – alle børn skal med i fællesskabet" og ændring til dagtilbudsloven. Men hvad der menes med det, står ikke klart. Der findes to kulturbegreber i relation til børn.

Det smalle kulturbegreb, hvor kultur er noget man har. Det er et produktorienteret perspektiv og der tales om *børnekultur*. Det er skabt af voksne for børn.

Det brede kulturbegreb, er noget man er. Det er et procesorienteret perspektiv og der tales om *børns kultur*. Det skabes børn og børn i mellem.

Det er derfor ikke ligegyldigt, hvilket børnesyn og børneperspektiv der indtages. Børn udvikler en selvstændig toddlerkultur fra begyndelsen af vuggestuen. Gennem det børnene gør, konstruerer de aktivt deres relationer, venskaber og fællesskab. Det at legehandlingerne dyrkes over tid og bliver til rutiner viser at aktiviteterne hviler på udveksling af fælles følelser, forståelse og intentioner, børnene imellem.

Toddlerkultur bliver senere til ungdomskultur. Denne kultiveringsproces er vital for alle børns udvikling og dannelse. For at kunne indtage et reelt børneperspektiv, bliver alle pædagogiske medarbejdere og ledere, nødt til at have styr på den nyere forskning, der giver indblik i børns kulturfællesskab. Ændring af dagtilbudsloven, bør afspejle denne viden og indsigt.

Der er 2 steder i lovforslaget, hvor der kan være usikkerhed om, hvordan lovens tekst skal forstås.

Begge steder handler det om daginstitutioner med flere enheder. Det ene sted er det retten til at en (1) forælder fra alle enheder skal have adgang til at være repræsenteret i forældrebestyrelsen og det andet sted handler det om retten til at lade sit barn opskrive på venteliste til den enkelte enhed i en daginstitution.

Når ovenstående giver problemer er det fordi der i flere kommuner, eksempelvis København er sket en samling af tidligere selvstændige institutioner til klynger og budgettildeling er på klyngeniveau. Såfremt loven kan fortolkes således at begrebet daginstitution kan dække over såvel selvstændige budgetbærende institutioner og klynger, så er vi enige i, at der fra hver enhed, i eksempelvis klyngen, skal være retten til at en(1) forælder kan være repræsenteret i forældrebestyrelse og at der kan ske opskrivning til hver enhed i klyngen.

Såfremt loven skal forstås således, at begrebet daginstitution ikke kan være en klynge, så er det rigtig problematisk for så vil der skulle ske voldsomme omstruktureringer, således at ikke-selvstændige "daginstitutioner" vil skulle have selvstændigt budget mv. for at kunne efterleve at der på hver enkelt daginstitution skal være forældrebestyrelse. Og lige så galt vil det være såfremt en ikke-selvstændig institution i en klynge, beliggende på flere matrikler skal have opskrivning på "matrikel-niveau". Eksempelvis vil det kunne indebære at en institution med en udflytterdel, som bruges på skift af institutions børn, vil skulle ændre dette, såfremt at forældre skal have ret til at kunne blive opskrevet til den matrikel hvorpå udflytterdelen er beliggende.

Mere administration – både på kommuneniveau og på institutionsniveau?

Det er svært at forstå, at der fra partier, der alle taler om mindre administration og bureaukrati, sendes lovforslag i høring som i sig selv vil indebære mere administration og bureaukrati. Såvel deltidspladser og kombinationstilbud vil medføre øget administrativ byrde både på "kontroldelen" på kommuneniveau og på timetælleri og samtaler på institutionsniveau.

Dertil kommer at det er usikkert om det centralt fra (ministerie niveau) vil komme krav til den dokumentation som pædagogiske ledere skal lave i henhold til §9 stk. 3 – eller om dokumentationen besluttet lokalt, så ledere og ansatte kan have indflydelse på dokumentationens udformning, så det giver mening i den daglige praksis.

Øgede udgifter til tilsyn?

LFS er selvfølgelig glade for at kravene til private tilbud øges, men er samtidig bekymrede over at tilsynet med private tilbud samt tilsyn med den fleksible del af kombinationstilbuddene vil belaste de kommunale budgetter yderligere. Så spørgsmålet er om det øgede tilsyn fradrages direkte i beregningen af tilskuddet til private?

Slutteligt er vi bekymrede over at forældre skal kunne lade sig opskrive direkte til det enkelte dagplejehjem. LFS er klar over at nogle kommuner i forvejen har denne mulighed, men ved en direkte opskrivning fratages dagplejepædagoger og ledere muligheden for at "matche" børnene i det enkelte dagplejehjem. I dagplejehjemmene er børnegruppen lille og derfor vil eksempelvis alderssammensætning blandt de op til 4 børn have stor betydning for børnene.

Med venlig hilsen

Britt Petersen, formand, LFS og Jan Hoby, næstformand, LFS

LFS er Hovedstadens største pædagogiske fagforening med mere end 11.300 medlemmer. LFS er en del af FOA

*Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22,
1060 København K
Att: chme@sm.dk og thor@sm.dk*

København den 18. oktober 2017

Høringssvar vedrørende udkast til lov om ændring af Dagtilbudsloven

Selveje Danmark har den 21. september modtaget i høring over udkast til Lov om ændring af Dagtilbudsloven.

Generelle bemærkninger

Selveje Danmark vil indledningsvist gerne rette stor ros til initiativet og de politiske hensigter bag lovforslaget, der både tænker i fleksibilitet ift. børnefamilierne, pædagogisk faglig kvalitet i læringsmiljøer, styrket forældreindflydelse og bedre vilkår for private leverandører. Samt et kærkomment opgør med tidens belastende evaluerings- og dokumentationskrav, som med lovforslaget skal begrænses til mere begavede målbare metoder, således at det pædagogiske personale kan bruge deres arbejdstid på opgaver, der er relevante for kerneopgaven.

Specifikke bemærkninger

Den pædagogiske læringsplan

Selveje Danmark finder, at en styrket og fælles pædagogisk læringsplan er et hensigtsmæssigt tiltag, der sikrer, at det ikke er postnummeret, der determinerer rammerne for læring og trivsel i dagtilbud. Ligeledes finder Selveje Danmark det positivt, at der med lovforslaget sikres en kontinuerlig dialog i kommunen med henblik på at sikre bedst mulige indsats i forhold til arbejdet med læringsplanen.

Ligeledes finder Selveje Danmark det positivt, at det i formålsbestemmelsen tydeliggøres, at legen er helt grundlæggende som en rettesnor for arbejdet med børn i dagtilbud.

Styrket inddragelse af bestyrelserne i den pædagogiske læreplan

Der lægges i forslaget op til, at forældrebestyrelserne i højere grad inddrages i arbejdet med den pædagogiske læreplan.

Selveje Danmark finder dette positivt og finder, at det vil medvirke til at skabe større ejerskab og synlighed omkring arbejdet. Og bidrage til refleksioner, der kan medvirke til at supplere faglige input med et meget vigtigt forældreperspektiv.

Kombinationstilbud

Forslaget om kombinationstilbud indeholder et tilbud til forældre med skæve arbejdstider, der vil kunne få en deltidsplads i en daginstitution (mindst 10 timer pr. uge) samtidigt med, at de kan modtage et tilskud fra kommunen til at ansætte en fleksibel børnepasser til at passe deres børn om aftenen, nat og weekend. Muligheden gives kun til forældre, der kan dokumentere behovet.

Selveje Danmark finder, at forslaget på mange måder er et hensigtsmæssigt tiltag, der dog forudsætter at forældrene også kan finde en egnet børnepasser, som de kan have tillid til. Det anbefales her, at lade selvejende dagtilbud byde ind på opgaven, således at der i hver kommune sikres, at man kan tilbyde pasning udenfor normal arbejdstid af det selvsamme personale, der også kan passe børnene nogle timer om dagen. Den løsning vil give tryghed for børn og forældre og sikre at børneattester bliver indhentet osv. I fx København (Vartorv og Haraldsgården) og Esbjerg (Troldehulen) er der pt. institutioner med døgnåbent. Gentofte Børnevenner er i den forbindelse i gang med at lave en undersøgelse blandt vores medlemmer omkring behovet for døgnåbent.

Styrket mulighed for at ønske og få et bestemt dagtilbud

Det forslås at, forældrenes ønske om en bestemt dagtilbudsplads skal respekteres, således at barnet kan komme på venteliste i stedet for blive henvist til et dagtilbud med ledig kapacitet. Dette bliver fastsat i lovændringen – uanset optagelse via pladsgaranti.

Dette tiltag vil forbedre forældrenes valgmulighed, for de forældre der kan vente på en plads. For de andre, bør der være mulighed for at beholde pladsen på ventelisten i ønsketilbuddet – selvom barnet vil blive optaget i et ledigt dagtilbud, således at det kan overflyttes senere, hvis det fortsat ønskes. Det ville give mere frihed for forældrene.

Men lovforslaget nævner desværre ikke noget om, at man vil styrke en mangfoldig institutionskultur, ved fx at bevare de små institutioner – eller noget om deres særlige berettigelse. Eller at der skal sikres en vis %-del af selvejende daginstitutioner i kommunerne, således at kommunerne ikke får et større og større monopol på området, ved både at være driftsherrer, udbydere og tilsynsførende på egne daginstitutioner.

Ret til at vælge deltidstilbud for forældre på barsel

Selveje Danmark finder, at forslaget er en god idé i forhold til forældrenes valgfrihed. I forhold til institutionerne, kan det dog blive vanskeligt at styre økonomien med flere deltidspladser og heraf kommende reduceret tilskud fra kommunen, samt at et 30- timers barn fylde lige så meget i

normeringen, som et 40-timers. Det anbefales her at overveje en kompensation eller opnormering til institutionerne. Eller i at gøre konkrete institutioner til deltidspladsinstitutioner.

Større indflydelse i forældrebestyrelser

Selveje Danmark finder det positivt, at forældreinddragelsen styrkes i forhold til den pædagogiske læreplan og børns overgange til skoledelen.

Større gennemsigtighed og indflydelse for børnefamilier

Forældre skal have mere gennemsigtighed i forhold til deres valg af dagtilbud, ved at have en lettere adgang til at sammenligne information om dagtilbuddene. Informationerne om alle landets dagtilbud skal være samlet et sted, og være præsenteret på en lettilgængelig og overskuelig måde. Derudover vil den enkelte kommune kunne vælge at supplere med yderligere data, som eksempelvis pædagogisk profil, madordning, samarbejde med lokalsamfund m.v.

Selveje Danmark finder, at det bør retsikres, at de kommende portaler yde tilbuddenes værdigrundlag og egenart retfærdighed. Det bør ikke være op til den enkelte kommune at bestemme, hvilke data, der skal være tilgængelige. Hvis det frie valg skal styrkes, så vil det være relevant at sikre information om både kvalitative og kvantitative aspekter ved tilbuddet. Og meget gerne link til den enkelte institutions hjemmeside m.v.

Kampagne om muligheden for dagtilbud og forældrenes frie valg

Der skal iværksættes en informationskampagne, som skal oplyse forældrene om hvilke dagtilbudsmuligheder forældrene har- både de nuværende og de kommende, som skal bidrage til et bedre overblik og dermed en større reel valgfrihed. Fx hvilken forskel der er mellem et dagtilbud og en privat pasningsordning.

Selveje Danmark hilser naturligvis en sådan kampagne meget velkommen og anbefaler, at den bidrager til at sikre en fair og transparent synliggørelse af selvejende og private tilbud.

Driftstilskud

Der lægges ud udkastet op til, at driftstilskud til private daginstitutioner skal justeres. Her vil loven åbne op for en anden beregning af driftstilskuddet end den nuværende, ved at tage udgangspunkt i de gennemsnitlige udgifter i en alderssvarende institution.

Selveje Danmark hilser forslaget velkommen, da netop driftstilskuddene bør afspejle en fair og lige konkurrence. Vigtigt her bliver dog også, at der tilstræbes størst mulig gennemsigtighed i forhold til de kommunale daginstitutioners økonomi.

Bygningstilskud

Ifølge udkaster skal bygningstilskud justeres. Kommunerne får mulighed til at forhøje bygningstilskuddet.

Selveje Danmark finder det positivt, at kommunerne gives mulighed for et forhøjet bygningstilskud. Men muligheden giver ikke et reelt retsgrundlag for den private leverandør, da dette må bero på en politisk forhandling og aftale med den enkelte kommunalbestyrelse.

Privatinstitutioner skal løbende godkendes

Den forslåede løbende godkendelse er et meget positivt tiltag, der vil fjerne nogle af barriererne for etablering af nye private institutioner.

Ændrede godkendelseskriterier for godkendelse af private institutioner

Ifølge forslaget skal godkendelseskriterier for private institutioner ændre, så de fremadrettet skal følge de til enhver tid gældende godkendelseskriterier for den enkelte kommune.

Selveje Danmark finder dette positivt i forhold til en lighedsbetragtning af de enkelte driftsformer imellem.

Driftsgarantien

Selveje Danmark noterer med glæde, at der arbejdes for en ny model omkring driftsgarantien. Det anbefales her, at der i den kommende bekendtgørelse ændres forhold omkring driftsgarantien og vil i denne forbindelse tillade os allerede her at fremføre følgende.

I forbindelse med etablering (eller omlægning fra driftsoverenskomst) af en institution som privat selvejende stiller kommunen krav om, at der skal stilles en driftsgaranti på tre måneders drift i tilfælde af konkurs. Kravet synes stillet uden nogen skelen til den faktiske risiko og medfører en stor ekstra omkostning for den enkelte institution. Det kan anføres, at der i realiteten er tale om, at kommunerne derved sætter skønnet under regel, hvilket strider mod god forvaltningsskik. Paraplyerne har hidtil haft mulighed for at stille sikkerhed for driftsgarantien, men nu begynder kommuner at stille krav om, at der skal være tale om en egentlig bankgaranti. Det krav gør omkostningerne for institutionen endnu større, og begrundelsen er uklar.

Selveje Danmark foreslår:

1. Krav om driftsgaranti skal være begrundet i den konkrete risiko.
2. Kommuner kan ikke modsætte sig driftsgarantier stillet af paraplyer, med mindre der i det konkrete tilfælde er vægtige økonomiske grunde, der taler imod.

Venlig hilsen

Gitte Landors
Chefkonsulent
Selveje Danmark

SPIFO – Selvejende og Private Institutioners Forening
Jernbane Allé 54
2720 Vanløse

Til Børne- og Socialministeriet

chme@sm.dk

thor@sm.dk

Vanløse, den 19. oktober 2017

Spifos bemærkninger til Høring over udkast til forslag til Lov om ændring af dagtilbudsloven (Styrket kvalitet i dagtilbud, øget fleksibilitet og frit valg for forældre m.v.)

På Statens Høringsportal har vi i Spifo bemærket Børne- og Socialministeriets udkast til forslag til Lov om ændring af dagtilbudsloven (Styrket kvalitet i dagtilbud, øget fleksibilitet og frit valg for forældre m.v.), som vi hermed fremsender vore bemærkninger til.

Som udgangspunkt har vi en tiltro til, at selve lovændringerne i forslaget er korrekt udformet og formuleret. Vi vil derfor primært knytte nogle kommentarer til den politiske aftale, der ligger til grund, og som er vedhæftet til udkastet til lovforslag.

Vi vil udtrykke stor ros til initiativet, og de politiske hensigter bag lovforslaget, der både tænker i fleksibilitet ift. børnefamilierne, pædagogisk faglig kvalitet i læringsmiljøer, styrket forældreindflydelse og bedre vilkår for private leverandører – og rummer et kærkomment opgør med tidens belastende evaluerings- og dokumentationskrav, som med lovforslaget skal begrænses til mere begavede målbare metoder, således at det pædagogiske personale kan bruge deres arbejdstid på opgaver, der er relevante for kerneopgaven.

Vi vil i det følgende gennemgå og kommentere relevante forslag i de 3 hovedafsnit i aftalen bag lovforslaget:

1. Vedr. afsnittet om øget fleksibilitet

Kombinationstilbud:

Forslaget om kombinationstilbud indeholder et tilbud til forældre med skæve arbejdstider, der vil kunne få en deltidsplads i en daginstitution (mindst 10 timer pr. uge) samtidig med, at de kan modtage et tilskud fra kommunen til at ansætte en fleksibel børnepasser til at passe deres børn om aftenen, om natten og i weekender. Muligheden gives kun til forældre, der kan dokumentere et behov.

Umiddelbart lyder forslaget som en god ide, men det forudsætter, at forældrene kan finde en egnet børnepasser, som de kan have tillid til. Alternativt vil vi foreslå, at man lader nogle af de

selvejende daginstitutioner byde ind på opgaven, således at der i hver kommune sikres, at man kan tilbyde forældrene pasning udenfor normal arbejdstid af det selvsamme personale, der også kan passe børnene om dagen. Den løsning vil give tryghed for børn og forældre og sikre at børneattester bliver indhentet osv. I forvejen findes der blandt de selvejende og private daginstitutioner en række institutioner der har døgnåbent.

Styrket mulighed for at ønske og få et bestemt dagtilbud:

Forældrenes ønske om en bestemt dagtilbudsplads skal respekteres, således at barnet kan komme på venteliste i stedet for blive henvist til et dagtilbud med ledigt kapacitet. Dette bliver fastsat i lovændringen – uanset optagelse via pladsgaranti.

Forslaget vil forbedre valgmulighederne for de forældre, der kan vente på en plads. For de øvrige bør der være mulighed for at beholde pladsen på ventelisten i ønsketilbuddet – selvom barnet vil blive optaget i et ledigt dagtilbud, således at det kan overflyttes senere, hvis det fortsat ønskes. Det ville give mere frihed for forældrene.

Vi savner i aftalen og lovforslaget en styrkelse af mangfoldigheden i institutionskulturen, f.eks. ved at bevare de små institutioner og om deres særlige berettigelse. Det kunne eksempelvis udmøntes ved et krav om, at en vis %-del af daginstitutioner i kommunerne skal være selvejende, således at kommunerne ikke får et større og større monopol på området, og både er driftsherrer, udbydere og tilsynsførende.

Ret til at vælge deltidstilbud for forældre på barsel:

Umiddelbart en rigtig god ide ift. forældrenes frihed til selv at bestemme. I forhold til institutionerne, kan det dog blive vanskeligt at styre økonomien med flere deltidsplasser og heraf kommende reduceret tilskud fra kommunen, samt at et 30- timers barn fylder lige så meget i normeringen, som et 40-timers. Der burde efter vores opfattelse tænkes i en eller anden form for kompensation eller opnormering til institutionerne

Større gennemsigtighed og indflydelse for børnefamilier

Forældre skal have mere gennemsigtighed ift. deres valg af dagtilbud, ved at have en lettere adgang til at sammenligne information om dagtilbuddene. Informationerne om alle landets dagtilbud skal være samlet et sted, og være præsenteret på en lettilgængelig og overskuelig måde. Derudover vil den enkelte kommune kunne vælge at supplere med yderligere data, som f.eks. pæd. profil, madordning, samarbejde med lokalsamfund m.v.

Spifo bemærker, at det er vigtigt at essentielle oplysninger om: Daginstitutionens ejerforhold og driftsform (selvejende, kommunal eller privat) og organiseringen af forældreindflydelsen kommer til at fremgå af portalen. Ligeledes om institutionen kan tilbyde en særlig pædagogisk profil eller kulturtraditioner. Desuden bør der linkes til institutionens egen hjemmeside.

Det vil være nødvendigt, at private og selvejende institutioner selv får adgang til at opdatere alle eller visse af informationerne på portalen.

Kampagne om muligheden for dagtilbud og forældrenes frie valg:

Den skitserede kampagne kan fint gå hånd i hånd med informationsportalen, men det skal lovsikres, at kommunen ikke stiller selvejende og private tilbud ringere end kommunens egne, så der undgås en forskelsbehandling.

Bedre vilkår for private leverandører:

Spifo bemærker, og undres over, at der her alene tænkes på institutioner med privat drift og ikke på selvejende institutioner med driftsaftale.

Et forslag kunne være, at selvejende institutioner, der bor i kommunale lejemål, får ret til at overgå til privat drift.

Aftaleparterne bag lovforslaget er enige om følgende:

- Fastsættelse af loft over driftsgaranti.
Driftsgarantien er en klar konkurrenceforvridende barriere, som reelt hindre etableringen af private institutioner, der ikke har økonomisk overskud til denne udgift oven i de andre omkostninger, der ellers følger med i etableringen af private institutioner. Hvorfor skal en privat leverandør betale for kommunens evt. udgifter ved at skulle etablere institutionspladser, hvis den private institution skulle ophøre driften, da kommunen under alle omstændigheder er forpligtet til at sørge for pladserne?
Den private leverandør sparer i realiteten kommunen for at etablere de pladser, som institutionen sørger for. Det er forståeligt, at kommunen har brug for et varsel ift. evt. etablering af flere institutionspladser, men dette kan gøres ved fx at give indblik i institutionens årsregnskab eller revisorerklæring, fremfor at skulle stille en stor driftsgaranti på typisk mellem 1-2 millioner kroner, alt efter institutionens størrelse. Faktum er, at selvom en lille andel af de private institutioner har måtte lukke, så er driftsgarantierne os bekendt aldrig kommet til udbetaling til kommunen, da institutionerne har lukket pga. faldende børnetal, og kommunerne har haft overskydende kapacitet til at kunne absorbere børnene fra den private institution i kommunens egne institutioner.

I Spifo bemærker vi, at selve lovforslaget ikke indeholder noget om ovennævnte. Vi må forudsætte, at der påtænkes at give ministeren en lovhjemlet beføjelse til at ændre i bekendtgørelse og vejledning.

Vi bemærker også, at det heller ikke oplyses på ministeriets portal, hvordan processen omkring fastsættelse af loft over driftsgarantien vil være.

Det er af vital betydning for de private leverandører, at kravet til driftsgaranti bortfalder, og vi appellerer til at dette snarest udmøntes i loven, bekendtgørelsen og vejledning.

- Driftstilskud skal justeres. Her vil loven åbne op for en anden beregning af driftstilskuddet end den nuværende, ved at tage udgangspunkt i de gennemsnitlige udgifter i en alderssvarende institution.

Dette er særligt relevant for private institutioner med vuggestuepladser i kommuner, der har en stor andel af dagplejere i forhold til vuggestuepladser. Forslaget er meget kærkomment, men giver kun en mulighed for kommunerne til at yde et højere driftstilskud end hidtil. Efter Spifos opfattelse burde kommunerne forpligtes til at yde samme tilskud som til vuggestuepladser i kommunale og selvejende institutioner, for at styrke deres retsstilling og undgå retsvilkårighed i kommunerne.

Bygningstilskud skal justeres. Kommunerne får mulighed til at forhøje bygningstilskuddet. Vi bemærker at muligheden ikke giver et reelt retsgrundlag for de private leverandører, der fremadrettet er afhængige af de enkelte kommuners gode vilje til at udbetale et bygningstilskud, der er mere rimeligt end efter de nuværende regler. Dette for at styrke deres retsstilling og undgå retsvilkårighed i kommunerne.

- Privatinstitutioner skal løbende godkendes.
Dette er en god idé, da nogle kommuner har en regel om kun at godkende ansøgninger 2 gange om året, hvilket giver unødigt og urimelig ventetid.
- Godkendelseskriterier skal ændres. Privatinstitutioner skal fremadrettet følge de til enhver tid gældende godkendelseskriterier for den enkelte kommune.
Forslaget er meget problematisk, da det ændrer på de nuværende principper, og potentielt kan fjerne eksistensgrundlaget for en privat daginstitution, når godkendelseskriterier kan ændres med tilbagevirkende kraft. Det gælder f.eks., hvis kommunen hæver kravet til kvadratmeter pr. barn. Forslaget bør modificeres og specificeres efter dialog med de private institutioners foreninger og organisationer.

Styrket forældreindflydelse i forældrebestyrelser:

Forslaget giver kort fortalt forældre i institutioner, der bliver samlet til større fusionerede enheder ret til at få en repræsentant med i den fælles forældrebestyrelse fra deres enhed.

Herudover skal der indføres endnu en kompetence til forældrebestyrelsen om at fastsætte principper for "samarbejdet mellem dagtilbud og hjem". Samt at forældrebestyrelsen skal inddrages i arbejdet med 1)

Den pædagogiske læreplan, 2) det åbne dagtilbud – samarbejde med lokalsamfund, og 3) overgange fra hjem til dagtilbud og fra dagtilbud til skole.

Vi bemærker at meget af det ovennævnte allerede fungerer og praktiseres i de selvejende daginstitutioner.

2. Vedr. afsnittet om bedre læring og trivsel for alle børn og et sammenhængende børneliv

Kort fortalt, får man med lovforslaget slået fast at:

- Barndommen har værdi i sig selv (som der også står i FNs børnekonvention)
- Legen er småbarnets vigtigste læringsstrategi
- Det pædagogiske arbejde består i at have gode læringsmiljøer

Det betyder at vi i Danmark endelig har indset, at børn i dagtilbud ikke er førskolebørn, og den pædagogiske metode ikke er formaliseret indlæring og, at der ikke skal sættes individuelle mål for det enkelte barn.

Det nye er endvidere, at læreplanernes temaer skal indgå i det brede daglige pædagogiske arbejde og tænkes sammen på tværs af temaerne, så man skaber mere brede og begavede læringsmiljøer på en anden måde. Man ønsker at skabe gode, trygge og udviklende læringsmiljøer baseret på børnenes trivsel. En pædagogisk læreplan er et arbejdsredskab, der skal styrke det daglige pædagogiske arbejde og ikke et afrapporteringsredskab til kommunen eller staten.

Herudover vil der blive indsamlet viden om implementeringen af den styrkede læreplan i erkendelse af, at der kan være lang fra forskningen til den daglige praksis ude i institutionerne. – Spifo bifalder dette tiltag.

Det foreslås at ophæve kravet om, at kommunalbestyrelsen skal godkende den pædagogiske læreplan i institutionerne og at kravet om drøftelser om institutionernes evaluering af den pæd. læreplan ligeledes ophæves. - Spifo bifalder denne ændring, der vil hindre en masse tungt bureaukrati, da det pædagogiske tilsyn alligevel forholder sig til udformningen af pædagogikken og læringsmiljøerne i institutionerne.

Målrettet indsats over for børn i udsatte positioner:

Udgangspunktet er flere pædagoger til daginstitutioner med mange børn i udsatte positioner. Aftaleparterne er enige om at afsætte 45 mio.kr. i 2018 og 83 mio. kr. i 2019 og frem, til en ansøgningspulje til ansættelse af flere pædagoger m.v. i de daginstitutioner, som har flest børn i udsatte institutioner. – Spifo bemærker, at det er vigtigt, at selvejende og private institutioner får lige adgang til at ansøge og få del i disse puljemidler.

Krav om læringsfokus i SFO og fritidshjem frem mod start i børnehaveklassen:

Med udgangspunkt i at børnene starter i SFO/Fritidshjem 1. maj, skal der i perioden frem til skolestart sikres, at der arbejdes med børnenes selvhjulpethed, tålmodighed og vedholdenhed – så de bliver mere skoleparate, samt at der fortsat skal arbejdes med de 6 kompetenceområder fra den pædagogiske læreplan – så der ikke opstår et læringshul. – Spifo bifalder denne ændring.

3. Vedr. afsnittet om høj kvalitet gennem faglighed og tydelig ledelse

Aftaleparterne ønsker at sikre, at den styrkede læreplan bliver implementeret og kommer til at gøre en forskel for børn og medarbejdere i dagtilbud. Derfor er det aftalt, at der afsættes en pulje med 165 mio.kr. til kompetenceudvikling af hhv. ledere, dagplejer og faglige fyrtårne i daginstitutioner. Der vil blive udviklet et koncept til dette formål med udgangspunkt i korte og længere kurser, hvor kommunerne får lov at tilpasse dele af kursusforløbene efter lokale behov.

Fordeling af puljemidlerne til kommunerne skal være således at:

- Ca. 30 % går til dagplejerne (se aftalens s. 14.)
- Ca. 70 % til pæd. ledere og fyrtårne m.v. og til dagpleje pædagoger/dagpejeledere
- Kommunerne skal ansøge om puljemidlerne – som fordeles på baggrund af antallet af 0-5-årige i kommunen.

Spifo bemærker, at det er vigtigt at det sikres, at selvejende og private institutioner tilgodeses med disse midler på lige fod med de kommunale dagtilbud.

Obligatoriske førstehjælpskurser for personalet i daginstitutioner:

Et godt forslag som Spifo hilser velkomment.

Afslutningsvist bemærker vi, at den politiske aftale/Lovforslaget ikke forholder sig til følgende:

- Små institutioners berettigelse og behov for beskyttelse i en sammenlægningstid
- Styrkelse af mangfoldighedsperspektivet på dagtilbudsområdet.
- Det selvejendes overlevelse eller etableringsret.

- Normeringer - generelt.
- At der bør tages mere individuelle hensyn til sårbare børn i oprykningsfasen – fra vuggestue til børnehave – og fra børnehave til skole - så de endnu ikke modne eller handicappede - ikke skal lide unødigt overlast og nederlag i et ensrettet og stift oprykningssystem.

Med venlig hilsen

Spifo – Selvejende og Private Institutioners Forening

Annette Foltmann
Bestyrelsesmedlem

/

Morten Kyst
næstformand

Til: chme@sm.dk (Charlotte Meibom), thor@sm.dk (Thomas Rasmussen)
Cc: knsk@teamdanmark.dk (Knud Skadborg)
Fra: Anders Voigt Tinning (avti@teamdanmark.dk)
Titel: Vedr. Høring over udkast til forslag til Lov om ændring af dagtilbudsloven (Styrket kvalitet i dagtilbud, øget fleksibilitet og frit valg for forældre m.v.)
Sendt: 16-10-2017 10:55:51
Bilag: Udkast til ændring af dagtilbudsloven.pdf; Høringsliste.pdf; Høringsbrev.pdf;

Til Børne- og Socialministeriet

Team Danmark takker for muligheden for at afgive høringssvar over udkast til forslag til Lov om ændring af dagtilbudsloven (Styrket kvalitet i dagtilbud, øget fleksibilitet og frit valg for forældre m.v.).

Team Danmark har ingen bemærkninger til lovforslaget.

Med venlig hilsen

Anders Voigt Tinning

Idrætspolitisk konsulent

Tlf.: (+45) 22 32 84 73

Email: avti@teamdanmark.dk

TEAM DANMARK VI KÆMPER FOR GULD TIL DANMARK

Fra: Lovekspeditionen [<mailto:publikationer@sim.dk>]

Sendt: 21. september 2017 14:41

Til: Udsendelse fra Børne -og Socialministeriet <dpudsend@sm.dk>

Cc: Elsebeth Jensen <eje@sm.dk>

Emne: Høring over udkast til forslag til Lov om ændring af dagtilbudsloven (Styrket kvalitet i dagtilbud, øget fleksibilitet og frit valg for forældre m.v.)

Børne- og Socialministeriet

Holmens Kanal 22

1060 København K

Tlf. 3392 9300, Fax. 3393 2518,

E-mail sm@sm.dk

J.nr. 2017 - 4758

Dato 21.09.2017

Til parterne på vedlagte høringsliste

Høring over udkast til forslag til Lov om ændring af dagtilbudsloven (Styrket kvalitet i dagtilbud, øget fleksibilitet og frit valg for forældre m.v.)

Med venlig hilsen

Til: chme@sm.dk (Charlotte Meibom), thor@sm.dk (Thomas Rasmussen)
Fra: Socialchefforeningen (fsd@socialchefforeningen.dk)
Titel: Vedr. høring over udkast til forslag til Lov om ændring af dagtilbudsloven (Styrket kvalitet i dagtilbud, øget fleksibilitet og frit valg for forældre m.v.)
Sendt: 03-10-2017 09:59:33
Bilag: Udkast til ændring af dagtilbudsloven.pdf; Høringsliste.pdf; Høringsbrev.pdf;

Til Børne- og Socialministeriet

Foreningen af kommunale social-, sundheds- og arbejdsmarkedschefer i Danmark (FSD) takker for muligheden for at kommentere på udkastet. FSD har ingen bemærkninger til udkastet.

På vegne af Landsformand, Helle Linnet

Med venlig hilsen
Lena Milo

FSD Sekretariatet
Foreningen af kommunale social-, sundheds- og arbejdsmarkedschefer i Danmark (FSD)

----- Original besked -----
Emne: Høring over udkast til forslag til Lov om ændring af dagtilbudsloven (Styrket kvalitet i dagtilbud, øget fleksibilitet og frit valg for forældre m.v.)
Dato: 2017-09-21 14:41
Afsender: Lovekspeditionen <publikationer@sim.dk>
Modtager: Udsendelse fra Børne -og Socialministeriet <dpudsend@sm.dk>
Cc: Elsebeth Jensen <ej@sm.dk>

BØRNE- OG SOCIALMINISTERIET

Holmens Kanal 22

1060 København K

Tlf. 3392 9300, Fax. 3393 2518,

E-mail sm@sm.dk

J.nr. 2017 - 4758

Dato 21.09.2017

Til parterne på vedlagte høringsliste

HØRING OVER UDKAST TIL FORSLAG TIL LOV OM ÆNDRING AF DAGTILBUDSLOVEN
(STYRKET KVALITET I DAGTILBUD, ØGET FLEKSIBILITET OG FRIT VALG FOR
FORÆLDRE M.V.)

Med venlig hilsen

Elsebeth Jensen

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

**Høring over udkast til forslag til Lov om ændring af dagtilbudsloven
(Styrket kvalitet i dagtilbud, øget fleksibilitet og frit valg for
forældre m.v.) – Sagsnr. 2017-4758**

19. oktober 2017

J.nr. 2017-0017-51538

Ankestyrelsen har den 22. september 2017 fået ovennævnte udkast til lovforslag i høring. Vi har følgende bemærkninger:

Ankestyrelsen
7998 Statsservice

Ankestyrelsen har overordnet en del udfordringer i forhold til spørgsmålet om klageadgangen ved de enkelte bestemmelser i dagtilbudsloven. Nærværende lovforslag rejser efter vores opfattelse også spørgsmål i den retning, idet det ikke er tydeligt, hvorvidt enkelte af de nye bestemmelser indeholder en klageadgang til Ankestyrelsen.

Tel +45 3341 1200

ast@ast.dk
sikkermail@ast.dk

EAN-nr:
57 98 000 35 48 21

Vi bemærker i den forbindelse, at det af forslaget fremgår, at der kun for kommunerne vil være forbundet udgifter med forslaget, men ikke for staten.

Åbningstid:
man-fre kl. 9.00-15.00

Dagtilbudslovens § 97 fastslår, at kommunalbestyrelsens afgørelser efter dagtilbudsloven kan indbringes for Ankestyrelsen medmindre andet er fastsat i dagtilbudsloven eller i retssikkerhedsloven.

Dagtilbudsloven nævner tre konkrete undtagelser fra hovedreglen om klageadgangen, nemlig:

- Afgørelser om *optagelse* i dag-, fritids-, og klubtilbud, jf. dagtilbudslovens §§ 26, stk. 1, 53, stk. 1, og 67, stk. 1
- Afgørelser om *udmeldelse* af klubtilbud, jf. dagtilbudslovens § 70, stk. 2
- Afgørelser, om *godkendelse af privatinstitutioner* efter § 20, jf. dagtilbudslovens § 20, stk. 4

Ovenstående afgørelser kan således ikke påklages til Ankestyrelsen.

Retssikkerhedslovens § 60, stk. 3, sætter yderligere begrænsninger på klageadgangen efter dagtilbudsloven. Efter retssikkerhedslovens § 60, stk. 3, kan afgørelser om kommunens generelle serviceniveau, herunder hvilke tilbud og pladser, der skal være til rådighed, og takster for tilbuddene, ikke påklages.

Hertil kommer den generelle mål- og rammebestemmelse i den nugældende dagtilbudslovs § 3, stk. 2 og 3, hvorefter kommunen skal fastsætte mål og rammer for tilbuddene samt sikre, at de medvirker til udmøntningen af kommunens sammenhængende børnepolitik.

Dette har i praksis konkret ført til følgende yderligere undtagelser fra klageadgangen i dagtilbudsloven:

- Hvilke tilbud, kommunen vælger at oprette
- Kommunens fastsættelse/beregning af takster
- Generelle tilskudssatser til privat pasning
- Antallet af støttetimer i de enkelte institutioner
- Pædagogiske rammer/retningslinjer i/for tilbuddene

Endelig er der regler i folkeskoleloven, der fastslår, at afgørelser om søskendetilskud og fripladstilskud kan påklages til Ankestyrelsen, jf. folkeskolelovens § 51, stk. 6. Dette selvom udgangspunktet er, at afgørelser om det kommunale skolevæsen ikke kan påklages, jf. folkeskolelovens § 51, stk. 2.

Ovenstående opremsning viser, at dagtilbudslovens hovedregel om, at afgørelser truffet efter dagtilbudsloven kan påklages følges af en lang række undtagelser, der nærmere gør hovedreglen til en undtagelse fremfor omvendt.

Ankestyrelsen har derfor til stadighed store udfordringer med at afgrænse klageadgangen i dagtilbudsloven. Vi modtager løbende nye typer sager, hvor vi skal tage stilling til, om vi har kompetence til at behandle klagen. Uklarheden medfører en del dialog mellem Ankestyrelsen og såvel kommunen som borgeren i de sager, der kompetenceafvises.

Vi finder det derfor hensigtsmæssigt, at spørgsmålet om klageadgangen blev præciseret i forbindelse med dette lovforslag fremfor, at Ankestyrelsen senere hen gennem praksis skal tage stilling hertil.

Det drejer sig særligt om de nye bestemmelser i henholdsvis § 27 b om deltidspladser, og § 85 a om kombinationstilbud.

Forslag om ny § 27 b i dagtilbudsloven om deltidspladser

Det fremgår af bemærkningerne til den nye § 27 b, at der ikke hidtil har været regler, som giver forældrene ret til at vælge en deltidsplads.

Af den foreslåede § 27 b fremgår det, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde forældre, som afholder barselsorlov en deltidsplads 30 timer om ugen i et dagtilbud til børn i husstanden i aldersgruppen fra 26 uger og indtil skolestart mod en reduceret forældrebetaling, hvis forældrene ønsker det.

Ankestyrelsen finder, at der med ovenstående er givet en ret til forældrene om en deltidsplads, såfremt betingelserne er opfyldt, og at kommunen hermed skal træffe en afgørelse over for forældrene.

Afgørelsen om optagelse i en deltidsplads kan herefter efter Ankestyrelsens opfattelse påklages, da der ikke samtidigt er indsat en undtagelse fra hovedreglen i dagtilbudslovens § 97 om klageadgang over kommunens afgørelser efter dagtilbudsloven.

Dette adskiller sig imidlertid fra afgørelser om optagelse i de almindelige dagtilbud efter § 26, stk. 1, hvoraf det specifikt fremgår, at disse afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed. En tilsvarende begrænsning i klageadgangen fremgår ikke af den nye bestemmelse § 27 b.

Ankestyrelsen finder, at retssikkerhedslovens § 60, stk. 3, om hvilke tilbud, kommunen vælger at oprette, ikke umiddelbart kan anvendes til at afskære klageadgangen ved deltidspladser. Det skyldes, at der ved § 27 b er indsat en *ret* for forældrene til en deltidsplads, såfremt betingelserne herfor er opfyldt. Det er således ikke (længere) et valg for kommunen at oprette deltidspladser.

Hvis ministeriet er af en anden opfattelse end ovenstående, finder Ankestyrelsen det hensigtsmæssigt, at dette spørgsmål omtales i bestemmelsen og/eller bemærkningerne til bestemmelsen.

Forslag om ny § 85 a i dagtilbudsloven om kombinationstilbud

I den nugældende dagtilbudslov § 80, stk. 4, fremgår det, at kommunalbestyrelsen *kan* beslutte at give et tilskud til privat pasning til forældre i kombination med, at barnet har en plads i et dagtilbud.

Med den nye § 85 a foreslås det, at kommunalbestyrelsen *skal* tilbyde forældre med et dokumenteret arbejdsbetinget behov for pasning uden for dagtilbuddenes almindelige åbningstid et kombinationstilbud. Hermed forstås en deltidsplads i et dagtilbud i kombination med et tilskud til fleksibel pasning, hvis forældrene opfylder de nærmere fastsatte betingelser.

Det er Ankestyrelsens vurdering, at den indførte ret for forældrene til et kombinationstilbud under nærmere fastsatte betingelser vil medføre en afgørelse over for forældrene, som vil kunne påklages til Ankestyrelsen.

Der er tale om en ret til en ny type tilbud, hvor den private pasningsdel følger reglerne for privat pasning i øvrigt (med nærmere fastsatte undtagelser som anført i bemærkningerne).

Ankestyrelsen behandler i forvejen sager om "ren" privat pasning efter de nugældende regler.

Retten til at klage over afgørelser om retten til den nye type kombinationstilbud er ikke omtalt i hverken bestemmelsen eller i bemærkningerne.

Det er derfor Ankestyrelsens opfattelse, at afgørelser om kombinationstilbud efter den foreslåede § 85 a, følger hovedreglen i dagtilbudslovens § 97 om klageadgang, og således vil kunne påklages til Ankestyrelsen på linje med afgørelser om "rene" private pasningsordninger.

Hvis dette ikke er i overensstemmelse med ministeriets hensigter, bør dette fremgå af bestemmelsen og/eller bemærkningerne.

Forslag om ny affattelse af § 81 og ny § 81 a i dagtilbudsloven om privat pasning

Ankestyrelsen bemærker, at de foreslåede skærpede krav til de private pasningsordninger vil kunne medføre flere klagesager på området i Ankestyrelsen.

Forslagets øvrige indhold

Vi har ikke bemærkninger til lovforslagets øvrige indhold, da det efter vores vurdering primært vedrører de dele af loven, hvor Ankestyrelsen ikke har kompetence i konkrete klagesager.

Økonomiske bemærkninger

Det er Ankestyrelsens vurdering, at den formodede klageadgang efter de nye bestemmelser om deltidspladser og kombinationstilbud vil have økonomiske konsekvenser for Ankestyrelsen i form af nye klagesager, som vi ikke har haft hidtil.

Dernæst vil de skærpede krav til private pasningsordninger muligvis få økonomiske konsekvenser for Ankestyrelsen i form af flere klagesager på området end hidtil.

Ankestyrelsen henviser til de faglige bemærkninger ovenfor, hvor vi har gjort opmærksom på uklarheden i forhold til klageadgangen.

På det foreliggende grundlag er det ikke muligt at vurdere omfanget af økonomiske konsekvenser for Ankestyrelsen.

Såfremt ministeriet er enig med Ankestyrelsen i, at der er klageadgang på de nævnte områder, vil Ankestyrelsen regne på de økonomiske konsekvenser af lovforslaget. Til brug for de økonomiske beregninger skal Ankestyrelsen bede ministeriet oplyse, hvor mange på landsplan, der forventes at være omfattet af de nye tilbud.

Vi bemærker, at det også kan have økonomiske konsekvenser for Ankestyrelsen, hvis ministeriet ikke finder de nye tilbud omfattet af den generelle klageadgang i dagtilbudslovens § 97. Det skyldes, at der i det tilfælde i stedet vil blive brugt ressourcer på at afvise sagerne i Ankestyrelsen. Som bemærket oven for bruger vi allerede en del ressourcer på at kompetenceafvise sager på dagtilbudsområdet.

Venlig hilsen

Ankestyrelsen